

HECHOS

Jesussen joi yoiaibo ikana

Diossen Shinan jato raanxonti Jesussen yoia

1 ¹Ja reken kirika meranra en mia wishaxona iki, nokon keen Teófilo, jatibi ja Jesussen aká jawékibo, itan jato jan esebeabo mia onanmakin, ja peo-kootainxonbi,

²ja naikan kaai keyatai kaman akábo yoikin. Kaamatanbira Diossen Shinan meranxon, ja tee akantibo jawen raanabo jonibo jato onanmaa iki.

³Ja mawáibata pekáora, moa jiria onankanon ikax, jato oinmai nekebi ichai meskoti jatoki pikota iki. Chosko chonka nete senenra jato jaskáakin oinmaa iki, jainxonra ja Diossen ikina-ton jatikiriakin jato yoiboresa iki.

⁴Jatian jawen tee ati raanti jonibo betanpari ixon, Jerusalénhainoax jaweranobi bokantimapari yoikin, Jesussen jato neskáa iki: —Ja nokon Papan mato meninoxon yoini jawéki, en mato yoiibata senenhai kamanpari manákanwe.

⁵Ikon riki Juanmanra onpaxenres jato bautizana iki. Ikaxbi jawetii nete pekáora, Diossenbiribi jawen Shinanman mato bautizanoxiki —akin.

Naikan kaai, Jesús keyata

⁶Jatian jain jabé tsinkíkanabaon, Jesús yokákana iki: —¿Ramaki ja *Israel jonibo moatian ikáni keskáribiakin, min jato jakiribi imatiki Ibó? —akin.^a

⁷Jatian Jesussen jato yoia iki: —Matonra onanti yamake, nokon Papan

ja nete jawen koshi shinanmanbi anoxon shinanna jawéki.

⁸Ikaxbi ja Diossen Shinan mato meran joketianra, atipana koshi maton binoxiki. Jatianra ea ikábo onanna ikax, jato yoií mato kanoxiki; Jerusalénhain, jatíbi ja Judea betan Samaria main, itan ja kikin ochóbo ikana mai senenainkobo —akin.

⁹Jato jaskáakin yoitaanan, Jesús jato napomeaxbi keyataitian oinkanabi, nai koinman rakoakebainketian moa oinyamakana iki.

Naikan kaai Jesús keyata.

^a1.6 Nato riki ja Israel jonibo romanobaon jatoaresa iketian jato xabáaxon ja moatian ikátiai keskáribi jato imati yoií iká.

¹⁰ Jatian já kaaitian bochiki nai oinni iikanainbi, rabé joni joxoshaman chopasaweya jatoki pikota iki.

¹¹ Jatian jabaon jato yoia iki: —Galilea jonibo ¿Jawekopiki maton bochiki oinkin jeneyamai? Ja mato betan iitibi naikan kaa Jesús bira inóxiki, ja naikan kaaitian maton oinna keskati-ribi, naikanmeax jakiribi joribai —akin.

Judassen toan iti Matías katókana

¹² Jatianra ja Olivos mananmeax, ja joi yoiti katotabo jakiribi moa Jerusalénhain beribakana iki. Ja jema iká iki, tantiti neten jatio ochóres kati esekan yoiaitio ochó.^b

¹³ Jatian nokotax, jain nokókana xobo bochiki mapekana iki. Jabo ikana iki; Pedro, Juan, Jacobo, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, jainoax ja Alfeon bake Santiago, Simón ja Zelotebo betan ikátiai; jainoax Jacobon bake Judas.

¹⁴ Jabora jatikaxbi jainbicho tsinkiti jenéyamakatikanai, jaskáaxon jatíribi ainbobo betan, jainoax Jesussen tita María, itan ja Jesussen wetsaboyaxon orannox.

¹⁵ Iitira wetsa neten, ja westíora pacha rabé chonka joi akaibo tsinkíkana bebon nixon, Pedron jato yoia iki:

¹⁶ “Nokon wetsabó, Wishá meran yoiai keskati moa senenke. Neskarabo itira David meranxon Diossen Shinanman yoinike, ja Judassen jato Jesús yatanmati.

¹⁷ Judas iká iki nobébi, janra non akai teeribi akátiai.

¹⁸ Ikaxbira ja Jesús jato yatanmaketian kopákana koríkinin maroxon mai bia iki. Jaskaa pekáora ja Judas maponbi paketi toa ikax, jatíbi jawen pokobo jokonkaini mawata iki.

¹⁹ Jaskara winotara, jatíxonbi Jerusalénhain ikábaon onankana iki.

Jaskáxonra ja mai janekana iki, Acéldama akin. Ja iki: ‘jimi mai’, iki iká.

²⁰ Salmos wishá meranra ikai neskatí: ‘Ibanon tsoabi jain yamaax, jawen xobo xabábicho iki’,^c Jainoax iribai: ‘Abánon wetsan jawen tee bikin’, iki.^d

²¹ Jatian nenora itinkanke, ja non Ibo Jesús noobetan inontian jatíbitian nobébi iikiranabo.

²² Jabora Juanman, Jesús bautizantian, itan ja naikan kaai keyatai kamanbi nobébi ikana iki. Jatian jainoara westíora noo betan iti non janeti jake, janribi nobébi, ja Jesús jirini joibo jato yoinon ixon”, akin jato aká iki.

²³ Jaskáaxonra jainoak katónoxon, rabé joni shinankana iki; westíoranin jane iká iki José Justo jawen wetsa jane iki Barsabás, jainoax wetsa iká iki Matías.

²⁴ Jaskáaxonra neskáakin orankana iki: “Ibó, jatíbi jonin shinanra min onanke. Rama noa onanmawe, nato rabéainoaki, jawerato min katota iki,

²⁵ ja jawen katinkobiribi kakín, jawen ati tee iká Judassen jenebaina joi yoi kati tee binon ixon”, akin.

²⁶ Jaskáaxon *suerte akana, Matíaski paketa iki. Jaskatax ja chonka westíora raanabo betan biakaata iki.

Diossen Shinan joi akaiboki joá

2¹ Moa *Pentecostés fiesta nokóketian, joi akaibo jatikaxbi jainbicho tsinkíkana iki.

² Jaskákenbira, koshi niweaba beai keskati, naikanmeax ratéresi koshin riri iki jain ikana xobo meran nabetséeta iki.

³ Jaskataitian oinkana, jana jisá chii tiri keská mayakayabo jatotiibi iakebaina iki.

⁴ Jatianra jatikaxbi moa Diossen Shinan bochóya ikana iki, jaskataxa wetsa joibaon yoyo iki pekookana iki, ja Diossen Shinanman jato yoyo imai keskati.

^b 1.12 Jara iká iki Jerusalénhainoax westíora kilómetro jawen ochó. ^c 1.20 Sal. 69.25

^d 1.20 Sal. 109.8

Diossen Shinan bikana.

⁵Ja netebaonribi ikana iki Diossakin shinannai judíobo, jatíbiainoax Jerusaleñhain merati bekanabo jai.

⁶Jabora jaskati riri ikaitian ninkatax tsinkíkana iki. Bexonra jaskáshamanxon onanti atipanyamakana iki, ja joi akaíbo jaton joibaonribi yoyo ikanaitian ninkatax.

⁷Moa shinanhome itan kikinni ratetax, neskatiyo yoyo ikana iki: —¿Galileainoa jonibomakayarin nato jaskati yoyo ikaíbo?

⁸¿Jawekeska kopíki, non joinboribi yoyo ikanaitian non jato ninkatai?

⁹Nenora ikanai: Partossainoabo, Mediainoabo, Elamhainoabo, Mesopotamianoabo, Judeainoabo, Capadociainoabo, Ponto janeya mainmeabo, Asiainoabo,

¹⁰jainoax Frigiainoabo, Panfilianoabo, Egiptonkonía itan Cirene ochóma iká Libiainoabo. Jainoax, jari-bakanke Romameax bekanabo.

¹¹Jatíribibo iki judíobo, jainoax wetsabo iki judío jikikanabores. Jainoax jaríbake Cretainoax, itan Arabiainoax bekanaboribi. ¡Jatíxonbira non ake ninkákin, ja Diossen ratéti aká non joibaonribi yoikanaitian! —ikibo.

¹²Jatikaxbi ikana iki ratékanabo itan jaton shinanbobi yama. Jaskatax

jatonbinix yokakanani, neskákana iki: —¿Jaweki winókana? —ikibo ikana iki.

¹³Ikaxbi jatíribibo shiroides ikana iki: —¡Paenaxa ikanai! —ikibores.

Joni icha tsinkitabo Pedron yoia

¹⁴Jaskákanaitian, ja chonka westíora jabé raanabo betanbi, wenixon koshinshaman jato Pedron yoia iki: “Nokon kaíbo Judíobo, itan mato Jerusaleñhainoabo, ninkáxon, onan-kanwe en mato yoibanon:

¹⁵Natobora paenamabo ikanai. Maton shinannai keskáma riki noa. Iskon hora ikaxiki yamékiripari, jain barira tsoabi paena iosma iki.

¹⁶Nenora iki itai, ja *profeta Joelnin yoini keská seneni. Jara neskata iki:

¹⁷“Dios iká iki, nete senenaitianra, nokon Shinan en jatíbi joniboki pakenoxiki; jatianra, ja maton bake benbobo, itan maton bake ainbobo nokon Shinanman yoyo inoxikanai. Maton bake ranonbaonra namá keska

meranbo oinnoxikanai. Maton yosi-baonra, oxaxon namá meranbo oinnoxikanai.

¹⁸ Ja netebaonribira, nokon yonoti
joniboki itan nokon yonoti
ainbobokiribi, nokon Shinan en
pakenoxiki.

Jaskáakin en akára, nokon janenko
joi yoinoxikanai.

¹⁹ Naikan, itan maiorira ani ratéti
jawékibo en jato
oinmanoxiki; jimi, chii, jainoax
koin kextó.

²⁰ Barira nokanoxiki, oxera jimi keska
inóxiki, ja non Ibon
jaton akábo yoixonti ani nete
senenamatianbira,
jaskarabo inóxiki.

²¹ Ikaxbi jaweratobaonki akinnon
ixon, ja non Ibo yokatai,
jabora kishpinnoxikanai', iki.^e

²² En mato yoiapari ea ninkaxonkanwe
*Israel jonibo: Matonra kikhakin
onanke, ja Nazarethainoa Jesussen koshi
mato Diossen oinmaa, já meranxonbi ani
ratétibo itan, ja oinxon onantibo axon.

²³ Jatian, ja jonira jaskáti Diossen
shinanni iketian, maton yatanxon retea
iki, jakonma jonibo korosen amataan.

²⁴ Ikaxbi Diossenra xabáaka iki, ja
mawainoa jiriataan. Ja mawakanra
jawekeskaxonbi jaaresti atipanyamaa iki.

²⁵ Jesús jaskáti yoiira inike apo David,
neskati:

'Jatíbitianra ja Ibo en ebé oinna iki,
já nokon
mekayao ikenra, ea jawenbi paké-
mayamai.

²⁶ Jakopíra nokon shinan meran raroi,
ea bewai.

Jaki koshiaxa ea janoxiki.

²⁷ Jainoax keyónon ixonra, ja mai kini
meranbi

nokon yora imayamanoxiki. Jawe-
keskaxonbira,
ja min yonotinin yora min payóma-
yamanoxiki.

²⁸ Min keena keskatishaman jatira,
min ea

onanmaa iki. Ebebi ixonra min ea
raromanoxiki', iki inike.

²⁹ Nokon kaibobo, enpari mato ikon-
shaman yoibanon; ja non papashoko
David mawáketianra, miinkana iki.
Jatian jain miinkani kinira non jatí-
xonbi onanke.

³⁰ Ja David iká iki *profeta. Janra
onanna iká iki, westíora jawen chiní
rarebo apo imanoxon Diossen akonkin
yoia.

³¹ Jaskara onanaxa David iká iki,
ja Cristo máwataxbi jiriti yoi, jawen
kayara jain akana kininkobi banémaya-
manoxiki, itan jawen yoraribira jainbi
payómayamanoxiki iki.

³² Ja nato Jesús bira aká iki Diossen
jirimakin. Jara non jatíxonbi onanke.

³³ Jaskáaxonra naikan boxon, jawen
mekayao Diossen yakámaa iki. Jain-
xonra noa meninoxon yoini, jawen
Papán Shinan bia iki. Bixonra, ja
Shinanribi noa menike. Ja riki ja maton
oinna itan maton ninkati iitai.

³⁴ Nai bochikira David kaama iki,
ikaxbira neskati yoyo ika iki:

'Ja Ibonra nokon Ibo yoia iki.

Nokon mekayao yakáwe,

³⁵ Ja min rawibo, en mia jan penítia-
xonai kaman', iki.

³⁶ Rama jatíxonbi onankanwe, Israel
jonibo. Nato Jesús maton korosen axon
reteyantanara, Diossen jatíbinin Ibo,
itan *Cristo imaa iki", akin.

³⁷ Jaskáakin jato aká ninkatax, akon-
bireshkin masá shinanni onískana iki.
Jaskáxon Pedro betan ja wetsa Diossen
joi yoiti raana joniboribi yokákana iki:
—Kaibobo, ¿Ramaki noa jawekeska-
tiki? —akin.

³⁸ Jatian Pedron jato yoia iki: —Maton
jakonma shinanbo akonkin jenetaanan,
Criston janenko bautizameekanwe,
maton ocha akábo moa Diossen mato
shinanxonyamanon, jatianra jawen
Shinan mato jan meniti iki.

^e 2.21 Jl. 2.28-32

³⁹Ja jato meninoxon yoiara matona iki, maton bakebaona, itan jatíbi ja ochokeax beabaonbi biti iki. Onantiakin yoia, jatíbi ja Diossen kenaabaon biti —akin jato aká iki.

⁴⁰Meskó keskáakinbo esekin, Pedron jato neskáa iki: —¡Ja nato jakonma jonibo masá tenematibo xaramex, mato kishpinmeekanwe! —akin.

⁴¹Jaskáakin jato joi yoia ikonhaxa, jawen janenko nashikana iki. Ja netebaonra joi akaibo kimisha warankabobira kaikana iki.

⁴²Jaskataxa, ja raana jonibaon jato esé onanmaa keskatibo jaai jenéyamakana iki. Ja rarebobires keska shinameekin, tsinkíxonbo Criston yora shinankin jawékiakatikanai, itan orankinribi jeneyamakatikanai.

Reken Diossen joi akaibo, jaskati jakana

⁴³Ja raanabaon, ratéti jawékibo, itan ja oinxon onanti jawékibo akanaitian oinnax, jatikaxbi ratékana iki.

⁴⁴Jatíbi ja joi akaibora, senenbires jakon shinanya ikax, jaton jayata jawékibaon akinanankana iki.

⁴⁵Jaton maibo, itan jaton jawékinin maroaxbora, jato maxkata jawékininbo akinanankatikanai.

⁴⁶Netetiibi Dios rabiti xobonko tsinkiti jenéyamakana iki, jawékiatiboribi xobonko bexon, raroshaman, itan jakonshaman shinanyaxon, jatíxonbi jawékiakatikanai.

⁴⁷Jatíxonbiribi Dios rabikatikanai. Jaskákanaitian, jatíbi jonibaon jatoki jakon shinankana iki. Jainxon netetiibi non Ibon ja kishpinmeeta jonibo jato kaimaboa iki.

Chanto joni Pedron benxoa

3¹Westíora nete, kimisha hora yantanpake, moa oranti iketian, Pedro betan Juan Dios rabiti xobonko kabékona iki.

²Jain iká iki westíora joni chanto jaskábi pikota. Netetiibi, Metsáshaman

akin janekana Dios rabiti xobo xepotaiin bexon yasánkanai, jain jikiaibo jato koríki yokánon ixon.

³Jatian Pedro betan Juan jikiai oinxonra, ja jonin jato koríki yokata iki.

⁴Jaskáketian rabéxonbi, ja joni kikin-hakin beiskana iki, jainxon Pedron yoia iki: —Noa oinwe —akin.

⁵Jaskáa jato kikin-hakin oinna iki, jawetanishoko menikanti shinanxon.

⁶Jaskákenbi Pedron yoia iki: —Eara koríkioma iki itan orooma iki, ikaxbi ea jayatara en mia meniai, ja Nazarethainoa Jesucriston janenko, ¡Wenitax niwé! —akin.

Chanto joni Pedron benxoa.

⁷Jaskáaxon mekayao mekenman metsontaanan nichinhinabaina, jatianbi ja rabé taebi itan jawen tae patonkobo moa jakona iki.

⁸Jainoxa weniti choronhinakainax, moa nii peokoota iki. Jaskatax moa janbix niax jato betanbi Dios rabiti xobo meran jikii, Dios rabii choron choronkaina iki.

⁹Jatian moa nixon, Dios rabiaitian oinnaxa jonibo,

¹⁰kikinni ratékana iki, ja jaton onanna joni jaskara winóketian. Ja iká

iki, ja metsáshaman janeya Dios rabiti xobo xepotaiain yakáxon, jato koríki yokápachoi joni.

**Dios rabiti xobon ani chibó
ikainxon Pedron joi yoia**

¹¹Ja chanto iwanaxbi benxoatoninra, Pedro betan Juan potayamaa iki; jaskara oinnax ikonbiresi ratetax, jatíbi jonibo jatoki ishtobeirankana iki ja Salomónman xobo chibó akin akanainko ikanaitian.

¹²Jaskákanaitian oinxon, Pedron jato yoia iki: “¿Jawekopiki mato ratetai, *Israelita jonibo? ¿Jawekopiki non atipana koshinbi iamaxon jakonhira ixon, nato joni non nimaa keskáakin maton shinannai?”

¹³Ja non reken papashokobo, Abraham, Isaac itan Jacobnin Diossenra jawen yonoti Jesús kikin joni imaa iki, jara yatanxon maton joni koshibo meniketian, Pilaton jawekashamainbi mato keenyamaa iki.

¹⁴Ja ochaoma itan jakon joni piko-tinin keenyamataan, ja retemis joni pikonon ixonres maton yokata iki.

¹⁵Jaskáaxonra ja jati Ibo maton retea iki, ikaxbi Diossen jirimaa iki, jara non kikinhakín onanke.

¹⁶Ja maton oinna, itan maton onanna joni jakon baneta riki, Jesús ikonhaxes iká. Jaskáakin Jesús ikonhaxa kikinni benxoke. Jariki ja maton oinna.

¹⁷Nokon kaibobo, ramara en onanke, ja maton koshiboyaxonbi Jesús reteyan-tanara, onanyamaxon maton aká iki.

¹⁸Ikaxbi jaskáaxonresa Diossen senenhaa iki, ja *Cristo mawáti jawen *profetabo meranxon yoini.

¹⁹Jaskara iken, maton jakonma shinanbo akonkin jenetaanan, Dioski banéribikanwe, maton ochabo mato soaxonon, jatianra non Ibon maton shinanbo tantimati iki,

²⁰ja moabi Cristo mato raanxonti shinnana ixon, raanxontaanan, ja iki Jesús.

²¹Ramara Jesús naikanbipari iti jake, ja moatian jawen jakon *profetabo meranxon yoini keskáakin Diossen jatíbi jawékibo jakonhakai kaman.

²²Moiséssenra yoia iki: ‘Non Ibo Diossenra mato xaranmea, westíora maton rarebo ea keská *profetaribi imanoxiki. Jan yoiái joibora maton senenhaxonti jake.

²³Jatian jaweratobaonki jawen joi senenhaxonyamai, jabora moa Diossen jonima iti iki’, akin.

²⁴Rama netebaon iti jawékibora, Samuelninari yoikin peoa iki. Jatian jari-bira wetsa profetabaonribi yoikana iki.

²⁵Mato riki ja *profetabaon chiní bakebo, itan ja maton reken papashokobo betan ja senenhakonti joi Diossen aní nokoabo. Diossenra Abraham yoia iki: ‘Min chiní rarebobo kopíra, jatíbi jonibo en jato jakon imanoxiki’, akin.

²⁶Jatian Diossenra jawen Bake jiri-maxon, rekénpari matoiba raana iki, mato jakonhanon ixon, itan westiora-xonbo jakonma jawékibo maton akonkin jenenon ixon”, akin jato aká iki.

**Pedro betan Juan, joni
koshibo bebon ikana**

4¹Jatian Pedro betan Juanman, jonibo joi yoikin senenhamapari ikenbi, *sacerdotebo, ja Dios rabiti xobo koiranaibaon koshi, jainoax *saduceo-boribi bekana iki.

²Jabora kikinni sinákana iká iki, Pedro betan Juanman jato esekin, ja Mawábora jirinoxiki, Jesús mawataxbi, jiriribia iketian akin jato yoiaitian.

³Jaskáaxonra, Pedro betan Juan yatan-kana iki. Jatian moa yantan iketianra, cárcel meran niakana iki, nete xabáketian oinnoxon.

⁴Ikaxbi ja joi yoiaitian ninkatabaon, ichaxon ikonhakana iki. Ja joi ikonha-kanabo topona iká iki, pichika waranka jonibobira.

⁵Jatian nete xabáketian, joni koshibo, ja judfobaon koshibo, jainoax esé onan-boribi Jerusalénhain tsinkíkana iki.

⁶Jainribi ikana iki, ja *sacerdote-baon koshi Anás, jainoax Caifás, Juan, Alejandro, itan jatíbi ja *sacerdotebaon koshin rarebobo.

⁷Jato bebonra ja Pedro betan Juan bokana iki. Jainxonra jato yokákana iki: —¿Tson ati yoiaki aká maton jonibo esekin? ¿Tson janenkoki maton neskara jawéki akai? —akin.

⁸Jatian Pedron Diossen Shinan bochoya ixon jato neskaa iki: —Jema koshibo, itan judfobaon koshibo:

⁹Matonra noa yokatai joni isinai non benxoaketian, jawekeskatax benxoarin ixon onankaskin.

¹⁰Jakon riki, nonra mato yoiai jatíbi *Israel jonibaon onankanon ixon. Nato joni mato bebon itinara, nazarethainoa Jesucriston janenko benxoke. Jara maton korosen axon retekenbi, Diossen jirimaa iki.

¹¹Nato Jesús riki ja xoboai ixon maton rotoni makan, jara jatiobi xobo jaki kikinni koshia makan keska itoshia iki.^f

¹²Wetsa jawékira yamake janmeax kishpinti; nato mainra wetsa jane yamake, noa jan kishpinmati Diossen jonibo menia. Jesussenresa noa kishpinmati atipanke —akin jato aká iki.

¹³Jatianra jatíbi joni koshibo ratékana iki, rakétanma ja Juan betan Pedro kirika onanshamanma ikaxbi, jaskati yoyo ikanaitian ninkatax, jainxonra onankana iki, Jesussenmea onannaibo riki natobo ixon.

¹⁴Jatian ja benxooa joni jato pataxbi niketian oinnax, moa jakonmai jatoki yoyo iti atipanyamakana iki.

¹⁵Jatian jainxon joi benxoati chité ikainoa jato pikoax, jatobiresbiribi neskati yoyo ikana iki:

¹⁶—¿Nonki nato jonibo jaweatiki? Moara jatíbi Jerusalénhainoa jonibaon, ja westíora ratéti jawéki akana onankanke, jaskara ikenra ikonma riki akin non jato ati atipanyamake.

¹⁷Ikaxbi nato joi jatíbiain pextinhakin jato yoibokanamatianbi jato rakéati riki, ja Jesús kiriti iká joibo moa tsoabi jato yoiamakanon ixon —iki ikana iki.

¹⁸Jaskáaxonra, kenamaxon jato yoi-kana iki, ja Jesús kiriti iká joibo moa jato onanmatima itan jawebi ja winota joibo moa jato yoitima.

¹⁹Ikaxbi Pedro betan Juanman jato yoia iki: —Oinnon shinankanta, Diossen oinnamein jakon iki matopari non joi senenhaxonti, Diospari senenhaxonamabi.

²⁰Nonra ja non oinna itan non onanna jawékibo jato yoikin jeneti atipanyamake —akin.

²¹Jatianra joni koshibaon jato rakéaribaa iki, ikaxbi jato jenekana iki, jaskáshamaxon jato ramiatikoma iká iki, ja benxoa joni oinxon jatíbi jonibaon Dios rabiaitian.

²²Ja shinanmanres benxoa joni iká iki, chosko chonka winoa baritiaya.

Joi akaibaon orana

²³Jatian ja Pedro betan Juan moa pikókana, jato betan joi akaiboiba kabékona iki; kaxon ja judfobaon koshibo betan ja *sacerdotebaon koshibaon jaskáakin jato akana joibo jato yoikana iki.

²⁴Moa ninkata pekáo, tsinkíxon jatíxonbi, neskáakin orankana iki: “Ibó, minra aká iki nai, mai, aniparo itan jatíbi jain jaa jawékibo.

²⁵Ja min Shinan meranoax itan min yonoti David meranoax, mia yoyo ika iki: ‘¿Jawekopiki jonibo jakonmaibires yoyo iki saa ikanai? ¿Jawekopiki jonibaon yankabires shinanbo akanai?

²⁶Nato netemea apobo itan joni koshibora kikini yoitimai, jainbicho tsinkíkanke ja non Ibo itan ja *Cristo ramiati shinanyanix’, iki.^g

²⁷Jaskatira ja Herodes, Poncio Pilato, jainoax ja wetsankoniay bea jonibo betan, Israel jonibo nato jeman tsinkíkana iki, ja *Cristo, ja min jakon yonoti Jesúski jakonmaati.

²⁸Jaskáaxonra moatianbi min shinanni keskáakin senenhakana iki.

^f4.11 Sal. 118.22 ^g4.26 Sal. 2.1-2

²⁹ Jaskara iketian, rama noa jakon-maakinbo akáskanaitian noa oinwe Ibó; noara min yonotibo iki koshi shinan noa meniwe, rakéyamakin min joi non jato yoinon.

³⁰ Ja min atipana koshi jato oinmawe, ja isinaibo benxoai meranxon, itan ja min jakon yonoti Jesussen janenko ja oinxon onantibo, itan ratéti jawékibo akai meranxon”, akin akana iki.

³¹ Moa orankin senenhakanketianra, jain tsinkíkanainko shakota iki, jaskáketian jatíbi jain ikanabo Diossen Shinan bochoya banékana iki; jaskara ixonra, rakéyamakin Diossen joi yoikana iki.

Jatíbi jawékinin akinanankana

³² Jatianra moa icha joi akaibo jakana iká iki, jabora jaskara shinanyabires ikax, jatobi keskáakin shinannaiboribi ikana iki; tsoabira natora nokonabicho ikibo iamakana iki, jaton jawékibo iká iki jatíxonbi akinanankin ati.

³³ Jatian ja raanabaonra, bebon-bires koshi shinanyaxon, ja non Ibo Jesús jiria joi yoikin jeneyamakana iki. Jaskákanaitian Diossen jatíbi jato jakon imaa iki.

³⁴ Tsoabi jato xaran maxkákanabo yamaa iki; jaton mai itan jaton xobobo marokana iki.

³⁵ Jatian jaton jawéki marokana koríki-bora ja raana jonibo menikana iki, abanon ja maxkáirakanabo jato menikin, ixon.

³⁶ Jatianra Josekan jaskáa iki, jara iká iki ja raanabaon Bernabé akin janekana, (ja riki: “Jan jato tantiti jakon shinan bimati bake”, iki iká). Ja Chipreainoaxbi pikota Levikan rarebo.

³⁷ Ja jonira maia ikax, marotaanan koríki bixon, ja raana jonibo jato menia iki.

Ananías betan Safira ochaá

5 ¹ Jatian jaribaa iki westíora joni jawen jane, Ananías. Jara jawen awin Safira betan jaton mai marobekona iki.

² Nato joninra, jawen awin betan jan-soti shinan axon, jatíribi ja maroainoa koríki bibékona iki. Jatian jawetii koríki-res boxon, ja Diossen joi yoiti raana jonibo jato menia iki.

³ Jaskáaketian, Pedron yoia iki: —Ananías, ¿Jaweatiki *Satanás min shinan meran min jikimaa? Minbira shinanke, jatíribi koríki bitaanan, jawetiires menixon, ja Diossen Shinan min paranti.

⁴ Ja mai, itan ja min mai maroa koríki-bora iká iki mina, ¿Jaweakiki iká mia jaskati? Minra jonibo paranyamake, Diosra min paranke —akin.

⁵ Jaskáakin yoia ninkátaananbi, Ananías mawá paketa iki. Jaskáketian ninkatax, jatikaxbi ikonbires rakékana iki.

⁶ Jaskáketian jawetii bakeranonbo bexon, chopan rakawaxon moa miinkin bokana iki.

⁷ Jatian kimisha hora winota pekáo-bira, Ananíasen awin joá iki. Jatianra jaskara jawéki winota, jan jawebi onan-yamaa iká iki.

⁸ Jatian Pedron yokata iki: —Ea yoiwe ¿Ja maton ea yoiaitii kopíaki mato mai maroa? —akin. Jatian ainbaon neskaa iki: —Ikon riki, jatí kopíara noa ike —akin aká iki.

⁹ Jaskáketian, Pedron yoia iki: —¿Jawekopíki ja Diossen Shinan parannoxon, jaskáakin maton shinanbekona iki? Oinwe, jainra bakeranonbo min béne miintanax bekanai. Miaribira rama bakanai —akin.

¹⁰ Jaskáatianbi, Pedron tae namanbi Safira mawá paketa iki. Jatian bakera-nobaon joxon mawáres nokokana iki. Jaskáketian, jaribi boxon jawen bene pataxbi, miinkana iki.

¹¹ Jatian jatíbi joi akaibo, itan jan ninkata joniboribi, jatikaxbi ikonbiresi rakékana iki.

Icha ratétibo, itan ja oinxon onantibo akana

¹² Jatianra ja raana jonibaon, icha ratéti jawékibo, itan ja oinxon onanti jawékibo jato xaranxon akátikanai.

Jainoax Salomónman xobo chibó meran jatikaxbi tsinkíkatikanai.

¹³ Jatianra jato betan itin, wetsa jonibo rakéreskana iki, ikaxbi jatíbi jonibaon, jatoki jakon shinankana iki.

¹⁴ Jatianribira ja non Ibo ikonhaibo, benboyabi ainbobo kaiboreskana iki.

¹⁵ Jonibaonra, jan rakátinin axon, isinaibo jeman pikokatikanai, abanon jainoa jawetii isinaibo, Pedron otanta-nibires mapobonhakin, ixon.

¹⁶ Jainoax Jerusalén ochóma iká jemamea jonibaonribi, icha isinaibo, itan yoshin naikiax ramitaboribi bekana iki; jaskatax jatikaxbi benxokatikanai.

**Pedro betan Juan joi
yoiaitian ramiakana**

¹⁷ Jatian ja *sacerdotebaon koshi betan *saduceobo, jatoki kikinni notsikana iki.

¹⁸ Jaskátaanan, ja joi yoiti raanabo yatanxon, cárcel meran niakana iki.

¹⁹ Ikaxbi ja yamébi non Ibon ángelnin cárcel kepenxon jato pikoa iki. Jaskáaxon jato yoia iki:

²⁰ “Dios rabiti xobo meran boxon, bená neteya iti joi, jatíbi jonibo yoitan-kanwe”, akin.

²¹ Jato jaskáa, nete xabáketian yaméki-rishoko, Dios rabiti xobo meran boxon, ja joi jato onanmakana iki. Jatian ja *sacerdotebaon koshira jabé ikáboyaxon, ja *Israelitabaon koshibo jato tsinkíkina iki; jainxonra ja cárcel meran iká joi yoiti raanabo bekanti jato yoia iki.

²² Jatian policiabaon nokóxon oinna, moa cárcel meran yama ikana iki. Ja rotobaini boxon, neskáakin jato yoikana iki:

²³ —Cárcelra jakonhakin xepoa non ointanke; jainoax xepótitiibi ja koirannai sontárobo jainbi ikanke, jaskara ikenbi, non xepenxon oinnara ike, tsoabi yama —akin.

²⁴ Jaskara ninkatax, *sacerdotebaon koshibo betan Dios rabiti xobo koiranai-baon koshibaon, jaskataxshaman jaskara ikábo onanti atipanyamakana iki.

²⁵ Jaskákenbi, westíora joni joxon, jato yoia iki: —Ja min cárcel meran aibatabora, Dios rabiti xobo meranxon jonibo jato Diossen joi onanmai ikanke —akin.

²⁶ Jaskáketian, jaton koshiyabi policiabo bokana iki. Kaxonbi, makaman tsakakanaketian rakékin jaweayamakana iki.

²⁷ Jatian bexon, ja jainxon joi benxoatiain tsinkíkina bebon, akana iki.

Pedro betan Juan yatanxon joni koshibo bebon bokana.

Jainoa *sacerdotebaon koshin jato yoia iki:

²⁸—Non mato yoiibake, ja Cristokiriti iká joibo moa jato axeawetsatima ¿Jawekopíki maton noa joi ninkáxonyamai? Jerusalénhain ikana jatíbi jonibo maton eseaketana iki. Ja joni reteyantankana iki, non jato amaa maton noa iboamai —akin.

²⁹Jatian wetsa joi yoiti raanabo betan Pedron neskáa iki: —Nonbiribira jonibo akamatianbi, Diospari non joi ninkáxonai.

³⁰Non reken papashokobaon Diossenra, Jesús jiriaria iki. Ja jiwí korosen paninxon, maton reteni.

³¹Jaskáaxonra, Diossen bixon, jawen mekayao aká iki. Jara jaton Joni Koshi, itan jan jato kishpinmati imaa iki, ja Israel jonibaon, jaton jakonma akábo moa akonkin jeneketian, jaton ochabo moa Diossen shinanxontima kopí.

³²Nonra nato jawéki kikinakin onanxon, non mato yoiai. Jainoax Diossen Shinanmanribira mato onanmai. Ja Shinanra jawen joi ninkáxonaibores, Diossen jato menia iki —akin.

³³Jato jaskáakin yoia, retekasi kikini sinákana iki.

³⁴Ikaxbi koshibo xarán iká iki, westíora *fariseo joni, Gamaliel janeya. Já iká iki, jan jato esé onanmai, jatíbi jonibaon jakonhakin oinkana. Nato joninra, ja jainxon joi benxoakanaibo bebon weniinakainxon, jato yoia iki; ishtonpari ja Diossen raana jonibo jeman pikokanon ixon.

³⁵Jaskáaxon wetsa koshiboribi jato yoia iki: —Nato jonibo anoxonpari shinanshamankanwe, Israel jonibo.

³⁶Shinankanwe basiorama riki, westíora joni Teudas janeya, janbixbi kikinman shinanmeetai pikota. Jaskataitianra, chosko chonka joninbira ikonhax, jabé ikana iki. Ikaxbi ja jonira retekana iki. Jatianra jaki koshia jonibo janbisax, moa jainres keyota iki.

³⁷Jatian basi iiti, jane wishikaati inontian, Galileankonia Judas janbix joni koshi jikia iki chibankanon ikax.

Jaskáakenbira, jaribi retekana iki. Jatian já ikonhaiboribi moa janbiskana iki.

³⁸Jakopíra en mato yoia, nato jonibo moa meeyamakin jenekanwe akin, nato jawékira jonin shinanmanres ikai ikax, keyóresti iki.

³⁹Ikaxbi, Diossenra ikenra, maton keyotima iki. Koirameekanwe matora Dios betan reteananires inake —akin. Jato jaskáa jabaon joi ninkáxonkana iki.

⁴⁰Jaskáaxon, ja Diossen joi yoiti raana jonibo kenamakana iki; bekanketian ja Jesús kiriti iká joibo moa yoiwetsatima jato yoikana iki, jaskáa pekáo moa jato raana iki.

⁴¹Jaskatax ja jainxon joi benxoakanainkonixax, ja raanabo moa raro-shaman bokana iki, Diossenbira noa Cristo kopí onitsapimake ixon, onanax.

⁴²Netetiibi, Dios rabiti xobo meranxon itan jaton xobonkoxonboribi, ja Jesús riki *Cristo iki iká jakon joibo jato onanmakin, itan jato yoikin jeneyamakana iki.

Kanchis jan jato akintibo janekana

6¹Ja nete, icha joi akaibo kaiboreskana iki, jatian ja griego join yoyo ikaibo, moa *hebreo join yoyo ikaiboki joíti peokookana iki, jaskati ikana iki, ja griego ainbobo benomaayabora jakonhakin jato jawékiati meniamakanai, ikibo.

²Jaskákanaitian oinxon ja chonka rabé raanabaon, jatíbi joi akaibo tsin-kixon jato yoia iki: —Jakonmara itiki, Diossen joi yoikin jeneax, jato jawékiati meniires noa iti.

³Jakopí nokon wetsabo, mato xaran ikanabo kanchis joni jakoni jakanabo, onanbo, itan Diossen Shinan bochoyabo benaxon, janekanwe; jato jawékiati meniti tee non jabo meninon.

⁴Jatianra oranhananbi jato joi yoibo-reskin non jenetima iki —akin.

⁵Jatian jaskáakin jato yoia, jatikaxbi jakon ikana iki. Jaskáaxon Esteban

janekana iki, ja iká iki kikinhakín Dios ikonha jóni, itan Diossen Shinanya, jainoax Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, jainoax ja Antioquínainoax Nicolássibi; ja iká iki moabi judíobaon Dios ikonhamaa jóni.

⁶Jaskáaxon, ja raanaboiba bokana iki. Jatian jabaon jatoki orankin mamepas-kana iki.

⁷Jaskataxa Diossen joi pextina iki, jainoax Jerusalénhainribi, icha joi akaibo kaikana iki, jaskáribiakin icha *sacerdote judíobaonribi, ja joi ninkáxon ikonhakana iki.

Esteban yatankana

⁸Diossen atipana koshi, itan jawen jakon shinan meniatonra, Estebannin ratéti, itan ja oinxon onanti jawékibo ja jemanxon akátiai.

⁹Jaskaitian oinnax, ja xabakaatabo iki iká janeya jain tsinkíti xobonkon-iax, jawetii jonibo ja Cireneainoabo, Alejandrínainoabo, Ciliciainoabo, jainoax ja Asia mainmeaboribi senenbires beax, Esteban betan join iananani peokoo-kana iki.

¹⁰Ikaxbira tsonbi netémati atipanyama-kana iki, ja Diossen Shinanyanix ikaitian.

¹¹Jaskáaxon jawetii jóni kopíakana iki; abákanon jabaon, nonra Moisésen eséki, itan Dioski jakonmaires yoyo ikai ninkábeiranke, akin jato anon ixon.

¹²Jato jaskáakin yoixonra, jonibo, judíobaon koshibo, itan ja esé onanbo jato tsokasmakana iki. Jatianra Esteban yatanxon, ja jóni koshiboiba bokana iki.

¹³Jatianra jansoi yoyo inon ixon bokanabo, neskati yoyo ikana iki: —Nato jonira, Diossen xoboki itan ja eséki, ikonbiresi jakonmaibires yoyo iki jenéyamai.

¹⁴Nonra ninkáke, ja Nazarethainoax Jesussenronki, ja Dios rabiti xobo keyonoxiki iki ikai, jainxon noa Moisésen axeabo noa jenemakanti ikibo yoyo ikanaitianra non ninkáke —akin.

¹⁵Jaskákanketian, jóni koshibaon itan jatíbi jain iká jonibaon, Esteban oin-kana iká iki, jawen bemanan ángelnin bemanan keská.

Ramiakanaketian

Estebanin jato yoia

7¹Jatian ja *sacerdotebaon koshin Esteban yokata iki: —¿Ikonrin ja mia jaskaakin yoikanaibó? —akin.

²Jatian Estebannin jato yoia iki: “Eapari ninkáxonkanwe, nokon papaboyabi nokon wetsabó. Haránhain jaai kamatianra, non reken papashoko Abraham iká iki Mesopotamiain. Jain iketianra, non rabiai Dios jaki pikota iki.

³Jainxon yoia iki: ‘Min rarebobo potabaini min mainmeax pikótaanan, en mia mai oinmainko katanwe’, akin.^h

⁴Jaskáa, Caldeo mainmeax pikótaanan Haránhain kaa iki. Jainoax jawen papa mawáketian, Abraham Diossen ioa iki, jain mato rama jakanainko.

⁵Ikaxbi jainxon jawebi meniamaa iki, jain iti mai pakextanibi. Ikaxbi yoia iki, mia mawata pekáora, min chiní bakebo en jato meninoxiki, akin. (Ja netebaonra Abraham bakeomabobipari iká iki.)

⁶Jainxonribira Diossen yoia iká iki, jawen chiní bakebo wetsa jonibaon main jaketian, chosko pacha baritia senen jato yanka yonokin ramianaan-kanti.

⁷Ikaxbi Diossen yoiribia iká iki: ‘Iboaxon jato yanka teemai jonibora en jato masá tenemanoxiki. Jaskarabo iká pekaora moa jabo jainoax pikóxon, nenonxon ea rabinonxikanai’, iki xon.

⁸Ja senenhabekonti joi yoikinra, Diossen Abraham yoia iki, jaton jakina rebichibo xatekanti. Jaskara kopíra, Isaac pikota posaka nete senenketian, Abrahamman jawen jakina rebichi xatexona iki. Isaacninbiribi jawen

^h7.3 Gn. 12.1

bake Jacob pikóketian axona iki, ja Jacobnibiribi, jawen bakebo pikóketian jaskáaxonribia iki. Jabo ikana iki, non chonka rabé reken papashokobo.

⁹Jacobonin bakebo ja, non reken papashokobora, jaton wetza Joséki notsii, jaon marokana iki, Egiptonko iokanon ikax.

¹⁰Ikaxbi Dios já betanbi ixon, onitsapiti jawékiainoabo, jan xabaa iki. Jainxon onan shinan menixon, jawen ikátoninres Egiptonkonía apo Faraón jakonhakin shinanmaa iki. Jaskáaxon Egipto jonibaon koshi, itan ja apo jain iká xobo koiranti, Faraónman, José imaa iki.

¹¹Moa jawetio basi pekáora, Egipto main, itan Canaán main, jawékiati keyóketian jakonmabires tenekana iki, jatianra ja non reken papashokobaon ja jawékiati yamaa iki.

¹²Jatian Jacobnin ninkata iki, Egiptonko icha jawékiati jaa. Jaskáakinra, jawen bakebo jain jato raana iki, ja non reken papashokobo. Jaskataxa peokooti bokana iki.

¹³Jatian jakiribi bokanketian, jawen wetsabo Josekanbi onanmaa iki. Jaskáaxon Josekan, Faraón jawen rarebo onanmaa iki.

¹⁴Basi iikin Josekan jato raana iki, jawen papa Jacob betanbi, jatíbi jawen rareboyabi jato kenati. Jabo ikana iki, kanchis chonka pichika joni.

¹⁵Jaskatax, Jacob Egiptonko jaai kaa iki. Jain iitira mawata iki. Ja non reken papashokoboribi jainoax mawákana iki.

¹⁶Jatian jaton xaobora, Siquemhain boxon miinkana iki, ja Siquemhainoá Hamornin bakebo, icha koríki kopía Abrahamman maroni kini meran.

¹⁷Jatian ja Diossen, Abraham menixon yoini nete senenti ochómaribi iketian, *Israel jonibo Egiptoain moa kikin icha kaikana iká iki.

¹⁸Iiti ja Egiptonko wetza apo jikia iki. Ja apon José onanyamaa iká iki.

¹⁹Ja aponra non kaibobo, itan non reken papashokobo paranxon, jato ramiaa iki, jaton pikóbena bakeshokobora jato retemaa iki, moa kaiyamaakanon ixon.

²⁰Jaskara inontianra, Moisés pikota iki. Jatian ja bake Diossen oinna iká iki jakon. Jawen anibaon jaton xobonbiribi kimisha oxeres ikínkana iki.

²¹Moa jónetikoma iketian potakankebi, Faraónman bake ainbaon meraxon bia iki. Jaskáaxon jawen bakebi keskáakin ikinna iki.

²²Jaskáaxonra jaton onanna jawékibobiribi, Egipto jonibaon ja Moisés axeakana iki; jaskataxa yoyo iti koshi shinanya itan jawéki ati onan iká iki.

²³Iiti, moa chosko chonka baritiaya ixon, Moisésen jawen kaibo *israelitabo oinni kati shinanna iki.

²⁴Kaxonbi, jawen westíora kaibo, egipcio jonin ramiaitian oinnax jaon parana ikin, ja westíora egipcio Moisésen retea iki.

²⁵Moisésen shinanna iki; nokon kaibobaonra onanti jake, jakonmainoa en jato xabáati, Diossen ea raana joá riki ixon. Ikaxbi jawen kaibobaon jaskara shinanyamakana iki.

²⁶Nete xabáketian, ja Israel joni rabébires timaananaí oinxon, jenémakaskin Moisésen jato yoia iki; ‘¿Jawekiki ikai mato wetza rabébires ramiananbekoni?’ akin.

²⁷Jaskáakin aká, jawen kaibobi timaiton, Moisés weranxon yoia iki: ‘¿Tsonki non koshi iti mia jikimaa?’

²⁸¿Ja bakish Egipto joni reteibata keskáakinribiki min ea retekasai?’ akin.

²⁹Jaskáakin aká, Moisés jainoax jabati kaax, Madián main nokota iki. Jain jaa iki onanyamakana joni keskares. Jain ixon, rabé bakea iki.

³⁰Moa chosko chonka baritia winota pekáo, jain joni jayamainko, Sinaí manan ochóma, zarza jiwi tiritainkonix, westíora ángel pikota iki.

³¹ Moisés jaskara jawéki oinnax rateta iki. Jatian jakonhakin oinkasi ochó-makiranketian, non Ibo yoyo ika iki neskati:

³² ‘Eariki min reken papashokobaon Dios; ja Abrahammana, Isaacna, jainoax Jacobna’, iki. Jaskákétian Moisés raketi saki ikin, moa oinkashamaa iki.

³³ Jaskakenbi, non Ibon yoia iki: ‘Min zapato jopéwe, ja mia chankatainkora iresama mai iki.

³⁴ Enra oinke nokon jonibora, Egiptonkoxon yanka yonokin, onitsapiayonkanai. Jainxoribira en ninkáke, jakonma tenei joikanai, akinkantinin keeni. Jaskara kopíra ea joke jato jakonmainoa xabáaki. Jaskara iketian rama benxokaawe, enra mia Egiptoain raanai’, akin.

³⁵ Jatian jaon keenyamakin jabaon Moisés: ‘¿Tsonki non koshi iti mia jikimaa?’ akin, jainxon ayantankanainkoribi Diossenbi, koshi imaxon jato xabáati raanribia, ja zarza tiritainkonix jakí ángel pikota meranxon.

³⁶ Jaskaa kaxon, ratéti jawékibo, itan ja oinxon onanti jawékibo axon, Moiséssen, Diossen jonibo Egiptonkonía jato pikoa iki. Jainxon, Joshin aniparonkoxonribi ratéti jawéki aká iki. Jainoax jain joni jayamainko kakiribi jaskara jawékibo aká iki, chosko chonka bari-tia kaman.

³⁷ Ja Moiséssenra israelitabo yoia iki: ‘Ea keskaribi *profeta itira, Diossen mato xaranmea, westíora joni mato jikimaxonoxiki, jawen joi ninkáxonoxikanwe’, akin.

³⁸ Ja Moisésribira, jain joni jayamainko israelitaboyabi, non reken papashokobo tsinkitainko iká iki. Jainxonra ja Sinaí mananmanxon, ángelnin yoini joiboribi jato yoia iki. Janra jaskara joibo bia iki, noaribi ja joibo yoixon, noa shinanmati kopí.

³⁹ Ikaxbi non reken papashokobaonra, jawen joi ninkáxonyamai, yoitimakin omiskana iki; jaskákinra Egiptonko jakiribi banétireskaya shinankana iki.

⁴⁰ Jaskáaxon Aarón yoikana iki: ‘Noa dios axonwe, abánon jan noa koiranxon iokin. Jankaya Egipto mainmea noa pikoxon bea ikaxbira, Moisés jawe winóbirake, nonra onanyamake’, akin akana iki.

⁴¹ Jaskáaxonra, waka bake jisáakin, jatonbi dios akana iki. Jaskáaxon yoinabo retexon menikana iki. Jaskara jatonbi aká jawéki, jakonhakin shinantaanan, fiesta akáx rarokana iki.

⁴² Jaskákanketian, moa Diossen jato jenea iki. Jato jaskáa naikanmea wistínbo rabikana iki. *Profetabaon kirika wishá meranra neskatai: ‘Israelitabó ¿Matonki chosko chonka baritia jain joni jayamainko inontian, yoinabo retexon ea menia iki?’

⁴³ Jaskáyamakinra, maton, ja chopá aká xobo meranshoko axon, ja dios Moloc, itan dios Refánman wishtin maton papixon boá iki. Ja diosbo iká iki, rabinoxon matonbi aká. Jakopira maton mainmea pikoxon, Babilonia winobain ochó, Diossenbi amaa, mato wetsabaon boti jake’, iki.

⁴⁴ Non reken papashokobora, jain joni jayamainkonix, ja senenhabekonti joi jain iká Diossen xoboyashokores ikana iki. Ja iká iki, jaskara jisá ati Diossen oinmaa, Moiséssen aká.

⁴⁵ Non reken papashokobora, jainxon Dios rabiti xoboyashoko ikana iki. Jatian Josué jaton bená koshi inontianra, ja xoboshoboko *Israelitabaon boá iki, jato betan reteanamaxon, Diossen ja wetsa jonibo jato mai bichinainko. Ja xoboshokora jain iká iki, David apo inontian kaman.

⁴⁶ Jara Diossen onanna jakon iká iki. Jakopira Davidkan, Dios rabiti xoboanoxon yokata iki, jainxon ja Jacobnin rarebobaon Dios rabikanti.

⁴⁷ Ikaxbi David atima yoixon, jawen bake Salomón xoboamaa iki.

⁴⁸ Ikaxbi jonibaon xoboa meranra, Dios jayamake. *Ja profetanin yoini keská:

Esteban Makanman tsakaxon retékana.

⁴⁹ 'Nai riki nokon ani yakati;
mai riki, nokon takepiti.
Tsonbira ea xoboaxonti atipanya-
make,
jain ea tantiti.

⁵⁰ Jatíbi nato jawékibora en aká iki',
iki xon.ⁱ

⁵¹ Jatian jato joi yoikin keyoama-
tianbi, Esteban ja joni koshibo neskáa
iki: ¡Maton keena keskábores akaibo
riki mato! ¡Matonra Diossen joi ninká-
yamai! Mato ikai jatíbitian Diossen
Shinanki yoitimati. Maton reken papa-
shokobo ipaoni keskatiboribi.

⁵² Ja jakon Joni Jesús joti yoiai *profeta-
bora aká iki, maton reken papashokobaon
ramiakin. Já joketianra, jakonhai keská
ixonbi jakonmaaxon, matonbi retea iki.

⁵³ Ja ángelbo meranxon, Diossen esé
meniará maton bia iki. Ikaxbi maton
senenhayamaa iki", akin.

Esteban retékana

⁵⁴ Jaskáakin jato aká, Estebanki ikon-
biresi sinákin, xeta kerox akana iki.

⁵⁵ Jatian Esteban, Diossen Shinan
naikia ixon, nai bochiki oinna iká iki,
jawen pené netenko Dios itina, itan
Jawen mekayao Jesús chankata.

⁵⁶ Jaskara oinnax, Esteban yoyo
ika iki: —¡Enra oinke nai chopeta.
Jainxonribira en oinke, ja jonin Bake,
Diossen mekayao chankata! —iki.

⁵⁷ Jaskataitian, joni koshibo koshin saf
ikax, papókana iki. Jaskataanan ishto-
beiranxon, jatíxonbi Esteban yatankana
iki.

⁵⁸ Jaskáaxon, jemamea pikobainxon,
makanman tsakakana iki. Jatian jaki
jansoaibaon, jaton taribo, koiranxonti
westíora bakeranon, Saulo janeya
namanbi jenebainkana iki.

⁵⁹ Jatian makanman tsakayonkana,
Estebannin neskáakin orana iki: "Nokon
kaya ea bixonwe, Ibo Jesussé", akin.

⁶⁰ Jainoax chirankootaanan, koshín
neskati saf ika iki: "¡Ibó, nato ocha jato
iboamayamawe!" iki. Jaskátaanan, moa
mawata iki.

8¹ Jatian ja Esteban retekanaitian,
Sauloribi jain iká iki jato shinan-
man akini.

Saulon joi akaibo jato masá tenemaa

Ja netenribira, ja Jerusalénhainoa
joi akaibo jato ramiakin peokana iki.
Jaskáakanara, jatikaxbi ja Judea main,
itan Samaria mainko jabati janbiskana

ⁱ7.50 Is. 66.1-2

iki. Ikaxbi ja raanabores boyamakana iki.

² Jatíribi Diossakin shinannai joni-baonra, Estebanin yora miinkana iki. Jabora akonbireskin jaon masá shinanni, winikana iki.

³ Jatian Saulonbiribi, joi akaibo keyokasa iki. Xobotiibi jikixonbo, benboyabi ainbobo yataan niniiboxon jato cárcel meran niamaa iki.

Samariain Diossen joi yoikana

(Hech. 8.4—12.25)

⁴ Ikaxbi ja Jerusalénhainoax jabati bokaabaonra, jain bokaanainkobo, Diossen joi jato yoibokana iki.

⁵ Jatian Felipenbiribi Samaria main iká westíora jeman jabati kaxon, Cristokiriti iká joi jato yoia iki.

⁶ Jatianra jonibo tsinkíkatitai, jatíxonbi kikinhakín ninkákatikanai Felipen joi yoiaitian, jatonbishaman ja ratéti jawékibo jan akaitian oinxon.

⁷ Icha joni yoshin naikiabo jato benxoa iki. Jatian jato meranoax jokoni yoshinbo sion ika iki. Jainxon icha chantobo itan nitikomaboribi jato benxoa iki.

⁸ Jaskáaketian oinnax, ja jemamea jonibo ikonbiresi rarokana iki.

⁹ Ikaxbi jain iká iki westíora joni Simón janeya. Ja joni iká iki, moabi yobé ixon, kikin joni keská itaan ja Samaria jonibo jato parana.

¹⁰ Jatíbi ja kikinbo, itan kikinmashokobaonbira kikinhakín ninkáxonkanai iká iki; jaskati ikana iki: “Nato joni riki ja ‘Diossen atipana ani koshi akin akanai’”, ikibo.

¹¹ Jatian ja jonira, joi ninkáxonkantikanai, jawen yobekan basibires jato paranbea iketian.

¹² Ikaxbi ja Felipen, Diossen ikinaton jati joi, itan Jesucristokiriti iká jakon joibo jato yoia ikonhaxa, benboyabi, ainbobo, bautizamekana iki.

¹³ Jatianra Simónmanribi ikonhaa iki. Jaskatax Diossen janenko nashia

iki. Jainxon Felipe chibankin peoa iki, ratéti jawékibo, itan ja oinxon onanti jawékibo jan akaitian oinxon.

¹⁴ Jatian ja Jerusalénhain iká raana-baon, moa Samaria jonibaon Diossen joi ikonhakana ninkáxon, Pedro betan Juan jain raankana iki.

¹⁵ Jatian nokóxon, Samariainoa joi akaiboki orankana iki, Diossen Shinanya ikanon ixon,

¹⁶ westíoraxonbi Diossen Shinan bikanamapari iketian. Jabo ikana iki, non Ibo Jesussen janenko jato nashimakanares.

¹⁷ Jaskáaxon Pedro betan Juanman, jato mamepasa iki. Jaskáara ja Diossen Shinan bikana iki.

¹⁸ Jatian ja raanabaon jato mamepasketian joniboki Diossen Shinan joá oinxon, maromakanon ixon jato Simonman yoia iki:

¹⁹ —Earibi ja atipana koshi menikanwe, enribi jato mamepasa, jaskáakinribi Diossen Shinan bikanon —akin.

²⁰ Jatian Pedron neskaa iki: —¡Ja kopímabi Diossen meniai jawéki, koríkinin maroti shinanna kopí, ja min koríki betanbi manotiaian katanwe!,

²¹ jawekeskaxonbira min biti yamake. Diossenra onanke, mia jakonma shinanya.

²² Ja min jakonma shinan jenexon, Dios yokáwe. Atibetin min jaskáakin jakonma shinannabo mia moa shinanxonyamakin.

²³ En mia oinna riki, mia sináti shinanyares, ja jakonma shinanmanra moa miaaresa iki —akin.

²⁴ Jatian Simonman yoia iki: —Ja min yoia keská ea jawebi winóyamanon, ja Ibo ea yokáxonwe —akin.

²⁵ Jatian moa jatonbi oinna jawékibo yoixon, itan jato Diossen joi yoia pekáo, Pedro betan Juan jakiribi Jerusalénhain boribakana iki. Bokinbi Samaria main iká jemabotiibi joi yoibokana iki.

Felipe betan Etiopeainoa joni iká

²⁶ Jainxon ja Ibon ángelnin, Felipe yoia iki: “Wenítaan, Jerusalénhainoax,

Felipe betan Etiopéainoa joni iká.

ja surhori iká bain kaax, Gazanko katanwe”. Ja baira, jain joni jayamaa mananbi shitabini kaa iki, akin.

²⁷ Jaskaa kakín, Etiopéainoa eunuco baimea nokoa iki. Jara iká iki joni koshi, koríki koirani Etiopéainoa apo ainbo betan teetai. Jara Jerusalénhain Dios rabii katanax, moa joribai iká iki.^j

²⁸ Moa jakiribi jawen jeman kakín, jawen carron yakáxon, Isaíasen kirika yoyo aabaina iki.

²⁹ Jatian Diossen Shinanman Felipe yoia iki: “Ja carroki ochómakaintanwe”, akin.

³⁰ Jaskáa ishto kaax ochómakainxon Felipen ninkata iká iki, Isaíasen wishani kirika yoyo aki. Jaskáakai ninkáxon yokata iki: —¿Minki ninkatai ja min yoyo akai? —akin.

³¹ Jatian ja Etiopéainoa jonin neskaa iki: —¿Jawekeskaxonki tson yoiamabi en onantiki? —akin. Jaskáaxonra Felipe yoia iki, nanetax já patax yakáti.

³² Ja yoyo akai kirika meran wishaa iká iki neskara: “Carnero retenoxon bokanai keskáakinra, bokana iki. Ja carnero bake rapéstekanabi jawe iamai keskátira, jawebi yoyo iamaa iki.

³³ Ramiaxonra noibatayonkana iki, ikaxbira jan jato

jakonmaayamaa iki. Atikeskabia-kinra ayamakana iki; jara bakeomabobi iká iki. Jaská-kinra retekana iki, moa nato main yamanon ixon”, iki iká.

³⁴ Jatian ja Etiopéainoa jonin, Felipe yokata iki: —Eapari yoiwe ¿Tsoa iká yoikin, ja *profetanin yoinirin? ¿Jabi iká yoi, iamax wetsa joni iká yoi ikarin? —akin.

³⁵ Jaskáa ja yoyo awana wishá mera-noabi Felipen yoikin peoa iki, ja Jesús yoi iká jakon joi onantiakin yoixon onanmaa iki.

³⁶ Jatian ja bain kakínbi, jene noko-kana iki. Jainxon ja Etiopé jonin yoia iki: —Nenora jene jake ¿Minki ea bautizanti atipanyamaa? —akin.

³⁷ [Jatien Felipen neskaa iki: —Akon-kin min shinanman ikonhaxa, mia iti atipanke —akin. Jatian ja Etiopé jonin yoia iki: —Enra akonkin ikonhake, Jesucristo riki Diossen Bakebi ixon] —akin.

³⁸ Jaskátaanan ja carro tsasiati yoia iki, jainoax pakétaanan jene ikainko kabé-kona iki, kaxon Felipen bautizana iki.

³⁹ Moa jenemeax, mapébekonketian non Ibon Shinanman, Felipe ratereskin bibaina iki. Jaskákétian ja Etiopé jonin Felipe oinwetsayamaa iki. Ikaxbi já raroshamanres kaa iki.

⁴⁰ Jatian Felipebiribi moa Azotoain iká iki. Jematiibi ja jakon joi jato yoiboa iki, Cesareanko nokotai kaman.

Saulon Diossen joi bia

(Hech. 22.6-16; 26.12-18)

9¹ Jabi iká iki Saulobiribi joi akaibo ramiakin jeneyamai. Jaskara kopíra, ja *sacerdotebaon koshiiba kaa iki.

² Jainxon jayá winóti kirika jato yokata iki. Jaskatax Damascoain jain tsinkíkanai xobonko kaxon, ja joi akai

^j 8.27 Moatianra akátikanai, apo betan iká ainbobo koirannai jonibo, ainbobo teanakétian jato kaponhakin, ja jaskáakana jonibo riki, eunuco.

Joi akaibo ramianoxon jato benai Saulo kaai.

jonibo itan ainbobo, Jerusalénhain boxon jato presoanoxon.

³ Ikaxbi ja Damasco jeman moa nokóti ochóma iketianra, ratereskin naikanxon jato topo joe kan tenaa iki.

⁴ Jatianbi naman mainko paketa iki, jaskáxon ninkata iká iki: “Saulo, Saulo ¿Jaweatiki akai min ea ramianoxon chibankin?” iki.

⁵ Jatian Saulon yokata iki: “¿Miaki tsoa iki, Ibó?” akin. Jaskáaketian yoia iki: “Ea riki Jesús ja min ramianoxon chibani itai”, akin.

⁶ [Jatianra raketi saki iananbi Saulon neskaa iki: —Ibó ¿En jawekeska axontiki mia keenai?] —akin. Jaskáa yoia iki: “Rama wenitax jemanko katanwe, jain kaketianra, min jaskara atibo mia yoikanti iki”, akin.

⁷ Jatian ja Saulo betan boaibo kikinbi-resi ratékana iki, ja yoyo ikai ninkatabi tsoa yamaa oinnax.

⁸ Jatian Saulon, moa wenixon oinnabainkasabi moa benchea iká iki. Jaskáketian metsonxonres Damascoain bokana iki.

⁹ Jain kaax kimisha nete oinyamai iká iki, piamai, xeayamabobii.

¹⁰ Ja Damascoain iká iki, westíora joi akai joni, jawen jane Ananías. Ja jonira namá keska meranxon non Ibon yoia iki: “¿Ananías!” akin. Jatian jan neskaa iki: “Neno riki ea, Ibó”, akin.

¹¹ Jatian non Ibon yoia iki: “Wenitax, mekayao janeya callenbi katanwe. Kaxon Judassen xobonko ja Tarsoainoa joni Saulo janeya manotanwe. Jara orani iki.

¹² Janra namá keska meran ja Ananías janeya joni oinke; jakiribi oinnon ixon ja iká xobon jikixon mamepasaitian”, akin aká iki.

¹³ Jaskáa ninkáxon Ananíassen yoia iki: “Ja jonin ikára ichaxon ea

yoikana iki, Ibó; ja mia ikonhaa jonibo Jerusalénhainxon jato ramia.

¹⁴ Jatian ramabiribira, *sacerdotebaon coshin kirikaya joke; jayaxon jatíbi ja miki koshiabo presoanoxon jato benai”, akin.

¹⁵ Jatian non Ibon yoia iki: “Jabi karestanwe, ja jonira en katota iki, wetso mainmea jonibo jaton apoboyabi, itan ja *Israelbo, ja ea iká jawékibo jan jato yoinon ixon.

¹⁶ Ramara en já onanmati jake, icha-biresakin ea kopí masá teneti”, akin.

¹⁷ Jaskáa ja Saulo iká xobonko Ananías kaa iki. Jikixon ja Saulo mamepastaanan yoia iki: —Nokon wetso Saulo, ja bain kaaitian miki pikoibata non Ibonra ea raanke, jakiribi min oinnon ixon itan mia ja Diossen Shinanya imanon ixon —akin.

¹⁸ Jaskáatianbi, jawen beronkoníax yapa xaka keskábo maana iki. Maanatianbi jakiribi oinnax, bautizameeta iki.

¹⁹ Jaskata pekáo, jawékiaxon moa koshi biribaa iki. Jaskatax jawetii nete kamanpari, ja Damascoaino joi akaibo betan iká iki.

Saulon Damascoain Diossen joi yoia

²⁰ Jainxonra, ja jain tsinkíti xobonko-xonbo, moa Saulon, Jesús riki Diossen Bake akin jato joi yoia iki.

²¹ Jato jaskáaitian oinnax, jatikaxbi ratetax neskákana iki: —¿Nato jonimarín ja Jerusalénhaino Jesús rabiabo jato masá tenemapachoi? ¿Jaribimarín ja Damascoaino joi akaibo yatanxon, *sacerdotebaon koshiiba jato boyantana? —ikibo.

²² Ikaxbi Saulon koshi shinanyaxon joi yoikin jeneyamaa iki Jesús riki Cristo iki ixon jato onanmakín. Jato jaskáabi, ja Damascoain jakana judífoaon moa jaskashamaanti onanyamakana iki.

Judífoaon retekasa, Saulo jabata

²³ Moa jawetii netebires jato jaskáaitian, judífobo tsinkíkana iki, jaskáaxon Saulo reteti shinanni.

²⁴ Ikaxbi jan onanna iki, yaméyabi neten ja jema xepotiainxon já retenoxon manakana.

²⁵ Jaskákankenbi, ja jaonmea onanai-baon yamébi ani tasakan nanexon, ja jema katea chike pekao apakexon jabámakana iki.

Jerusalénhain Saulo iká

²⁶ Jatian Saulo Jerusalénhain nokotax, joi akaibo betan tsinkita iki. Ikaxbi jatikaxbi jaki rakékana iki, joi akaimara ibirai ixon shinannax.

²⁷ Jaskákanainbi, Bernabékan ja Diossen joi yoiti raanaboiba ioa iki, boxon Bernabékan jato yoia iki: Ja Saulon Damascoain kakín non Ibo baimea oinna itan jabé yoyo ika. Jaskáaxon ja Damascoainoabo ja Jesús kiriti iká joibo koshi shinanyaxon jato yoia iki.

²⁸ Jaskatax Saulo jato betan Jerusalénhain baneta iki, jain ikaxa kikin koshi shinanyaxon, Ibon janenko jatíbiain jato joi yoií nikátiai.

²⁹ Jainoax ja griego join yoyo ikai judíforibi, jato ikonhamakaskin koshi shinanyaxon jato joi yoikatitai, ikaxbi jabora já retekasires ikana iki.

³⁰ Jatian ja joi akaibaon jaskara onanxon, Saulo Cesareanko iokana iki. Jainoabiribi Tarsoain tekikin raankana iki.

³¹ Jaskatax jatíbi ja Judea main ikana, jainoax Galilea betan Samaria main iká joi akaibo, moa jakonbires itan jaton shinanbo moa koshi ikana iki. Non Ibon keena keskábores moa jakana iki. Jaskatax ja Diossen Shinanman jato akinna ja joi akaibo kaikana iki.

Eneas janeya joni isinai Pedron benxoa

³² Jatian Pedro jatíbi joi akaibo oinni kakátiaira, Lidanko nokota iki, jain ikana joi akaiboribi oinni.

³³ Jainoara Eneas janeya joni nokoa iki, chantoyona ikax niti atipanyamaax, moa posaka baritia bachin rakata.

³⁴ Jaskara ikenbira, Pedron neskaa iki: —Eneas ramara mia Jesucriston benxoai, wenixon ja min rakáti benxoawe —akin. Jaskáatianbi Eneas wenita iki.

³⁵ Jatian weniketian, ja Lidanko iká-boyaxonbi, Sarónhain ikábaon jatíxonbi non Ibo ikonhakana iki.

**Dorcas mawákenbi
Pedron jirima**

³⁶ Ja netebaonribira, Jope jane-ya jemanko iká iki westíora joi akai ainbo, jawen jane Tabita, Griego join aká iki Dorcas. Ja ainbora jakon jawéki-bores akí jakátiai, jainxon ja jawékinin maxkáyoraaboribi jato akinkatitai.

³⁷ Ja netebaonribira isinax, Dorcas mawata iki. Jatian chokaxon ja kikin bochiki xobo chité ikainko bokana iki.

³⁸ Ja Jope jema iká iki, jain Pedro iká Lida jema ochóma; jain iketian ninkáxon rabé joni raankana iki, ishton Jopenko jonon ixon yoiti.

³⁹ Jatian Pedro jato betan kaa iki, nokóketian ja jain yora akana chiteain iokana iki. Jatianra ja benomaayabo jatikaxbi, winiananbi ja Pedro katei tsamákana iki, jaskáaxon oinmakana iki, ja jato betan inontian Dorcasnin jato axonpachoi kotonboyabi chopabo.

⁴⁰ Jainxon Pedron jatíbi jato jokonhaa iki. Jaskáatanan chirankooxon orana iki. Jaskáaxon ja mawá rakata yoia iki: —¡Weníwe Tabita! —akin. Jaskáa oinhinabaina iki, jaskáaxon Pedro ointaan yakata iki.

⁴¹ Jaskáketian Pedron metsontaanan nichinhinabaina iki, jaskáaxon ja joi akaiboyabi, benomayabo jato kenaa bekanketian moa jiria jato oinmaa iki.

⁴² Jainxon Jopenko jakanabaon jatíxonbi neskara jawéki oinkana iki; jaskáaxon ichaxon non Ibo Jesús ikonhakana iki.

⁴³ Jatian Pedro icha netepari Jopenko iká iki, ja Simón janeya jonin xobonko; ja iká iki yoina bichin teetai joni.

Pedro betan Cornelio iká

10 ¹ Cesarea jemankora westíora joni Cornelio janeya jaa iká iki, Italiano janeya batallónhainoa sontáro-baon coshi *capitán.

² Jara iká iki Dios noia joni; jatíbi jawen xobon ikáboyaxonbi jatíbitian Dios rabiai, itan jawékibo menixon judíobo akinnai, jainxon jatíbitian Dios oranai.

³ Jatian westíora nete, moa kimisha ora yantanpakera, namá keska meranxon, westíora Diossen ángel onantibires jaki joái oinna iki. Jatian já ikainko jikixon neskáa iki: “¡Cornelio!” akin.

⁴ Jatian Cornelion ja ángel jainbikon oinna iki. Jainxora, kikinbiresi rakea-nanbi yokata iki: “¿Jawerin Ibó?” akin. Jatian ángelnin yoia iki: “Min orana-bora mia Diossen ninkáxonke, itan ja maxkatabo min jato akinnaira jakon iki.

⁵ Rama ja min jonibo Jopenko jato raanwe, Simón kenatankanon, jawen janeribi iki, Pedro.

⁶ Jara, ja wetsa Simón janeyaribi jonin xobonko iki, jara bichin teetai iki. Ja jonira aniparo kexabi iki”, akin.

⁷ Jaskábaini ja ángel moa kaa pekáo, Cornelion jawen yonoti rabé, itan ja Dios akin shinannai westíora jawen sontároribi kenaa iki, já iká iki, jakon iketian jaki koshia joni.

⁸ Jatíbi jaskara ikábo jato yoikin senenhaxon, Jopenko jato raana iki.

⁹ Nete xabáketian, ja Jopenko nokó-ribii boi ikanaitian, moa bariapan iketian xobo pekatén Pedro mapeta iki, jain kaxon orani.

¹⁰ Jainoaxa, kikinbiresi jawékiakasa iki. Jatian moa yoá axoni ikanaitian, namá keska meran oinna iki.

¹¹ Ja nai chopetaitian oinna iká iki, ani chopa kakaati keská, jawen chosko pabíoribi renéxanan naman apakeai.

¹² Ja chopa kakaati keská ikainko iká iki, chosko taeya meskó yoinabo,

Namá keska meran Pedron oinna.

jainoax meskó ronobo, itan meskó pechia noyai yoinaboribi.

¹³ Jatianra bochikiax neskati yoyo ikai ninkata iki: “Wenítaanan, retexon piwé Pedro”, iki ikai.

¹⁴ Jatian Pedron yoia iki: “Enra ayamai Ibó. Jawetianbira neskara kerás jawékibo en piosma iki”, akin.^k

¹⁵ Jaskákenbi, jakiribi yoiribia iki: “Ja Diossen jakonhaa jawékibo kerasen yoinyamawe”, akin.

¹⁶ Moa kimishaakin jaskáa pekáo, ja chopa moa jakiribi nai bochiki karíbaa iki.

¹⁷ Jaskáakin akára, jaakinres shinan-kin Pedron onankashoraa iki, jawe-keska jawéki ea yoiimein ja namá keska meran iwanke ixon. Iitainbi Cornelion raana jonibo, jain iká xobo xepotaiain

nokótoshikana iki, ja Simón janeya jonin xobo yokábeax.

¹⁸ Jain nokóxon, koshinshaman kená-taanan manokana iki, ja xobonmarin Simón Pedro iká ixon.

¹⁹ Jatian Pedro, ja namá keska meran oinwanxon, shinanni iitaitian, Diossen Shinanman yoia iki: “Oinwe, kimisha joninra mia benai.

²⁰ Kamentanwe, naman ipakexon jato oinni. Jawe keskabi shinanyamawe, mia iokana jato betan karestanwe. Jabora en raana bekana iki”, akin.

²¹ Jatian naman ipakeax kaxon, Pedron ja jonibo yoia iki: —Ea riki, ja maton manoi itai? ¿Jaweatiki maton ea benai? —akin.

²² Jatian jabaon neskaa iki: —Non sontárobaon koshi *capitán Cornelion

^k **10.14** Nato yoinabora iká iki, ja Moiséssen esekan pitima yoiaibo. Ja yoinabo piti iká iki, Diossen oinna kikinbires jakonma.

raanara noa bekanke. Ja riki itibi keskati jaa joni, itan Dioski raketai, jatíbi judíobaon jakonhai, itan noikana. Westíora Diossen ángelninki aibake yoikin, jan kenamaa jawen xobonko mia kati, kaxon min joi yoiaitian, jan ninkánon ixon —akin.

²³ Jatian Pedron, xobon jikimaxon, ja yamé jain jato oxamaa iki. Moa neteribi xabataitian, Pedro jato betan kaa iki, jatian ja Jopenkonía jawetii joi akaiboribi já betan bokana iki.

²⁴ Boax, wetsa nete xabáketian, Cesareanko nokókana iki. Jatian Cornelio jawen rareboyabi, jato manai tsamákana iká iki. Jatian jainribi ikana iki, jabé jakoni raenanai joniboribi jato kenaa, bekana.

²⁵ Jatian moa xobon nokókanketian, Pedro joé ataanan, Cornelio, já bebon chirankoota iki, rabikasi.

²⁶ Ikaxbi Pedron weniinnabainkin yoia iki: —Chankawe, eara mia keska joniribi iki —akin.

²⁷ Jatian jabé yoyo iananbi, jikixon oinna iká iki, icha jonibo tsinkíkana.

²⁸ Jatian Pedron jato yoia iki: —Matonbira onanke, ja judío jonibaon esekan yoiai, kaibomabo betan pataxanantimabires, jaton xobon jikitimabobi. Ikaxbi Diossenra ea onanmake, Diossen oinnara mato kerás iki akin tsoabi atima.

²⁹ Jakopira, yoikanatianbi ea joke. Jatian ramara ea onankasai, jaweatiki maton ea kenamaa ixon —akin.

³⁰ Jatian Cornelion neskaa iki: —Moa chosko nete riki, nato bari ipakeai kimisha hora yantanpake, nokon xobonbi ayunankin orani iitaitian, westíora joni penéshaman chopasaweya eki pikoibata.

³¹ Janra ea yoibake: ‘Cornelio, min oraciónra mia Diossen ninkáxonke, jainxon ja maxkatabo min jato akinpa-choaibora Diossen onanke.

³² Ja Joepé jeman jato raanwe. Abátankanon ja Simón janeya joni

jonon ixon yoikin, jawen janeribi iki Pedro. Jara ja bichin teetai wetsa Simón janeya jonin xobonko iki’, akin.

³³ Jaskáxonra jatianbi mia benati en jato raanhaibake. Jakonresira mia moa joke, jakon shinanya ikax. Ramara noa neno jatikaxbi Dios bebon ikanai. Jaskara ikenra noa keenai, jatíbi ja noa yoiti non Ibon mia yoiabo, min noa yoitinin —akin aká iki.

Cornelion xobon Pedron joi yoia

³⁴ Jaskáxon Pedron jato joi yoikin peoa iki: —Ramaparira en moa kikin-hakin onanke, wetsabo jakonmaayamakin senenbires jato Diossen jakonhai ixon.

³⁵ Janra jatíbiainoa jaki shinannaibo itan jawen joi senenhaibo, itan jato jakonhakin ikinai jonibo jato noike.

³⁶ Diossenra Jesucristo raana iki, já meranxon jakon joi *Israel jonibo jato yoiti. Jaskatax Dios betan jakoni jakanon ixon. Jesucristora jatíbi jonibaon Ibo iki.

³⁷ Matonra kikin-hakin onanke, Galileankoníax peokootax, ja jato *bautizanai Juanman joi yoianan, jato bautizana pekáo, jatíbi Judea main winota jawékibo.

³⁸ Matonra onanribike, ja Nazarethainoa Jesús, Diossen jawen atipana koshi, itan jawen Shinan meniáton jakon jawékibo, itan yoshiman iboaxon onitsapimaiboribi, jato benxoakatitai. Jaskarabora jan aká iki, Dios jabetanbi ixon, akinna.

³⁹ Nonbishaman Jesussen jaskara jawéki akábo oinna ixonra, non mato yoiai, jaskarabora aká iki Judea mainxon, itan Jerusalén jemankoxonribi. Ja Jesúsja judíobaon jiwi korosen panihannan retea iki.

⁴⁰ Ikaxbi jawen kimisha nete itin, Diossen jiria iki, jaskáxon noki pikomaa iki.

⁴¹ Ja jiritaanan, nobébi pixon, xeai-bora, Diossen jatíbi jonibo jato

oinmayamaa iki. Noaresa oinmaa iki, moabi jaskáakin katóxon noa oinmati yoini ixon.

⁴² Janra noa raana iki, Jesús riki jatíbi japaria jonibaon, itan moa mawatabaon akábo, jato yoixonti joni koshi Diossen imaa ixon, jato yoiti.

⁴³ Jatíbi *profetabora Jesúskiriti iká joi yoií neskákatikanaí, jaweratobaonki já ikonhai, jabora já kopires Diossen jaton ochabo shinanxontima iki —ikibo.

Judíomabaon Diossen Shinan bikana

⁴⁴ Jaskara joibo Pedron jato yoií iitainbi, Diossen Shinan jatíbi ja joi ninkataiboki joá iki.

⁴⁵ Jaskataitian oinnax, ja Pedro betan bekana joi ikonhaa judíobo ratékana iki; ja judíomaboribi ja Diossen Shinan jato meniketian.

⁴⁶ Ja wetsaresibi join yoyo ikanaitian itan Dios rabikanaitian ninkákana iki.

⁴⁷ Jatian Pedron jato yoia iki: —¿Ja non aká keskaribiakin Diossen Shinan bikan-kenbiki, nato jonibo ja Diossen janenko non jato bautizantima iki? —akin.

⁴⁸ Jaskáaxon, Jesucriston janenko jato bautizankana iki. Jaskáa pekáo Pedro yoikana iki, jawetii netetanipari jato betan banetax iti.

Jerusalénhainoa joi akaibo Pedron jato onanmaa

11 ¹ Ja raanabaon itan Judeain iká joi akaibaonra, ninkákana iki, ja judíomabaonribi Diossen joi ninkáxon ikonhakana.

² Ikaxbi Pedro jakiribi Jerusalénhain karibaketian, jatíribi joi akai judíobo jabé join iananankana iki.

³ Jatian yokákana iki: —¿Jaweatiki ja judíomaboiba merati kaxon min jato betan pia iki? —akin.

⁴ Jatianra peokootainxonbi jatíbi jaskara ikábo Pedron jato neskáakin yoia iki:

⁵ —Ja Jope jeman ixon orani iikinfra, westíora namá keska en aká iki; en

oinna iki ani chopá kakaati keská, orin-bekonbi jawen chosko pabíori nexaa, naikanmeax ipakeax, ea itinainko-shaman paketai.

⁶ Jatian jawebomein ja chicho jake ixon, jakonshamanhakin en oinnara iká iki, chosko taeya meskó yoinabo, siná yoinabo, ronobo, jainoax pechia yoinabo.

⁷ Jaskákenbi ea neskáakin yoia iki: ‘Pedro, nato yoinabo retexon piwé’, akin.

⁸ Jatian en neskaa iki: ‘Jawetianbira kerás jawékibo en piosma iki, Ibó’, akin.

⁹ En jaskáa, nai bochikixon jakiribi ea neskáakin yoia iki: ‘Ja Diossen moa jakonhayona jawékibo kerasen yoinya-mawe’, akin.

¹⁰ Jatian kimishaakin ea jaskáa pekáo, jatikaxbiribi moa naikan boi keyákana iki.

¹¹ Jaskatatianbi, kimisha joni ea iká xobon nokótoshikana iki; Cesarean-koxon ea benati raankana.

¹² Jatian ja Diossen Shinanman ea yoia iki, jawekeskabo shinanyamai, jato betan karesti. Jatianra nato sokota joi akaiboribi ebetan bokana iki. Kaax jatikaxbi nokotax, ja jonin xobon noa jikia iki.

¹³ Janra noa yoia iki, jawen xobo meranoa ángel chankata meraatonin neskáakin yoiibata: ‘Jope jemanko jonibo raanwe, ja Simón akin akanai Pedro kenatankanon ixon.

¹⁴ Janra mia joi yoitiki, jatíbi ja min xobon ikáboyabi mia jaskatax kishpinti’, akin.

¹⁵ Jaskáakin en jato yoikin peoke-tianra, ja noki rekeni joní keskatiribi jatoki Diossen Shinan joá iki.

¹⁶ Jaskáketian ja non Ibon yoini joi en shinanna iki: ‘Ikon riki, Juanmanra onpaxenres jato bautizana iki, ikaxbi matora ja Diossen Shinanman bautiza-noxiki’, iki iní.

¹⁷ Jaskara iken, ja non Ibo Jesucristo ikonhaketian noa menia neskáakinribi,

ja Shinan jato Diossen menikenki ¿Tsoa iki ea, ja Diossen akai jawékibo bechitenti? —akin jato aká iki.

¹⁸ Jatian jaskáakin jato yoia ninkatax, ja Jerusalénhainoa joi akaibo, moa jawebi yoyo iamai Dios rabii neskákana iki: —Ja judfomaboribira Diossen ikonhamataan jato jati nete menia iki! —ikibo.

Antioquíainoabo joi akí peokoota

¹⁹ Jatian ja Esteban retekanontianribira, ja jatíribi joi akaibo masá tenemakin peokana, jabati bokana iki: Feniciaín, Chipreain, jainoax Antioquíainbo. Jainbo boxonbi, judíomabo ayamakin ja judíobobichores ja jakon joi yoikana iki.

²⁰ Jaskákenbi Chipreainoa betan Cireneainoa jawetii joi akaibo Antioquíain bokana iki. Jain boxonra, ja non Ibo Jesúsikiriti iká jakon joibo ja judíomaboribi yoikana iki.

²¹ Ja Ibon atipana koshi jato betan iketianra, ichaxon ja moatian jaton jakonma axébo jenetaanan, non Ibo ikonhakana iki.

²² Jatian ja Jerusalénhain iká joi akai-baon, jaskara joi ninkáxon, Bernabé Antioquíain raankana iki.

²³ Nokóxon, Diossen jatoki jakonhakin shinannai onanax, ikonbiresi Bernabé raroa iki. Jatfbira jato eseanan yoia iki, ponté shinanyaxon non Ibo chibankin jeneyamakin, jan yoiái keskábo senen-haxonkanon ixon.

²⁴ Bernabé iká iki jakon shinanya joni, Diossen Shinan naikia itan oinxomabi, ikonhaax koshia joni. Jaskara iketianra, icha non Ibo ikonhaa jonibo kaikana iki.

²⁵ Jaskata pekáo, Bernabé Tarsoain kaa iki, Saulo benai.

²⁶ Jatian ja Antioquíainoa meraxon ioa iki. Jain westfóra baritia senen joi akaibo betan ixon, icha joni jato esea iki. Ja Antioquíainxonra jaonmea onannaibo peokin janekana iki, Cristianos akin.

²⁷ Ja netebaonribira, Jerusalénhainoax jaweti *profetabo Antioquíain bokana iki.

²⁸ Jatian jato xaranmea Agabo janeya jonin Diossen shinanman onanmaa, jatfbiaínoa jonibo jawékiatinin ikanti jato yoia iki. Jaskáakin jan yoiabora ikoni senena iki, ja Claudio icha mai iboaa apo inontian.

²⁹ Jaskara iketian, Antioquíainoa joi akaibaon shinankana iki, judeainoa joi akaibo, westfórabaon jaton atipana senenbo jato jawékinin akinti.

³⁰ Ikonkon jaskáakin akana iki, Bernabé betan Saulo kaaitian korfki bomakana iki, ja judeainoa iká *ancia-noboki.

Jacobo retexon, Pedro cárcel meran akana

12 ¹ Jatianribira apo Herodesnin jatfbiri joi akaibo jato jakonmaakin peoa iki.

² Ja Juanman wetsa Jacobo espadanin jato retemaa iki.

³ Jaskáakanketian, ja judíobo raroaitian oinxon, Pedroribi jato yatanmaa iki. Jaskarabora iká iki ja *levaduraoma pan piti fiesta nete inontian.

⁴ Jaskákin jato yatanmaxonra, Herodesnin cárcel meran jato Pedro niamaa iki. Jaskáaxonra, chosko tsama sontárobo koiranmaa iki. Ja tsamátiibi ikana iki chosko sontárobo. Janra shinanna iká iki, ja *Pascua fiesta winota pekáo, ja jemamea jonibo bebonxon jawen akábo yoixontaan, ramiati.

⁵ Jaskara ikax Pedro iká iki cárcel meran kikinakin koirankana. Ikaxbi joi akaibaonbiribi, kikinakin jaki orankin jeneyamakana iki.

Pedro cárcel meranoax pikota

⁶ Jatian Herodesnin, ja jemamea jonibo bebonxon jawen akábo yoixonti neteai yaméra, Pedro iká iki oxaa, rabé cadenanin okenbekonbi nexaxon,

rabé sontáronin koirana. Jatian jatíríbi sontárobo ikana iki, cárcel xepótiaínxon koirani.

⁷Jaskáakana ikenbi, ratéresi westíora non Ibon ángel jaki pikota iki. Jaskáketian ja cárcel meran joekan tenaa iki. Jatian ángelnin pití axon Pedro ratea iki. Jaskáaxon yoia iki: “¡Ishton wenfwe!” akin. Jaskáatianbi jan menexkana cadenabo chorokootax naman maana iki.

⁸Jaskáxon ja ángelnin Pedro yoia iki: “Chopa sawexon zapatoríbi sawewe”, akin. Jaskáa Pedron aká iki. Jainxonra ja ángelnin yoia iki: “Mia jan perakooti sawetaanan, ea chibanwe”, akin.

⁹Jaskáakin aká, ja ángel pekáoobi Pedro kaa iki, ja ángelnin jaskáaiki ikonkon iki ixon onanaxmabi, jan shinanna iká iki namá keska meran oinnaires.

¹⁰Ikaxbi kakín ja rekenain koirani itina sontárobo winoxon japekao koirani itinaboríbi winokana iki. Jatian ja jemaori iká yami xepotiaín moa nokókanketianra, janbix ja xepoti kepenmeeta iki; jaskáketian pikókainbekona iki. Jatian westíora calle shita-baini kaxonra, ja ángelnin moa jabicho potabaina iki.

¹¹Jaskáaketian onanax, Pedro neskata iki: “Ramara en moa onanke, ja Herodes itan ja judíobaon ea ramiayonkanti ikenbi, non Ibon jawen ángel raanxon, ea pikoa”, iki.

¹²Jatian jaskara onanax, Marían xobon Pedro kaa iki, ja María iká iki, Juan Marcosnin tita. Ja xobon ikana iki ichaxon orani tsínkíkana.

¹³Nokotax, ja jemaori iká xepótiaínoax kenata iki, jatianra westíora xontako Rode janeya kaa iki, tsoameinki ixon oinni.

¹⁴Joxon ja Pedron joi onantaanan kikinbiresi raroa iki. Jatianra ja xepóti kepenxontitianbi, jakiríbi ishton banékaini kaa iki, Pedro riki xepotiaín iki, ixon jato keshani.

¹⁵Jato jaskáabi: —¡Miara shinan keyotax iitai! —akinres akana iki. Jaskákanabi jato yoia iki, ikon riki, jara ike, akin. Jatian jabo ikana iki néskati: —Jama riki, jawen ángelresa ibirai —íikibores.

¹⁶Jaskakanainbi, Pedrobiríbi xepótiaínoax kenati jeneyamaa iki. Jatian kepenxon oinnax, ratékana iki.

¹⁷Ikaxbira netékanon ixon, jan jato meken chankanxona iki. Jaskáa pekáo jato yoia iki, ja non Ibon jaskáaxon cárcel meranoa pikoa. Jaskáatanan jato yoia iki: —Jacobo, itan ja wetsa joi akaiboríbi jato yoikanwe —akin. Jaskáakin jato yoitaananra, pikókaini moa wetsanko kaa iki.

¹⁸Jatian nete xabáketian, ja sontárobo kikinbiresi jaton shinan tsokaskana iki, Pedro jaskara wínota onanyamaax.

¹⁹Jaskáketian Herodesnin jato benamaa iki, ikaxbi merati atipanyamankanketian, jatonbira jabámake ixon, jan koirana sontárobo jato retemaa iki. Jaskaa pekáo, Herodes Judeaínoax pikotax, Cesareanko kaax, jainpari jawetio basi iká iki.

Herodes mawata

²⁰Jatian Herodes iká iki, ja Tiro betan Sidónhainoa joniboki sinata. Jatoki jaskata ikenbi shinan akáx, já raeakasi jaiba bekana iki. Jatianra jatoki jakon shinanxon, Blaston jato akinna iki. Jara iká iki, apo Herodes betanbi teetai joni koshi. Ja jonira Herodes yoimakana iki, moa jabetan jakon inoxon, jawen mainmeabichores jaton jawékiatibo biai kopí.

²¹Iikínra, westíora nete jato Herodesnin kenamaa iki. Ja netera, apo ixon saweti chopasaweax, jawen yakátinin yakatax moa yoyo iki peokoota iki.

²²Jatian jaskati yoyo ikaitian jonibo ikana iki: “¡Nato yoyo ikaira jonima iki, jara westíora dios iki!” iki saa iki.

²³Jatianbi ja non Ibon ángelnin ja Herodes rátereskin isinmaa iki, Dioskaya rabikanwe, akin jato ayamaa

kopí. Jaskataxa xenabaon pia Herodes mawata iki.

²⁴Ikaxbi ja Diossen joira jatíbiain yoikaati pextina iki.

²⁵Jatian Bernabé betan Saulora moa jaton tee Jerusalénhain senenhataan, Antioquáin kabékonribia iki. Kakin Juan Marcos iokana iki.

Peokooti Saulo joi yoií ochó kaa

(Hech. 13.1—14.28)

13¹Ja Antioquáin iká joi akaibo xaranra jakana iki *profe-tabo, itan jato Diossen joi onanmaibori. Jabo ikana iki, Bernabé, Simón (ja Negro akin akanai), Cireneainoa Lucio, Manahem (ja Galileanko apo iní Herodes betanbi senen ania), jainoax Sauloribi.

²Jatian ja jonibaon wetso neten tsinkánan non Ibo shinanhanan orankin ayunani itan Dios rabii ikanaitian, ja Diossen Shinanman jato yoia iki: “Ja Bernabé betan Saulo eki jenekanwe, jabora nokon tee axonti en kenaabo iki”, akin.

³Jaskáketian oranhananbi, ayunana pekáo mamepasxon jatoki orankana iki. Jaskáaxon jato raankana iki.

Chipreain joi yoikana

⁴Jatian Bernabé betan Saulo Diossen Shinanman raana, ja Seleuciaín kabé-kona iki. Jainoax ja Chipre nasin wapóronin bokana iki.

⁵Kaax ja Salaminain nokóxon, judíobo jain tsinkitai xobo meranxonbo Diossen joi yoikin peokana iki. Jatian Juanribi kaa iká, iki jato akini.

⁶Ja nasi rebesbaini boax, Pafos janeya jemanko nókokana iki. Jainoa westíora judío yobé nókokana iki; jawen jane Barjesús, ja ikon *profetaboki yoin-meekin joi yoixon jato paranai.

⁷Ja yobé iká iki, ja joni koshi Sergio Paulo betan iká. Ja iká iki shinanya joni; ja joni koshira Diossen joi ninkátinin

keena iki. Jaskáxon ja Bernabé betan Saulo kenamaa iki.

⁸Jatian jato kenamaa bekankebi, ja yobé Barjesús, jawen wetso jane Elimas, Diossen joi yoikantin keenyamaa iki, jawen joi ninkáxon ja joni koshin ikonhanaketian.

⁹Jaskataitian, ja Saulo, Pablo jane-yaton, Diossen Shinanman iboa ixon, kikinakin jainbikon oinxon,

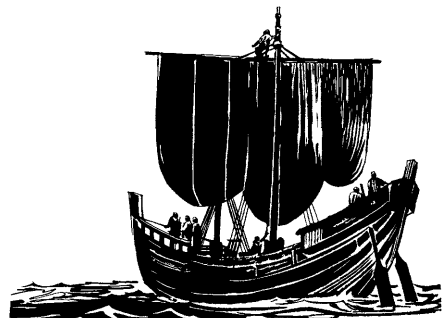
¹⁰yoia iki: —¡Mia riki janso, yoshin-man bake, itan jatíbi jakon jawékibo akantinin keenyamai! ¿Jawekopiki ja non Ibon shinanna keská ikainbi, jaki yoitimakin jakonmabires shinankin min jeneyamai?

¹¹Mia jaskata kopíra, rama non Ibon jawetio basikamanres mia masá tenemai, nete oinyamaira mia benche banetai —akin. Jaskáatianbi yamekan mapókiranson, moa jawe netebi oinyamaa iki. Jaskatax metsonxon iwekanon ikax, meshkáaketana iki, moa benche ikax.

¹²Jaskáketian oinnax, itan non Ibo yoií iká joi ninkatax, ratéxon ja joni koshin Dios ikonhaa iki.

Pisidia main iká Antioquáin joi yoikana

¹³Jatian Pablo jabé boai-boyabi Pafossainoax pishíbaini boax ja Panfilia main iká Perge jeman nokókana iki.

Niwen boai wapóro.

Ikaxbi Juan jato potabaini moa, Jerusalénhain karibaa iki.

¹⁴Ja Pergeainoax, Antioquíain tekírí-bikana iki, ja jema iká iki Pisidia main iká. Jatian ja tantiti nete iketian, jain tsinkíti xobo meran jikiax, yakábekona iki.

¹⁵Jatian ja esé kirika meran ja *profe-tabaon wishanibo yoyo akin senenhaa pekáo, ja tsinkíti xobo koirannai koshi-baon jato yoikana iki: —Ja joi yoixon jato shinanmeemati ixon, jato yoires-kanwe joi akaibó —akin.

¹⁶Jaskáakana Pablon jikitaanan, netékanon ixon jato meken chan-kanxona moa netékanketian yoia iki: —*Israelitabo, itan Diossakin shinannai judíomabo, en mato yoiapari ninká-kanwe:

¹⁷Noa Israel jonibaon Diossenra non reken papashokobo katota iki; jaskáara ja Egiptoain maei boax ikánontian, kikinbiresi kaikana iki. Iikinra, jawen atipana koshin ja maimea jato Diossen pikonike.

¹⁸Pikoa boaxa ikana iki, jain joni jayamainko, chosko chonka baritiabira, jainoaxa jakonma axekan iki yoitima-kanaibi Diossen jato jaweyamaa iki.

¹⁹Jaskáaxon ja Canaánhain iká kanchis main jemabo jato keyoxona iki, jain non reken papashokobo jakanon ixon.

²⁰Ja main jakana iki, chosko pacha pichika chonka baritiabira. Jainxonra jan jato ikinti koshibo jato jikimaxona iki; ja Samuel *profeta jikii kaai kaman.

²¹Iikinbi, apoya itin keenkin Dios yokákana iki. Jaskáakin yokákanke-tian, Benjamínman rarebo Quis jane-ya jonin bake Saúl jato jikimaxona iki. Janra chosko chonka baritia senen jato ikinna iki.

²²Jaskáa iikin, Diossen jakiribi Saúl pikoxon, jawen toan David jaton apo iti jikimaxona iki. Ja yoiira iká iki Dios neskati: ‘Enra oinke ja Isaíkan bake David westíora joni, ea keenai keskati

jaa. Janra jatíbi en shinannai jawékibo ea axonti iki’, iki.

²³Ja Davidkan rareboboainoara, moabi jato jaskáaxonti yoini ixon, ja Israel jonibo jato kishpinmati Diossen jato raanxona iki, ja riki Jesús.

²⁴Jesús joámapari inontianra, Juanman jatíbi *Israel jonibo jato joi yoikatitai, jaton jakonma shinanbo akonkin jeneax bautizanmeekanti.

²⁵Jainxonribi jawen tee senenhati ochóma iken, Juanman jato yoia iki: ‘Ea riki jan jato kishpinmati iki ixon, maton shinannabira ea jama iki. Ikaxbi jara epekao joái. Já iki ea xewina, jaskara ikenra ea já namanbires ixon, jawen zapato risbitanibobi en choroxonti jisáma iki’, akin.

²⁶Jaskara iken nokon wetsabó: Mato Abrahamman rarebobaon bakebo itan ja Dios akin shinannai judíoma jonibo. Nato jan kishpinti joira matona iki.

²⁷Jaskara ikenbira, jaton joni koshibo-yaxonbi ja Jerusalénhain ikábaon Jesús onanyamakana iki; jainxon ja *profe-tabaon wishani meran yoiái joibo, ja tantiti netetiibi yoyo akinbi, onanyama-reskana iki. Jaskáakin onanyamaxonra. Jesús retekana iki, ja Wishakan yoiái keskábo senenmakin.

²⁸Jainxon jakopi reteti yamakenbira, jato retemanon ixon Pilato yoikana iki.

²⁹Jatian Jesús jaskáati kirika meran yoiái keskábo ayonxon, mawáketian korosenmea pakexon shanka kini meran miinkana iki.

³⁰Jaskáakankenbira Diossen jirimaa iki.

³¹Jaskatax ja netebaon ichabi-resi jawen jonibo Galileankoni-ax Jerusalénhain boaiboki Jesús pikota iki. Jaskarabo jatonbi oinna ixonra, jabaon akai, rama ja Jesús ikábokiriakin jato yoikin.

³²Jaskara ikenra, nonribi ja jakon joi mato yoií iitai; ja moatianbi non reken papashokobo jaskáati Diossen yoini jawékira,

³³ rama ja noa jaton rarebobo iketian, noa senenhaxonke, ja Jesús mawákenbi jirimaxon. Ja Salmos capítulo rabéain yoiái keská: 'Mia riki nokon Bake, rama riki ea min Papa', iki iká.^l

³⁴ Diossenra moabi yoiái iká iki, mawákenbi jirimaxon jawen yora payómatima. Jaskáati ixonra, jawen kirika meran neskáakin jato wishamaa iki: 'Enra ja kikin jakonhira itan ikonkon ja David axonti yoinibo senenhaxonti jake', akin.

³⁵ Jaribi yoií ikai Wishá meran neskati: 'Ja min jakon yonotinin yorara, min payómatima iki', iki.

³⁶ Ikon riki, Davidkanra jabé senen jakatiai jonibo jato akinna iki, ja Diossen ati yoiái neskáakin. Jaskáa pekáo iiti, jaribi mawáketianra jawen anibo minmeetainkoribi miinkana iki, jainra jawen yora payota iki.

³⁷ Ikaxbi ja Diossenbi jiria jonin yorara, payóyamaa iki.

³⁸ Jaskara iken, rama onankanwe nokon wetsabó, ja Jesús kopires, jaton ochabo Diossen shinanxontima joi non mato yoiái.

³⁹ Ja ochabora, Moiséssen esekan soati atipanyamaa iketian, mato Diossen jakonhakin ointi atipanyamaa iki, ikaxbi jatíbi já ikonhaibora, Diossen ja ochabo moa jato shinanxonyamai.

⁴⁰ Jaskara iketian koiranmeekanwe, ja *profetabaon jaskáti yoini keskára mato winonake. Jabaonra neskáakin wishanike:

⁴¹ 'Rama oinkanwe, shirolesai jonibo, rátetax
moa keyo jabátankanwe, enra nato netebaon,
ratétibires jawékibo anóxiki. Oin-xon mato
wetsabaon yoiabira maton ikonhayamanoxiki', iki iká —akin jato aká iki.^m

⁴² Jatian Pablo betan Bernabé, ja tsinkíti xobo meranoax moa

pikókainbekonaitian, ja weikana judíobaon yokákana iki, wetsa tantiti neten ja joiboribi jato yoiribinon ixon.

⁴³ Ja tsinkíti xobo meranoax moa tsinkiti senenxon, icha judíobaon itan judío jikia Dios ikonhabaonribi, Pablo betan Bernabé chibankana iki. Jaskákanaitian Pablo betan Bernabékan jato esea iki, ja Diossen jato noixon kenaabo ikax, jaki koshii jenékantima.

⁴⁴ Jatian moa wetsa semanandin tantiti nete nokóketian, ja jemameabo jatikaxbi ja non Ibon joi ninkati tsinkíkana iki.

⁴⁵ Ikaxbi icha jonibo tsinkita oinnax, ja judíobo notsiresi jakonmaibo yoyo ikana iki. Jatian Pablon jato joi yoiaitianribi, jaki shirokana iki.

⁴⁶ Jaskákanainbi jatoki rakéyamakin, Pablo betan Bernabékan jato neskáakin yoiái iki: —Mato judíoboparikayara ike, non Diossen joi yoiiti maxkáiraa; ikaxbi keenyamakin ja jatíbitian jati nete maton bikashamaa kopí, rama ja judíomaboiba kaxon non jato joi yoií kaai.

⁴⁷ Non jaskáati yoiira Ibo iká iki neskati:

'Enra mato imaa iki jatíbiainoa joniboan joé keska,
jaskatax ja ochokea main ikanabo kamanbi,
ja nokon kishpinti joi yoií mato kanon ixon', iki —akin jato aká iki.

⁴⁸ Jaskáaketian ninkatax ja judíomabo rarokana iki. Jainoax neskákana iki: Non Ibon joira jakonhira iki ikibo, jaskáaxonra ja Diossen jatíbitian jati neteya imatibaon non Ibo ikonhaakana iki.

⁴⁹ Jaskatax non Ibon joi, ja main jatíbiain pextina iki.

⁵⁰ Ikaxbi judíobaonbiribi, ja Diossakin shinannai ainboyabi ja jemamea kikin jonibo betan yoyo ixon, Pablo betan

^l 13.33 Ja Cristo mawákenbi jirimaxonra, Diossen jato onanmaa iki, já riki jawen Bake ixon.

^m 13.41 Hab. 1.5

Bernabé ramiaxon ja mainmea piko-kana iki.ⁿ

⁵¹ Jaskáakana kaai, jabaon rotokana onanti inon ikax, mai poto tawasakainbekona iki. Jaskatax Iconionko kabékona iki.

⁵² Ikaxbi ja joi akaibo Diossen Shinanya ikax, ikonbiresi rarokana iki.

Pablo betan Bernabé Iconionko nokota

14 ¹ Ja Iconionko nokotaxa, Pablo betan Bernabé judíobaon tsinkíti xobo meran jikibekona iki. Jain ixon jato joi yoikanara, icha judíobaon itan judíomabaonbi ikonhakana iki.

² Ikaxbi ja joi ikonhayamai judíobaon akana iki, ja judíomabo jakonmaakin esexon, ja joi akaiboki jato ramímakin.

³ Jaskara ikenbi, ja raanabo basibires jain banékana iki. Non Iboki koshixon ikon joibores jato yoikana iki. Jatianra ja Diossen noimisti shinankiriti iká yoikanai joibo, non Ibon onanti imaboa iki, ja ratéti jawékibo, itan ja oinxon onantibo akanti atipana koshi jato menixon.

⁴ Ikaxbi ja jemamea jonibo ikana iki, rabé shinanya, jatíribibo ikana iki, judíobo jato rabékinaibo, jatian wetsabo ikana iki ja raanabo jato rabékinaibo.

⁵ Jaskáxon ja judíomabo betan judíobaon jaton koshiboyaxonbi shinankana iki, jakonmaakin ayonxon makanman tsakaxon jato reteti.

⁶ Ikaxbi jaskara onanax, Pablo betan Bernabé Listra betan Derbe jeman jábati kabékona iki, ja jemabo iki Licaonia main ikábo; jainoax ja ochóma iká jemabaonribi bokana iki.

⁷ Jain kaxonra, jainribi jato jakon joibo yoikana iki.

Listrainxon Pablo makanman tsakakana

⁸ Ja Listrainra iká iki, westíora chanto joni, jaskábi pikota ikax, jawetianbi niosma.

⁹ Ja joninra, Pablon jato joi yoiaitian ninkata iki. Ninkati yakáketian Pablonin jainbikon oinxon onanna iki, ikonhaax jawen isin benxoti shinanya.

¹⁰ Jaskara iken, koshin ja joni yoia iki: —¡Wenitax, min mekayao taen niwé! —akin. Jaskáatianbi koshishaman weniinakainax, ja joni moa nia iki.

¹¹ Jaskáakin Pablon aká oinnax, ja Licaoniainoa jonibo jaton joinbiribi yoyo iki neskati saa ikana iki: —¡Joniki yoinmeetaxa diosbo noiba bekanke! —iki.

¹² Jaskáxon Bernabé janekana iki, dios Zeus (Jupiter) akin. Jatian Pablobiribi janekana iki dios Hermes (Mercurio) akin, jan jato joi yoiai iketian.

¹³ Jatian ja Zeussen *sacerdotera ja jemamaan iká, jainxon dios jupiter rabiti xobonkonixax joá iki. Jokinra wakabenebo, itan jan raoati joabo ja jema xepotaiin bea iki; jatian jainxonra jan, jatíbi jain ikana joniboyaxonbi, ja jawékibo retexon, menoxonkaskana iki.

¹⁴ Jatian jato jaskáxonkaskanai onantaanan, Bernabé betan Pablon jaton tari waxataanan, jonibo tsamata meran jikixon, koshinshaman jato yoia iki:

¹⁵ —Jonibó ¿Jaweatiki maton noa neskaai? Noara mato keska joniribi iki, noa jaskáyamakanwe. Ja jaskara iresa jawékibo moa jenetaanan, jakiribi ja jiria Dios maton ikonhanon ixon mato yoiikayara noa joke. Ja Diossenra aká iki nai, mai, aniparo, itan jatíbi jain iká jawékibo.

¹⁶ Moatianra Diossen jato oinresa iki jaton keena keskáres akí jakanon ixon.

¹⁷ Ikaxbi ja jakon jawékibo akai meranxonra, mato onanmaa iki tsoarin já ixon, itan ikonkon jan jato jeneyamai. Janra mato oi bemaxonai, maton banábo bimimaxonai, jainxon jan mato meniai ja jawékiati, maton shinan raro-shaman ikanon ixon —akin.

ⁿ 13.50 Ja ainbobora ikana iki, ja judíobaon akai keskáakinres Dios shinannaibo. Ikaxbi jabo ikana iki Cristo ikonhayamaibo.

¹⁸ Jaskáatima jato yoiabi, ja waka jato retexonkasi yoitimakanaibi, ati jisámabires ikenbi jato amayamaa iki.

¹⁹ Jaskatibo iikanainbi, jawetii judíobo Antioquíainoax itan Iconionkonianx bexon, ja icha joni tsinkitabo Pabloki jato jakonmaakin shinankinkana iki; jaskáxon Pablo makanman tsakayonxon moa retékana shinankin, niniboxon jeman pikoanan potakana iki.

²⁰ Jaskákanketian ja joi akaibo boxon, já manáon charoxon oinkanabi, Pablo wenita iki. Jaskatax jakiribi jeman karibaa iki, jainoax nete xabáketian Bernabé betanbi Derbeain kabékona iki.

²¹ Jatian Derbeainxon ja jakon joi yoixon, icha joni Diossen joi bimaá pekáora, jakiribi Listrain, Iconionko itan Antioquíain boribakana iki.

²² Ja jemabaonra, ja joi akaibo koshi shinan bimaxon, Dioski koshii jené-yamakanon ixon, jato esebokana iki. Jaskáribiakin jato yoia iki, ichaakin masábires teneaxpari ja Diossen ikinaton neten jati.

²³ Jainxon jain joi akaibo jakanain-koboribi, ancianobo janekana iki. Jainxonra ayunanxon orana pekáo, ja ikonhakana Iboki jato jenekana iki.

**Pablo betan Bernabé
Antioquíain beribakana**

²⁴ Jaskátanan Pisidia mai winobainax, Panfilia main nokókana iki.

²⁵ Jain nokóxon, ja Pergeainoa jonibo jato joi yoitaanan, Atalíain bokana iki.

²⁶ Ja Atalíainoax, Antioquíain boí pishíkana iki. Ja Antioquíá iká iki, jainxon joi yoií bokanaitian, Diossen jato jakonhanon ixon, jatoki oranyantankana.

²⁷ Ja moa Antioquíain nokóxon, ja joi akaibo tsinkixon jato yoikana iki, jatíbi ja Diossen jato betan aká jawékibo. Jainxon ja judíomabo Diossenbi jawen joi jato ikonhamaboribi jato yoia iki.

²⁸ Jaskatax Pablo betan Bernabé, ja joi akaibo betan jain basi baneta iki.

Jerusalénhain tsinkíxon shinankana

15 ¹ Jatianribira, Judeainoax jawetii jonibo Antioquíain bokana iki. Jain boxonra, ja joi akaibo jato onanmakana iki: *Ja Moiséssen esekan yoini keskáakin maton jakina rebichi xateyamaaxa, jawekeskataxbi mato kishpinti atipanyamaake, iki ixon.

² Jato jaskáakin axeaibo betanra, Pablo betan Bernabé, join iananankana iki. Jainxon ja jain iká joi akaibaon, Pablo betan Bernabé, jainoax jatíribi joi akaibo jato janekana iki, Jerusalénhain kaxon, ja raanaboyaxon, itan *ancianobo betan neskara jawéki benxoakanti.

³ Jaskáakin ja joi akaibaon jato raana bokinra, ja Fenicia betan Samaria mainbi winókin, ja judíomabaon Dios ikonhaxon jaton moatian axébo jenekanabo, jato yoibokana iki. Jaskara joi ninkatax, ja joi akaibo jatikaxbi kikini rarokana iki.

⁴ Jatian Pablo betan Bernabé moa Jerusalénhain nokókanketianra, joi akaibaon itan ja raanabaon, jainoax ancianobaon jato jakonhakin bikana iki. Jainxon jato yoikana iki, jatíbi jawékiain jato Diossen akinnabo.

⁵ Ikenbi ja joi ikonhai jawetii *fariseobaon weniinabainxon jato neskáakin yoikana iki: —Ja joi ikonhaa judíomaboribira, jaton jakina rebichi xatáyabo ikanti jake, ja Moiséssen esébora non jato senenhamati jake —akin.

⁶ Jaskatax ja raanaboyabi ancianobo tsinkíkana iki, jakonhakin jaskara jawékibo benxoanoxon shinanni.

⁷ Moa basi yoyo ikana pekáo, Pedron wenixon jato yoia iki: —Nokon wetsabo matonra onanke, moa basi riki, mato xaranmea ea Diossen katota; ja judíomabo jato jakon joi yoiti, jabaonribi ikonhakanon ixon.

⁸ Jatian non shinanbo onanna ixonra, Diossen noa aká keskáribiakin, jaboribi jawen Shinan jato menia iki. Jaskarainxonra jato onanmaa iki, jaboribi jawen jonibo jato imaa.

⁹Diossenra noa itan jaboribi wetsa-resibiakinbo oinyamaa iki. Jaboribira ikonhaketian, jaton jakonma shinanbo soaxona iki.

¹⁰Jatian ¿Jawekopiki ja nonbi itan non rekebaonbi senenhati atipanyamaa esébo, ja joi akaibo amakaskin Dios tanai mato iitai?

¹¹Jaskáyamakanwe, nonra ikonhai noixonres jawe kopímabi non Ibo Jesussen noa kishpinmaabo. Jatian jabaonra jaskáakinribi ikonhakanai —akin jato aká iki.

¹²Jatianra jain tsinkíkanabo jati-kaxbi netékana iki. Jainxonra ja judíomabo xaran ikanaitian, jato meranxon, Diossen ratéti jawékibo itan ja oinxon onanti jawékibo aká Bernabé betan Pablon yoiaitian, ninkáxonkana iki.

¹³Moa jato yoikin senenhaketian, Jacobonbiribi jato neskaa iki: —Eapari ninkáxonkanwe ebé joi akaibo:

¹⁴Simónmanra noa yoiike, jaskáakin ja judíomabo xaranmearibi jawen jonibo inon ixon, jato Diossen katota.

¹⁵Jaskara iti yoikindra, *profetabaon Diossen kirika meran yoikana iki:

¹⁶‘Jaskata pekáora, ea joríbatí iki. Joxonra ja Davidkan peota poxota en weninti iki, jainxonra ja chiké ras ikabo en jakonhati iki.

¹⁷Jaskáxon wetsabaonribi ja eki menikaata jatíbiainoa jonibo betanbi non Ibo benakanon ixon.

¹⁸Ja moatianbi neskara jawékibo jato onanmaa non Ibonra, jawen joi jato onanmaa iki’, ikira ikai Diossen joi meran.^o

¹⁹Jaskara iketian, ja Dios ikonha judíomabo ja jakon esé jenemakaskin jaton shinan onantimaanankaskin maton tearesti yamake.

²⁰Jato jaskáayamakinkayara, kirika wishaxonres non jato bomati iki. Ja ikonma dios menikana piti pikin moa

jenekanon ixon, itan wetsabo betan-bires yorantibo akí moa jenékanon ixon. Jainxon ja joinman retea yoinabo itan jimi bomaama yoinabo moa pikin jenekanon ixonribi.

²¹Moatianbira jake jemabotiibi ja Moiséssen jato yoini esé jan senenhaibo. Jara tantiti netenbo tsinkíxon, jain tsinkíti xobonkoxonbo yoyo akanai —akin.

Judíomabo kirika wishaxon jato boma

²²Jato jaskáakin yoia, ja raanabo betan ancianobaon, ja joi akaiboyaxonbi shinankana iki, jato betan iká jawetii joi akaibo katóxon, Pablo betan Bernabé Antioquáin kaaitian jato betan raanti. Jaskáxonra katókana iki: Judas, jawen wetsa jane Barsabás, jainoax Silas. Jabo ikana iki, ja joi akaibo xaran kikin joniakin shinankanai.

²³Jatian jato betan kirika wishaxon bomakana iki, neskati iká: “Noa, ja raanabaonra ancianoboyaxonbi ja Antioquíainoa, Siriainoa itan Ciliciainoa ikana nobé joi akai judíomabo, non mato saludanai.

²⁴Nonra ninkáke, jawetii jonibo noibakeax kaxon, non jato jaskati yoiamabi, jaton shinanmanbi yoixon maton shinanbo onantimaanankana.

²⁵Jakopíra tsinkíanan non westíora shinanbicho axon, jawetii nobé joi akaibo katóanan matoiba raanti non shinanke. Jabora Bernabé betan Pablo kaaitian non raanai.

²⁶Jabora non Ibo Jesucristo kopí rete-kanti onsá meranbires ikana iki.

²⁷Jaskara iketianra Judas betan Silas non mato raanxonai, jabaonra non wishaxonabo jatonbishaman onantishamanhakin mato yoiti iki.

²⁸Ja Diossen Shinanman jakonhakin noa shinanmaara, ja senenhatikoma esébo non mato yoiamai. Nekarabo atireskayara non mato yoiai:

^o 15.18 Am. 9.11-12

²⁹Ja ikonma diosbo retexonkana yoina namibo pitima, ja jimi bomaama itan joinman retea yoinabo pitima, wetsabo betanbires yorantibo akin jeneti. Jaskarabo ayamaaxa, mato jakonbires itiki”. Jatíresiki.

³⁰Moa jato kabánon, akin ataanan boax, Antioquíain nokóxon, jainoa joi akaibo tsinkitaanan, kirika wishá jato menia iki.

³¹Jatian ja joi akaibo ja wishá yoyo akax, ikonbiresi rarokana iki, ja jakon shinan jato menia.

³²Ja Judas betan Silassenra *profe-tabo ixon, ja joi akaibo esenan, jato jakon shinan bimaxon, raroshaman jato imaa iki.

³³Jatian moa basichaa jain jato betan iká pekaora, moa jakiribi jainxon raan-yantankanainko jato raankin, jakon-bires botankanwe akin akana iki.

³⁴[Jaskáakanabi, Silasbiribi jainpari iti shinannax baneta iki.]

³⁵Jatian Pablo betan Bernabébiribi Antioquíain banékana iki. Jainxon ja wetsa joi akaiboyaxonbi non Ibon jakon joi yoiananbi, jato axeakin jeneyamakaanika iki.

Jawen rabé itin Pablo joi yoi kaa

(Hech. 15.36—18.22)

³⁶Jain moa jawetio basi ixon Pablon, Bernabé yoiá iki: —Jakiribipari jain non Ibon joi yoiantana jemankobo kaxon, jawekeskaki nobé joi akaibo ikanai ixon jato oinnon kawé —akin.

³⁷Jaskáakin yoiá kakira, Bernabékan Juan Marcossibi jato betan iokasa iki.

³⁸Ikaxbi Pablonbiribi já iokashamaa iki, ja peokin iwekana Panfiliainxon jato potaax jato betan kayamaa iketian.

³⁹Jatian sinakananbekonax moa Bernabé Pablo betan potaananbekona iki, jaskatax Bernabébiribi Marcos bibaini moa Chipreain kaai wapóronin nanébekona iki.

⁴⁰Jatian Pablonbiribi, Silas ionoxon bia iki. Jatian jain ikana joi akaibaon,

non Ibon jakon imanon ixon, jawen mekenman jenekana pekáo, moa Pablo betan kaa iki.

⁴¹Jaskáakana kakira, Siria betan Cilicia jemabaon, joi akaibo esenaan, jato koshi shinan bimabokana iki.

Pablo betan Silassen Timoteo ioa

16¹Jatian kaax, Derbe betan Lистра jeman Pablo nokota iki. Jainxonra westíora joi akai joni, Timoteo janeya nokoa iki. Jawen tita iká iki, joi akai judío ainbo, ikaxbi jawen papa iká iki griego joni.

²Ja Timoteo iká iki, Listrainoa betan Iconioainoa joi akaibo, jaki jakoni yoyo ikanai joni.

³Jaskara iketian, Pablo keena iki, ja Timoteo jabé katin. Ikaxbi kaamatanbi, jawen jakina rebichi xatexona iki, jain jakana judíobaon jakonma shinanyamakanon ixon, moa jatíxonbi ja Timoteon papa, griego joni onankana iketian.

⁴Jatian kakira jain bokanai jemabotiibi, ja raanabaon itan *ancianobaon, Jerusalénhainxon shinan akanabo, jatfbi joi akaibo jato yoibokana iki.

⁵Jaskara joibo ninkatax, joi akaibo bebonbires Dioski koshikareskana iki, jainoaxibi ja joi akaibo, netetiibi kaikareskana iki.

Pablon namá keska meran oinna

⁶Jatian ja Diossen Shinanman, Asia main joi yoi katima yoiara, Frigia betan Galacia mainres bokana iki.

⁷Jain boax, Misia ochóma nokókana iki. Jainxon ja Bitinia main kati shinankana iki, ikaxbi ja Jesussen Shinanman jato kamayamaa iki.

⁸Jaskara iketian, ja Misia mainbi winóbaini boax, Troas jeman nokókana iki.

⁹Jain nokota yamé, Pablon namá keska meran oinna iki, ja Macedoniai-noa westíora jonin chankataanan yoiái: “Neke Macedoniain shitáxon noa akini jowé”, akin akai.

¹⁰ Jatian Pablon namá keska meran oinxon noa yoiketian, Macedoniain kanox noa benxokaata iki, Diossenbi jain jawen jakon joi yoií kati noa kenamaa onanax.

Pablo Filipossain iká

¹¹ Jaskatax, Tróassainoax pishítaanan, Samotracia nasinko ponté kaini noa kaa iki. Jatian nete xabáketian, Neápolissain noa nokota iki.

¹² Jainoax tekíkaini kaax, noa Filipoain nokota iki. Ja iká iki romanoabaon boxon jemaakana, itan ja Macedonia main, kikin ninkakaatai jema. Jainra noa jawetii neteres iká iki.

¹³ Jatian ja tantiti netenra jemameax pikókaini, paro kexa noa kaa iki, ja judíobaon jainxon oranaira jabirake, ixon shinannax. Kaxon jain tsinkíkana ainbobo non jato jakon joi yoia iki.

¹⁴ Jainribi iká iki westíora ainbo Lidia janeya; Tiatira jemamea. Ja ainbo iká iki amí keskatonin pokoa chopan maroai. Jara iká iki Diossakin shinannairibi. Jaskara ikenra non Ibon akinna iki, ja Pablon joi yoiaitian kikinshakin ninkataan onannon ixon.

¹⁵ Jatian jatíbi jawen rareboyabi Diossen bautizanmeeta pekáo, noa yoia iki: —Maton oinna, en akonkin non Ibo ikonhai iketian, nokon xobonkopari ikí bokanwe —akin. Jaskáakin teaxon, jawen xobon noa imaa iki.

¹⁶ Iitira, jainxon orantiainko orani kaa noa iitaitian, yoshinman iboaxon onanmisti shinanya imaa, xontakonin noa bechia iki, jara iká iki westíora yonoti xontako, shinanmanres jato onanxon, jawen ibobo icha koríki kananmai.

¹⁷ Jatian ja xontako Pablo betan noa chibani nopekao joí, koshin saí iikirani neskata iki: —¡Nato jonibo riki, ja ani Diossen tee axonaibo. Jabaonra, jaskatax kishpinti joibo mato yoiai! —iki.

¹⁸ Jawetii netebires ja xontakonin jaskáakin moa Pablo jatsanmaa iki.

Jatian bechiakekainxon ja xontako meran iká yoshin, neskaa iki: —Jesucriston janenkora en mia akai ja xontako meranoax pikówe —akin. Jaskáatianbi, ja xontako meranoax yoshin pikota iki.

¹⁹ Jatian ja xontako yonoaibaon onan-kana iki, ja kopishaman jabaon koríki biti yama, jaskáxonra Pablo betan Silas yatanxon, plazain joni koshiboiba bokana iki.

²⁰ Jatoiba boxonra, neskáakin ja joni koshibo yoikana iki: —Nato judío jonibaonra, nato jeman noa jakana jonibo, jakonma shinanmai.

²¹ Ja romano jonibo ixon non jaskáati ikenmabira, wetsaresibi axébo noa yoikanai —akin.

²² Jaskatax ja jonibo jatoki sinákana iki. Jatian ja joi benxoai joni koshibaon jato yoia iki, chopa jopemaxon ja joni rabé rishkikanti.

²³ Ja akonbireskin jato rishkimaa pekáo, cárcel meran jato niamataan, jan cárcel koirannai joni kikinshakin jato koiranti yoia iki.

²⁴ Jaskáati yoikana, ja cárcel koiranaiton kikin chichó jato boxon, tabla kiniakana meran jaton tae niaxon, tsekétimaakin jato nexaa iki.

²⁵ Jaskáakin jato akábi, yamé pochí-nikon, Pablo betan Silas oranhannabi Dios rabii bewakanaitian, jabé preso-baon ninkákana iki.

²⁶ Jatian iitimabi koshi niwannaitian, cárcel jan koshia nichintibo shakotaitianribi, jawen xepótibo kepenmeeta iki. Jainoax ja presobo nexakana cadenaboribi chorokoota iki.

²⁷ Jaskataitian ja cárcel koirana jonin, oxá besoxon oinna iká iki, ja cárcel xepótibo moa kepenmeeta. Jaskara ointaan, presobo moa jabákana shinanni, espada tsekataan janbixbi chachikaatax, mawákasa iki.

²⁸ Jaskatai oinxon, neskáakin Pablon koshin yoia iki: —¡Minbix mawáyamawe, noara jatíbi neno ikanai! —akin.

²⁹ Jaskáatianbi, ja cárcel koirannai, jato joé yokáxon biax, raketi saki iananbi ishto kaax jikitaanan, Pablo betan Silas namanbi chirankoota iki.

³⁰ Jainxon ja rabé pikotaanan jato yokata iki: —¡Jawekeskataxmein ea kishpinti iki, jonibó! —akin.

³¹ Jatian jabaon yoikana iki: —Non Ibo Jesús ikonhawe, jaskataxesá ja min xobon ikáboyabi, mia kishpinti iki —akin.

³² Jaskáxon ja joni, jawen xobon ikáboyabi Pablo betan Silassen jato joi yoia iki.

³³ Ja yamébi ja cárcel koiranaiton, ja xatekanabo Pablo betan Silas jato chokaxona iki. Jato jaskáa pekáo, ja joni jawen xobon ikáboyabi Diossen bautizamekana iki.

³⁴ Jatian ja cárcel koiranaiton, raro kin jawen xobon jato iwexon, jato jawékiamaa iki. Jainoax jawen xobon ikáboyabi ikonbiresi ja joni raroa iki, Cristo ikonhakax.

³⁵ Moa nete xabáketian, joni koshibaon policiabo raankana iki, jan cárcel koirannai joni moa Pablo betan Silas pikonon ixon, yoiti.

³⁶ Jaskáakana kaxon, ja cárcel koirannai jonin pablo yoia iki: —Joni koshibaonra ea moa joi bemarkanke, en moa mato pikoti, jaskara iken moa pikotax jakonbiresh botankanwe —akin.

³⁷ Jaskáakanabi, ja bekana policiabo Pablon neskáakin jato yoia iki: —Noara akanke, romano jonibo ikenbi, ja esekan yoiai keskáakin yokábo ayonxonmabi, joni icha bebonxon rishkiontaanan noa cárcel meran niakin. Jatian ¿Ramaki maton noa jonéshoko pikokasai? ¡Jaskarama riki! Jatonbikaya noa pikoi bekannon jato yoitankanwe —akin.

³⁸ Jato jaskáa, ja policiabo jakiribi boxon, jaton joni koshibo jaskáakin akanabo jato yoikana iki. Jatian jaskáakin yoikana, romano joni onanax, joni koshibo rakékana iki.

³⁹ Jaskatax bexon, jaskáatima ikenbira, non mato jaskáake akin yoiyontaanan, ja Pablo betan Silas pikokana iki. Jainxon ja jemameax moa botankanon ixon jato yoikana iki.

⁴⁰ Jaskáakana cárcel meranoax piko-tax, Pablo betan Silas, Lidian xobonko kabékona iki; jainoa joi akaibo oinni, jainxon jato ésekin koshi shinan bima-taanan moa jainoax, kabékona iki.

Tesalónica jonibo, joi yoiaiboki jakonmaakana

17 ¹ Jatian Pablo betan Silas kakini, ja Anfípolis betan Apolonia winobaini kaax, Tesalónicain iká judíobo jain tsinkíti xobon nokókana iki.

² Jatian Pablo jaskatibiribi axea ikax, jain tsinkíti xobonko jato betan jikia iki. Jain jato betan iká iki, kimisha semana tantiti netetiibi, Diossen joi yoyo axon jato jakonhakini ninkákiini.

³ Jato onantiakinbo yoia iki; ja *Cristo mawáti, itan jaskati mawata pekáobi, jakiribi jiriti. Jainxon jato yoia iki: —Ja en mato yoiai Jesúsbi riki ja Cristo —akin.

⁴ Jaskáakin Pablo betan Silassen jato yoiara, Diossen joi ikonhaax, jatíribi judíobo jato betan ikana iki. Jatianra ja Dios akin shinannai Griego joniboyabi, icha kikin ainbobaonribi Diossen joi ikonhakana iki.

⁵ Ikaxbi ja ikonhaayamai judíobaonbiribi, notsikin jato jakonmaanoxon ja jeman niresa jakonma shinarya jonibo tsinkikana iki. Jaskáax jeman saa ibotani jato rateboi boax, Jasónman xobon nokotax, jain weikana iki, ja Pablo betan Silas ja icha jonibo tsinkitainko yatanhanan bonoxon benai.

⁶ Ikaxbi jato nokoyamaxon, Jasón betan jatíribi joi akaibores yatanxon, jato joi benxoakinai joni koshiboiba bokana iki. Boax, neskati saa ikana iki: —¡Nato jonibo, jatíbiain jato shinan

tsokasmai iitaibora, nenoribi nokókanke.

⁷Jatian jabora Jasónman jawen xobon jato imake! ¡Ja jonibora, ja icha mai iboaa romamea apon eséboki yoitimakana! Wetsa apo Jesús janeyaronki jake ikibora ikanai! —ikibo.

⁸Jaskákanaitian ninkatax, ja joniboyabi jaton koshibo ratetax, sinákana iki.

⁹Jatianra Jasón betanbi ja wetsa joi akaibo, jayá pikonoxon jato kopí yokákana iki.

Pablo betan Silas Bereain ikana

¹⁰Jainxon ja yamébi ja joi akaibaon, Pablo betan Silas Bereain raankana iki. Jain nokótaan, ja judíobo jain tsinkíti xobonko jikibekona iki.

¹¹Jainoa judíobora, ja Tesalónicainoa judíobo bebonbires jakon shinanyabo ikana iki. Jaskarabo ixon, keenshamankin Diossen joi bixon, netetiibi Diossen kirika meranoa wishábo yoyo akana iki; Jaskarakonmein iki, ja noa yoiai joibo ixon onanshamannoxon.

¹²Jaskáaxonra icha judíobaon Diossen joi ikonhakana iki. Jainxon ja Griego join yoyo ikai kikin ainboboyaxonbi benbobaonribi Diossen joi ikonhakana iki.

¹³Ikaxbi Bereainxon Pablon, Diossen joi jato yoiribiai ninkataxa Tesalónicainoa judíobo jain bokana iki. Boxonra jain ikana jonibo meskóakinbo yoixon jaton shinanbo tsokásmaribakana iki.

¹⁴Jaskákanaitian, ja joi akaibaon ishtonbires Pablo aniparo kexá iokana iki. Jatian Silas betan Timoteobiribi Bereainbi banékana iki.

¹⁵Ja Pablora Atenas kamanres iokana iki, jain potabeirani beribakanaitian, Silas betan Timoteoki Pablon joi bomaa iki, ishton joxon oinni bekanti.

Atenas jeman Pablo iká

¹⁶Jatian ja Atenas jeman nokóxon, Silas betan Timoteo manaai iikin, ja jemamea ikonma diosbo oinyaketanax, Pablo sinata iki.

¹⁷Jaskarabo ointaan, tsinkíti xobo meran kaxon, judíoboyabi ja Dios rabiai wetsaboribi, ja Diossen joi onantishamanhakin netetiibi jato yoia iki. Jaskáribiakin ja plazain beax tsinkíkanaboribi, onantishamanhakin jato joi yoikatitai.

¹⁸Jatian jainribi ikana iki, jawetii ja Epicúriosbaon itan ja Estoicobaon shinan chibanaibo, jabora jato betan join iananani neskákana iki: —¿Jawe jawéki yoiikayaki, nato yoyo ikas joni jaskatai? —ikibo. Jatian wetsabobiribi ikana iki: —Jaton diosbiribi yoiira ibirakanai —ikibo. Jaskatibora yoyo ikana iki, ja Jesúskiriti iká joibo itan ja mawábo jiritikiri iká joibo Pablon jato yoiaitian.^p

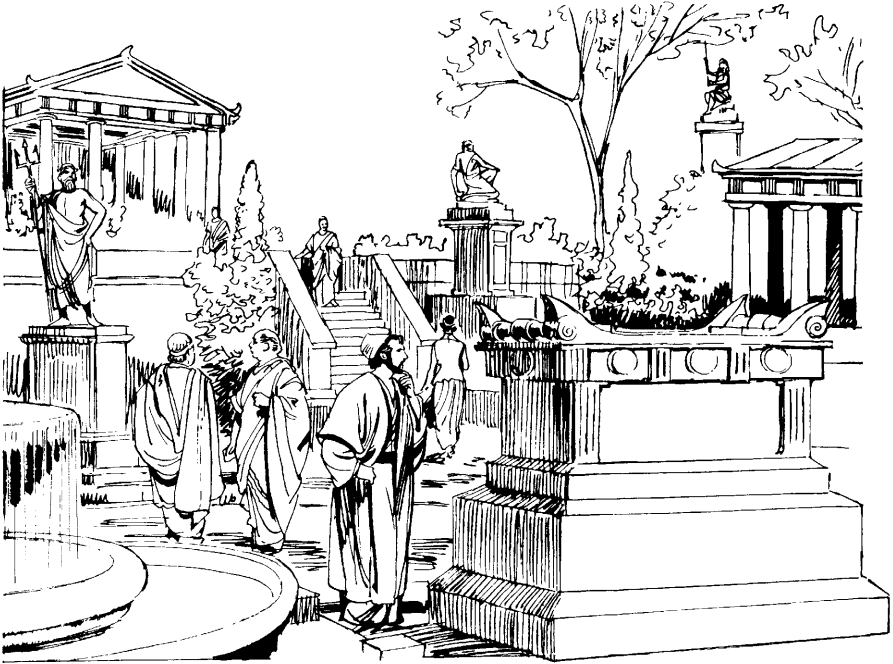
¹⁹Jaskáxon, ja Areópago akin akanainko Pablo iokana iki, jain onan jonibores tsinkíxon joi benxoakanainko. Jainxonra neskáakin yokákana iki: —¿Minki noa onanmati atipana, jawerin nato bená joi min noa yoia?

²⁰Ja min noa yoiabo riki, non ninkáyosma joibo. Jaskara kopíra non onankasai, jawe yoiiki mia jaskáwana ixon —ikibo.

²¹Ja Atenas jemamea jonibora jawéki ayamakinbi, bená joibores ninkáxon, ja joibores jato yoitinin keenbo ikanai, jainoax ja wetsankoniax jain jaai bekanaboribira jaskarabo ikana iki.

²²Jatian jaskákanaitian, ja Areópago akin akanainkonias weítanaan Pablon jato yoia iki: “Mato Atenas jonibo riki en oinna, maton diosbo ayorakin shinannaibo.

^p**17.18** Ja Epicúriosbaonra jato onanmakana iki; raro iti, itan non keena keskáres atikaya bebonbires jakon. Ja Estoicobaonra jato onanmaa iki, jatíbi jonibo jakonma anaketian jatonbinix koiranmeeti, Diossen imaama.

Atenassainoa jonibaon rabiai diosbo Pablon meraa.

²³Ja jainxon ja maton diosbo rabiaibo oinni kawantankinra, en merake, ja jaanxon Dios yoina meno-xontiaín, westíora wishá: ‘Westíora onankanama dios’, iki iká. Ja onanya-maxonbi maton rabiai riki, já yoikin en mato aatai.

²⁴Ja Diossenra jatíbi ja neno iká jawé-kiboyabi, nato nete jonia iki. Jara nai betan mai ibo iki, jaskara ikaxa, jonin xoboaxonaton Dios jayamake.

²⁵Jara tsonbi jawéki axontinin keen-yamai, jabicho riki noa jan jamaa itan jatíbi jawékibo noa jan meniai.

²⁶Janra westíora jonimeabicho, jatíbi nato netemea jonibo aká iki, jatíbi nato mai rebestani jakanon ixon. Jainxonra jain ikantibo itan jatio basi jakantibo-ribo jato yoia iki.

²⁷Diossenra jaskaa iki, jatíxonbi já benakanon ixon, jara noo pataxbi iki. Jakopira benakin non nokoti atipanke.

²⁸Ja Dios kopíresa noa jake, noa koshiai, itan noa jishti itinke. Jaskara yoiira inike maton kaibo ja yoyo iti onan shinanya ikax neskati: ‘Noabora Diossen chiní rarebobo iki’, iki.

²⁹Jaskara ikon Diossen chiní rarebobo ixonra, ja jonibaon jatonbi shinanxon oro akana, koríki akana itan makan akanabora dios iki ixon non shinanyamai.

³⁰Jaskarabo moatian onanama inontianra, jonibo Diossen jaweayamakin jato oinresa iki. Ikaxbi ramatianbiribi jatíbiainoabo Diossen jato yoiai, jakonma jawékibo jenetaanan jares rabikanti.

³¹Diossenbi moa yoia nete senenketianra, jatíbiainoa jonibaon aka jawékibo onantiakin jato yoixonoxiki, jawen katota westíora joni meranxon, ja iki Cristo. Jan jato jaskáati ikenra jatíbi jonibaon onankanon ixon, mawákenbi Diossen jirimaa iki”, akin.

³² Jaskáakin ja mawábo jiriti jato yoia ninkatax, jatíribi jonibo shiioreskana iki. Jatian jatíribibobiribi neskákana iki: —Wetsatian joxon ja joi min noa yoiaitian mia non ninkáxononpari —ikibo.

³³ Jaskákanaitian jato jenebaini moa Pablo kaa iki.

³⁴ Ikaxbi jatíribibaonres chibanxon, Diossen joi ikonhakana iki, ja ikonhanabo ikana iki; Dionisio, ja iká iki, Areópagoain ipachoi. Jainoax Dámaris janeya ainbaon itan wetsabaonribi joi ikonhakana iki.

Pablo Corintoain iká

18 ¹ Jaskarabo iká pekáora Pablo Atenas jemameax Corintoain kaa iki.

² Jain kaxonra, ja Ponto janeya mainmea westíora judío joni Aquila janeya betan nokoanana iki. Ja iká iki, Italiainoax jawen awin Priscila betanbi maei jobekona, ja Roma jemameax jatíbi judíobo pikókanti, icha mai iboaa apo Claudion jato yoia iketian. Jatianra jato oinni Pablo kaa iki.

³ Jatian jabaon carpa xoboati teeribi akai ikax, jato betan teeti baneta iki.

⁴ Jain ixonra, tantiti netetiibi ja tsinkíti xobonko kaxon, Pablonin ja judíobo betan judíomaboribi jato ikonhamaskin ja joi jato yoikatitai.

⁵ Jatian Silas betan Timoteo Macedoniainoax moa nokókanketian, Pablon jawen tee jenetaanan, Diossen joi yoiti teebiribi akin, judíobo jato onanmaa iki, ja Jesús iki ikon Cristo ixon.

⁶ Jato jaskáakabi yoitimakin Pablo jakonmaakinbo yoinkana iki. Jaskáakana moa jato jenebaini kaai onan kanon ixon, jawen chopá peren ataan neskáakin jato yoia iki: —Maton jaskaninbira maton masá tenenoxiki, en mato imaa ikama. Rama peokootaxa ja judíoma joniboibabiribi ea kaai, jain jato joi yoi —akin.

⁷ Jato jaskáatanan, ja *tsinkíti xobomeax pikókaini, Ticio Justo janeya

jonin xobon kaa iki. Ja iká iki Diossakin shinanni jaa joniribi; jawen xobo iká iki jain tsinkíti xobo patax.

⁸ Ja tsinkíti xobonkonía joni koshi iká iki Crispo. Ja joninra jawen xobon iká-boyaxonbi Cristo ikonhakana iki. Jatian ja Corintoainoax jonibaonribi ichaxon non Ibon joi ikonhakana iki. Jatianra jato bautizankana iki.

⁹ Jatian westíora yaméra, namá keska meranxon non Ibon, Pablo neskáakin yoia iki: “Rakéyamawe, jeneyamakin nokon joi jato yoiweswe.

¹⁰ Eara miibetan iki, tsonbira mia jakonmaakin yoixon ramiati atipanyamake. Nato jemanra icha ea ikonhaabo jakanke”, akin.

¹¹ Jaskáara Pablo westíora baritia wetsa iti pochínikon jain iká iki, jato Diossen joi yoi.

¹² Ikaxbi Galión ja Acaya main joni koshi inontianra, judíobaon tsinkíxon Pablo jakonmaakana iki. Jaskáxon jakonmaakin yoinoxon Galiónhiba bokana iki.

¹³ Jain boxon Galión neskáakin yoikana iki: —Nato joninra akai, jaton akai keskáribiakin Dios rabikanon ixon, jatíbi jato axeakin, ja non esekan jaskáati yoiaimabi —akin.

¹⁴ Jaskákanketian moa Pablon jato yoi ikaibi, Galiónmanpari neskáakin jato yoia iki: —Nato jonin jakonmaira aká iketianra en mato axonkeanke.

¹⁵ Ikaxbi matora ja maton onanna join paranan, jainoax janebaon paranan, itan ja maton esekan parananbores, iká iitai. Jaskara joibora maton ebé benxoati yamake. Matonbikaya, mato jaskataibo betan benxoakanwe —akin.

¹⁶ Jaskáaxon ja joi benxoati xobonkonía jato pikoa iki.

¹⁷ Jatian Sóstenes iká iki ja tsinkíti xobomea jaton koshi. Ja joni jatíxonbi yataan, joni koshi Galión bebonxonbi rishkionkana iki. Jainxonra abákanon ixon Galiónman jato oinresa iki.

Pablo jakiribi Antioquáin kaa

¹⁸ Jatian Pablo basichaapari, Corintoainbi iká iki. Jain iitibi moa wetsanko kakín, ja joi akaibo yoitaanan, moa Siriain kaai wapóronin naneta iki. Kaitian Priscila betan Aquilan chibana iki. Kaax Cencreas ikain nokotax, wetsanko kaai tekitamabi, jaskánoxon Dios yoia ikax, ja senenhai Pablo max-tani maxkoroota iki.

¹⁹ Jatian boax, Efesoain nokóxon, ja tsinkíti xobonko jikii kakín, Pablon ja Priscila betan Aquila potabaina iki. Jatian moa jikiáx, jain tsinkíkana judíobo betan yoyo ika iki.

²⁰ Jatian ja judíobaon yoikana iki, basichaapari jain jato betan iti, ikaxbi Pablo keenyamaa iki.

²¹ Jaskáxon Pablon jato neskáakin yoia iki: “Dios keenketianra, ea jakiribi jorí-bati iki mato oinni”, akin. Jato jaskáa-baini ja Efesoainoax wapóronin nanetax moa kaa iki.

²² Jainoax ja Cesareanko nokotax, ja Jerusalénhainoa joi akaibopari jato oinni kaa iki. Jain basichaa ikax, moa tekíkaini Antioquáin kaa iki.

²³ Jain basichaa itaanan, moa jakiribi banékin, Galacia betan Frigia main iká jemabotiibi jainoa joi akaibo joi yoianan jato koshi shinan bimaboa iki.

Apolosnin Efesoain joi yoia

²⁴ Ja netebaonribi Efesoain westíora judío joni nokota iki. Jawen jane iká iki Apolos, Alejandría jemameax pikota. Ja iká iki, kikinshakin joi yoiti onan itan kikinbiresakin Diossen kirika meran iká joibo onanna.

²⁵ Já iká iki, non Ibon joi onanma-kana kikinshamani axea. Jaskara ixon keenshamankin, onantishamanhakinbo ja Jesúskiriti iká joibo jato yoia iki. Juanman jato bautizankatiaí joibores onanna ixonbi.

²⁶ Jaskara ixonbi, ja tsinkíti xobo meranxon Apolosnin, onsatanyamakin

jato yoia iki. Jato jaskáakin yoiwana ninkáxon, Priscila betan Aquilanin jabi-chobiribi kenaxon, jaton xobon iwekana iki; jainxon onantishamanhakin jato Cristo kiri iká joibo yoixon jato onan-manon ixon.

²⁷ Jatian ja Acaya main Apolos kaka-saitian, ja joi akaibo jakon ikana iki. Jaskaxon jayá kati kirika wishaxonkana iki, kakettian jakonhakin bikanon ixon. Ja Acayain nokóxon, ichabiresakin jato akinna iki, ja Diossen jakon shinanman akinatonres jawen joi ikonhakabo.

²⁸ Jaskákinra, jatíbibo bebonxon ja judíobo, jaskarain benókanabo, onan-tiakin yoixon jato onanmaa iki, moa jaweshaman jabaon yoiti yamatiakin. Jaskáaxon ja wishakan yoiai joibo jato onanmaa iki, Jesús riki ja Cristo ixon.

Pablo Efesoain iká

19 ¹ Jatian Apolosbiribi Corintoain iketian, manan shitabaini kaax, Efesoain Pablo nokota iki. Jaskatax jainoa joi akaibo betan nokoanana iki.

² Jainxon neskáakin jato yokata iki: —¿Joi ikonhaxonki, ja Diossen Shinan maton bia iki? —akin. Jato jaskáa, yoikana iki: —Diossen Shinan yoika-naira, jawetianbi non ninkáyosma iki —akin.

³ Jatian Pablon jato yokáribia iki: —¿Tson imaa keskáakinki mato bauti-zankana iki? —akin. Jatian yoikana iki: —Ja Juanman jato bautizani keskati-ra noa iká iki —akin.

⁴ Jatian Pablon jato yoia iki: —Ikon riki, Dios ikonhaxon jaton jakonma shinanbo akonkin jeneabora, jato Juanman bautizana iki. Ikaxbi imakinra, jato yoikatitai, ja japekao joái joni ikon-haax jaki koshikanti ja iki Jesús —akin.

⁵ Jato jaskáa, ja non Ibo Jesussen janenko bautizameekana iki.

⁶ Jatian Pablon jato mamepasa, ja Diossen Shinan bikana iki. Jaskatax wetsaresibi joinbo yoyo ikana iki itan ja Diossen joiboribi jato yoikana iki.

⁷Ja jatikaxbi jaskataibo ikana iki, chonka rabé jonibira.

⁸Jatian kimisha oxera tantiti netetiibi, ja tsinkíti xobon jikixon, jatoki rakéya-makin Pablon jato yoia iki, ja Diossen ikinaton jatikiriti iká joibo jato ikonhamakaskin.

⁹Ikaxbi, jatíribibo yoitimareskin, ikonhaayamai icha jonibo bebonmeax, Diossen joi akaiboki ramii yoyo ikana iki. Jaskákanaitian oinxon, jato potabaini kakín, ja joi akaibobicho Pablon jato ioa iki, ja Tirano janeya jonin axeti xobonko. Jain ixon netetiibi onantishamanhakin jato Diossen joi yoikatitai.

¹⁰Jatian jaskáakin rabé baritia senen, jain jato joi yoia iki. Jaskáakin jato joi yoiaitian, ja Asia main iká judíoboyaxonbi judíomabaonribi non Ibon joi ninkákana iki.

¹¹Jainxon Diossen koshi shinanman akinnaton, ani ratéti jawékibo Pablon aká iki.

¹²Ja Pablon pañonbo itan jan saweai chopabo boxon, ja isinaibo jan taxnankana, benxokana iki. Jainoax ja yoshin naikiaboribi jan taxnankana, jatomera-noax ja yoshinbo pikota iki.

¹³Jatian jainribi ikana iki, ja jato yoshin pikoxoni jatíbiain kawantanai jawetii judíobo. Jabaonra, ja non Ibo Jesussen janenko yoshinbo píkoshokokaskin jato neskáakana iki: “¡Ja Pablon yoiai Jesussen janenkora en mato yoiai yoshinbó, pikókanwe!” akin.

¹⁴Jaskáakin akaibora ikana iki, Esceva janeya judío jonin kanchis bake. Ja Esceva iká iki *sacerdotebaon koshi.

¹⁵Ikaxbi yoshinman jato yoia iki: “Enra ja Jesús betan Pablo onanke, ikaxbi ¿Matokan tsoabo iki?” akin.

¹⁶Jaskáatanan, ja yoshinman iboa jonin, jabákawanxon jato yatantaanan, ramiayoxon moa jatoaresa iki. Jato jaskáa chopomabo itan xatébireshbo ja xobomeax jabákana iki.

¹⁷Jato jaskáa ninkatax, jatíbi ja Efesoain ikana judíobo, itan judíomabo

ikonbireshi ratékana iki. Jaskaxon ja non Ibo Jesussen jane, moa iresama jatíbiainxon onankana iki.

¹⁸Jainoax ja joi ikonhaa icha jonibaonribi, jaton jakonma jawéki akátiaibo, joni icha bebonxonbo Dios keshankana iki.

¹⁹Jatian icha ja yobé jawékiki koshia ikátiaibaonra jaton yobéti kirikabo bexon, jatíbi jonibo bebonxon menokana iki. Ja menokana kirikabaon kopí tsekakana iká iki, pichika chonka waranka koríkibira.

²⁰Jaskataxa ja non Ibon joi jatíbiain pextina iki, itan jawen atipana koshiribi jato oinmaa iki.

²¹Jaskarabo iká pekáo, Pablon shinanna iki, Macedonia betan Acaya main iká jemabaon jato oinni kaax, Jerusalénhain tekíti. Jatian Jerusalénhain katanax joáx, Roma jemanribi kati shinanna iki.

Jan yobéti kirika menokanaitian Pablon oinna.

²² Jaskáxon jan akinnai joni rabé, Timoteo betan Erasto Macedonia main jato raanax, Pablobiribi jawetii neteres-pari iki, Asiainbi baneta iki.

Efeso jonibo tsokasi sinákana

²³ Ja netebaonra Efesoain, ja non Ibon joi yoiaiboki kikini sinákana iki.

²⁴ Jan jato jaskáaibora ikana iki, Demetrio janeya jonin jato ikinaibo. Ja Demetriora iká iki, *platanin teetai ixon, ja dios ainbo Diananin xobo jisá-shokobo axon, ja jabé teetai jonibo icha koríki jato kanankiinai.

²⁵ Jatian jatíbi jan teekiinaiboyabi, ja jaskaraton teetai wetsa joniboribi tsinkixon, Demétrion jato yoia iki neskáakin: “Jonibo, matonra onanke neskara tee axon non icha koríki biai.

²⁶ Ikaxbira matonbi ninkáxon oinke, ja ikonma diosbora diosma iki, ikibo ikai. Jaskáakin jato yoixonra, ja wetsaresibi joibo icha joni jato ikonhamake. Neno Efesoainbichoma riki, jato jaskáai, ja Asia mai rebestanishamankinra jato jaskarabo onanmai.

²⁷ Nato jawékira kikin onsá iki, ja non maroti jawékira keyóti atipanke, jainoax jákaya ninkakaatai ikaxbira, ja dios ainbo Diana rabiti xoboribi moa jawemabi iti iki, jaskatata ja dios ainboki shirokanti iki, ja Asia mainkoxon itan nete senenainkoxonbo rabikanai ikaxbi”, akinbo jato aká iki.

²⁸ Jato jaskáa ikonbiresi sinati, neskati saa ikana iki: “¡Efeso jonibaon tita Dianakaya rabikanwe!” ikibo.

²⁹ Jaskáakinra, jatíbi ja jeman ikana jonibaon shinanbo tsokasanankana iki. Jaskáxon ja Gayo betan Aristarco yatanxon ninibokin, jain jonibo tsinkíti akanainko bokana iki. Ja rabé jonira iká iki Macedoniainao, Pablo betan niaibo.

³⁰ Jatian Pablo jato betan yoyo iki jain jikikasainbi, ja joi akaibaon imayamaa iki.

³¹ Jainxon ja Asiainoa jawetii joni koshibaonribi, ja weikanainko kayamanon ixon Pablo joi bemakana iki.

³² Jatian ja tsinkíkanabo jaskáshamankanai onantima ikax, meskotibores saa ikana iki: Jaweakimein noa tsinkíkanke ixonribi moa ichaxon onanyamareskana iki.

³³ Ikaxbi jatíribi judíobaonra, ja Alejandro weranbokin boxon, jato bebon nichinkana iki, abanon jan jato onantiakin yoikin ixon. Jatianra Alejandron, netéparikanon ixon jato meken chankanxona iki, judíobaon paranan ikí yoyo ikaskin.

³⁴ Ikaxbi járibi judío joni onanax, jatikaxbi rabé hora neskati saa ikana iki: “¡Ani riki ja Efesobaon dios ainbo Diana!” iki.

³⁵ Jatian ja jeman kirika wishati koshi imakana jonin, ja tsamákana jonibo netémaxon jato neskáakin yoia iki: “Jatíbi noa Efesoainoa jonibaon, dios ainbo Dianan xobo non koiranaira jatíbiainxon kikinakin onanke. Jainoax ja jisáribi naikanmeax paketa jawékiribira non koiranke.

³⁶ Jaskara ikenra, tsonbi noa janson yointi atipanyamake. Jaskara iken, moa jainres tantikanwe. Kikinakin shinanxonmabi aresbireshamakanwe.

³⁷ Ja nato jonibo maton bearra, non dios ainbo rabiti xobomea jawékibo yometsokanama iki; jainoax jakonmaibo jaki yoyo ikanamaribi iki.

³⁸ Jatian ja Demetrio itan jabé teetaiboribi, wetsaboki jakonmaata ikax, rama jaskara joi benxoai joni koshi-boiba botankanwe, jarake jaskara joi benxoai bobiribi. Jatianra onanti iti iki, westforabaon jaton ikábo yoiaitian.

³⁹ Jatian wetsa jawékiboribi benxoakaskin, jaskara benxoai joni koshibo tsinkitainxon benxoakanwe.

⁴⁰ Rama noa winota jawékininra, noa onsá meran imai; apoki jakonmaataibo riki akinra noa akánake. Jatian jaskara shinanxon noa yokákanara, jaskáshamankin non jato yoiti yamati iki”, akin.

⁴¹ Jato jaskáakin yoitaanan, moa botankanwe akin jato aká iki.

Macedonia betan Greciain Pablo kaa

20 ¹Ja jonibo jaskati jakonmaibo moa jeneta pekáo, jato ésenoxon ja joi akaibo Pablon jato tsinkia iki. Moa yoikin senenhaxon, jato kabánon ataanan Macedoniain kaa iki.

²Jatian jain kakín jatíbi joi akaibo eseean jato koshi shinan bimaboa iki, jato jaská jaskáabaini kaax, Greciain nokota iki.

³Ja Greciainra kimisha oxe iká iki. Jainoax Siriain kaai wapóronin nanékinbi ninkata iká iki, já retenoxon judfobaon manakana. Jaskara onanax, mainbi banékirani joáx Macedoniain nokoribia iki.

⁴Jaskatax jabé bokana iki, Bereainoa Sópater janeya Pirron bake. Jainoax Tesalónicainoa Aristarco betan Segundo, ja Derbeainoa Gayo jainoax Timoteo, itan Asiainoa Tíquico betan Trófimoribi bokana iki.

⁵Jatian jabopari rekenxon, Troas jemankoxon noa manakana iki.

⁶Jatian noaribi ja *levaduraoma pan piti fiesta winota pekáo, Filipoinoax wapóronin pichika nete senen kaxon Troas jemamea non jato nokoa iki. Jain jato betan noa kanchis nete iká iki.

Jato oinni kaax Pablo Tróassain iká

⁷Ja moa reken nete semana iketianra, ja Cristo mawáni shinankin, jawékiái noa tsinkíkana iká iki. Jatian Pablon moa bakish kati ixon, ja joi akaibo basibires jato yoia iki, yamé pochínikon kaman.

⁸Jatian noa jatikaxbi ja xobo bochiki iká chiteain moa tsinkíkana iká iki. Jainra icha lamparinbo ketéakana iká iki.

⁹Jainribi iká iki westíora bakeranon Eutico janeya, ventanainbi keyaxaxon ninkati, jatian moa basiora Pablon Diossen joi yoiaitian oxakan atimaa-yona, kikini oxaax, jawen kimisha pekatan iká xobo bochiki, ja

bakeranon naman paketa iki; jainoara mawá bokana iki.

¹⁰Jatian Pablon naman joxon, ochó-makainxon ja bake ikótaan, jato yoia iki: —Ratéyamakanwe, mawatama riki —akin.

¹¹Jainoax jakiribi mapéxon, Pablon jato pan menipakea, pikana iki. Moa pikin senenhaxon, nete xabánon kaman jato esea iki. Jato jaskáax moa kaa iki.

¹²Jatian bakeranon moa jiriketian, jawen xobon bokana iki. Jaskara oinnax, ikonbiresi jatikaxbi rarokana iki.

Tróassainoax, Pablo Miletoain kaa

¹³Jaskatax noapari rekenkaini wapóronin noa Asónhain kaa iki. Ikaxbi Pablobiribi main kaax, jainribi nokota iki, jainoa non bibainti moa noa yoia iketian.

¹⁴Jaskatax, Pablo ja Asónhain nobetan nokoananax, wapóronin nanetax Mitilenehain kaa iki.

¹⁵Jatian nete xabáketian kaax, Quó bekeiba noa nokota iki. Wetsa nete xabáketian, noa Samossain nokota iki. Jainoax Trogilionkopari noa iká iki. Jain itaanax kaax, wetsa nete xabáketian, noa Miletoain nokota iki.

¹⁶Jatian moabi Pablon shinanna iká iki, Asia main iká Efesoain banéyamai, ishtoni winókainresti, jawekeskatax inonbires ja Jerusalénhain *Pentecostés fiesta winóti kopí.

Efesoainoax ancianobo Pablon jato esea

¹⁷Ja Miletoain nokótaan, jaiba bekannon ixon, Efesoainoax joi akaibaon *ancianobo, jato kenamaa iki.

¹⁸Jatian bekanketian, jato yoia iki: “Matonra akonkin onanke, peokooti, ea Asiain nokónontianbi ea jaskara ikábo.

¹⁹Mato betan ixonra, kikinmashoko shinanmeeananbi itan winiananbi, non Ibo Jesussen tee en axona iki; retekaskinbo ea judfobaon masábires tenemakanabi.

²⁰ Ikaxbi ja Diossen yoia keskábo senenhati kopi, jawen joibo yoikin itan mato esekin en jeneyamaa iki; icha jonibo bebonxonbo itan maton xobon-koxonboribi.

²¹ Ja judíoboyabi, judíomabora en mato yoia iki; ja Dioski koshixon, maton jakonma shinanbo akonkin jenetaanan, non Ibo Jesús ikonhaax jati.

²² Ramara Jerusalénhainbiribi ea kaai, Diossen Shinanmanbi ea raana. Jain kaax jaskara winótibo onanyamaxbi.

²³ Ikaxbi ja Diossen Shinanman ea yoiare en onanke, jain kaai jeman-koxonbo, ea cárcel meran axon, masá tenemakantibo.

²⁴ Jaskara onanaxbira, ea mawá-tiki rakéyamai. Ea keenaikaya riki, ja Diossen noixon jato jakonhai joi yoikin senenhaax, raroshaman iti, non Ibon ea ati yoini keská.

²⁵ Jatian ramara en moa akonkin onanke. Ja Diossen ikinaton jatikiriakin mato xaranson en yoiaitian ea oinna-baonra moa ea oinwetsayamanoxiki.

²⁶ Jakopíra en mato onantiakin yoiái, enra mato jawebi akinyamaa iki ixonra, en rama shinanyamai.

²⁷ Ja jatíbi Diossen anoxon shinanna jawékibo joneyamakinra, en moa mato yoia iki.

²⁸ Jaskara iken, matonbinix rama koiranmeeananbi, wetsa joi akaibo-ribi koirankanwe. Jabo ikínon ixonra, Diossen Shinanman mato *ancianobo imaa iki. Ja joi akaibora jawen Baken jimi kopi jato kishpinmaa iki.

²⁹ Jainxonra en onanribike, ea kaa pekáora, pimís yoina keská jonibo benó-xikanai, mato joi akaibo iketian, wetsa keskáakin yoixon mato joi jenemakasaibo.

³⁰ Jawekeska ikaxa, ja mato xaran iká joi akaibaonbi, janso joibo jato yoinoxi-kanai, jato chibankanon ixon.

³¹ Jaskara iken, koiranmeekanwe, shinankanwe kimisha baritiara, yamé-yabi, netén winiananbi en mato esekin jeneyamaa iki.

³² Jaskara ikenra, rama Dioski itan jan mato noia jawen joiki en mato jeneai. Ja joira mato jan bebonbires jaki koshimati, itan jatíbi jawen joni ikaibo jato meniti yoini, meniti atipana koshia iki.

³³ Jawetianbira koríki, itan chopabo menikanon ikax, ea keenyamaa iki.

³⁴ Jaskátitianbira, ea jan maxkatabo binox, itan ebé teetaibo akinox, ea enbix teetabo maton onanke.

³⁵ Enra mato jatíbitian onanmaa iki, jaskati teexon, ja yoronai jonibo akinti. Shinankanwe ja non Ibo Jesusen noa yoini keská: 'Jawéki biax raroti bebonbires iki, jato jawéki meniáx noa raroti' ", iki iká.

³⁶ Jato jaskáakin yoikin senenhtaanan, ja tsinkitabo betanbi chirankoon Pablo onana iki.

³⁷ Jatianra jatíxonbi winiananbi Pablo paaxon, betsó akana iki.

³⁸ Jainoax ikonbiresi jaon onískana iki; matonra jakiribi ea oinwetsayamanoxiki akin jato aibata shinannax. Jaskáxon wapóronin naneti kaai kaman chibankana iki.

Jerusalénhain Pablo kaa

21 ¹ Jatian jainoa joi akaibo jato potabaini wapóronin nanetaanan pontékaini kaax, noa Cossain nokota iki. Jatian nete xabáketian, Rodas jeman noa nokota iki. Jainoax kaax Pátara jemanribi noa nokota iki.

² Ja Pátarainxon westíora wapóro Feniciain kaai meraax, noa naneta iki.

³ Kakin non mexkao, Chipre nasi ochó-xonres oinbaini kaax ja Siria main iká, Tiro jeman noa taxnata iki, ja wapóronin boá jawékibo maanhakanaitian.

⁴ Jainoara nobé joi akaibo non nokoa iki. Jain banetaxa, kanchis nete noa jato betan iká iki; jatian jabo moa Diossen Shinanman keshana ixon, moa Jerusalénhain katima Pablo yoikana iki.

⁵ Ikaxbi moa kanchis nete senenketian, tekíkaini noa karibaa iki. Jatíbi jainoa joi akaibaonra, jaton awinboyabi itan jaton

bakeboyaxonbi, ja paro kexá iká mashi kaman noa chibankana iki, jainxonra chirankooxon jatíxonbi non orankana iki.

⁶ Jainoaxa, jato kabánon ataanan, noa wapóronin naneta iki. Jatian jabobiribi jaton xobon moa boribakana iki.

⁷ Ja Tironkoníax kaxa, Tolemaida jema senenres noa wapóronin kaa iki. Jatian jainoa joi akaibo non jato meshakona iki. Jainra westíora neteres noa jato betan iká iki.

⁸ Moa nete xabáketian kaax ja Cesarea jeman noa nokokana iki. Jain nokotax ja joi yoiai Felipen xobon noa kaa iki. Jara iká iki, ja kanchis ikainoa jan ja raanabo akinairibi.

⁹ Jatian Felipen chosko bake xontakobo ikana iki benoomabo, jabo ikana iki, *profeta ainbobo.

¹⁰ Jatian noa jain moa basi nete iketian, westíora *profeta Agabo janeya, Judeainoax joá iki.

¹¹ Ja joninra noiba joxon, Pablon cintora bitaanan tanexetax menexeetaanan noa yoia: —Ja Diossen Shinanmanra yoiai, nato cintura ibora yatanhanan Jerusalénhainxon judíobaon neskáakin nexakanti iki. Jaskáaxonra ja wetsankonia jonibo menikanti iki ixon —akin jato aká iki.

¹² Jaskáakin noa yoiketian jain iká-boyaxonbi Pablo Jerusalénhain raan-kashamakin non tea iki.

¹³ Ikaxbi Pablon noa yoia iki: —Winiamakanwe, matonra ea onísmái, nokonara jawemabi iki, nexakantibichora ea keenyamai, ja non Ibo Jesús kopí Jerusalénhainxon retekantiribira ea jawemabi iki —akin.

¹⁴ Jatian Pablo chiteti atipanyamaxon non jenea iki, jainxon non yoia iki: —Ja non Ibon shinanxona keskatires ibanon —akin.

¹⁵ Jaskata pekáo, non jawékibo benxoakin senenhax, noa Jerusalénhain kaa iki.

¹⁶ Jain noa kaaitian Cesareankonia jatíribi joi akaibo nobé bokana iki.

Jatian jabaonra noa ioa iki, Chipreainoa iká Mnasón janeya jonin xobonko, ja iká iki moatianbi joi akai, itan jaiba noa nokoti kaai.

Jacobo oinni Pablo kaa

¹⁷ Jatian moa noa nokóketian, ja Jerusalénhainoa joi akaibaon raroshamanhanan noa bikana iki.

¹⁸ Moa nete xabáketian, Pablo nobébi Jacoboiba merati kaa iki, jainribi ikana iki, jato ikinai ancianobo.

¹⁹ Moa jato saludana pekáo, judíomabo xaranson Diossen jaskara tee amaabo, Pablon onantishamanhakin jatíbi jato yoia iki.

²⁰ Jaskáakin yoia ninkáxon, Dios iráke ataanan, Pablo yoikana iki: —Non wetsá; minra onanke, jawetii waranka judíobaonki joi ikonhakana ixon; ikaxbi jabo riki ja Moiséssen eséki kikini menikaatabo.

²¹ Jainxonra ninkákanke, minki ja judíomaboiba ikana jatíbi judíobo, ja Moiséssen esébo jenekanon ixon min jato yoiai. Jainxon jaton bakebaon jakina rebichi xatexontimaakin itan, ja non axéboribi moa jenekanon ixon, min jato yoiaibo.

²² Jatian jaskara ikenki ¿Rama non jawekai? Ayamaama arakanai, onankin ja mia neno joá.

²³ Jakonra iti iki, non yoiai keskáakin min ati; noibara jake chosko joni, jabora Dios jawéki senenhaxonox yoyo ikanabo iki.

²⁴ Ja jonibo ioax, jato betanbiribi ja axé senenhai, Dios bebon jakon inox chokítanwe. Jainxon jatíbi ja jayá, maxkoroonoxon biti jawékibo, jatona-yabiakin kopíatanwe. Mia jaskáketianparira, jatíxonbi onankanti iki ja mia yoií ikanabo ikonma, itan minribi ja esekan yoiaibo senenhai.

²⁵ Ja joi ikonhaa judíomabora, kirika neskáakin wishaxon moa non bomaa iki: Ja ikonma dios yoina nami menikana moa pikantima, jimi bomaama

yoinabo pitima, joinman retea yoinabo pitima, wetsabo betanbires yorantibo atima —iki iká.

**Dios rabiti xobo meranoa
Pablo yatankana**

²⁶ Jatian moa nete xabáketian, ja chosko joni ioax jato betanbi Pablo, Dios bebon jakon inox chokita iki. Jaskata pekáo, Dios rabiti xobo meran jikia iki. Jainxon jato yoia iki; jatiankaman ja axekan ikí chokíti nete senenai, itan ja senenketianpari jato westíorabo kopí, Dios jawéki meniti.^q

²⁷ Jatian moa kanchis nete iti senenaitian, ja Asiainoa jawetii judíobaon, Dios rabiti xobo meranoa Pablo oinkana iki. Jatian jaskáakin ointaanan jaki sinákin jatíbi jain ikana jonibaon shinan tsokasmakana iki, jaskáaxonra yatankana iki.

²⁸ Jainoaxa neskati saa ikana iki: “¡Noa akinkanwe *Israelita, jonibo! Nato joninra jatíbiain jato ésekin jakonmabires noa ninkakaamai. Jainxon ja Moiséssen eséribi jakonmabires imai itan nato Dios rabiti xoboribi jakonma ninkakaamai. Jainxon ja griego joni-boribi jato jikimaxon, nato xobo, Dios bebon jakonma banémake”, ikibo.

²⁹ Jaskatibora yoyo ikana iki, moabi ja Efesoainoa Tróximo betan jeman oinpachokanai ikax, ja Dios rabiti xobo meran Pablon jikimaa shinannax.

³⁰ Jaskákinra jatíbi ja jemamea jonibo jato jakonma shinannax iki. Jatian ja jonibo ishtobeiranxon Pablo yatanhanan, Dios rabiti xobo meranoabi ninipatanboxon jeman pikokana iki. Jaskáaxon ishtonbires ja xobo xepokana iki.

³¹ Moa Pablo retekasi ikanainbi, ja romano sontárobaon joni koshi comandante keshankana iki, ja jatíbi Jerusalén jemamea jonibo meskóbo shinannax moa tsokaskana.

³² Jatianbi jawen sontároboyabi jawen oficialbo tsinkiax ja jonibo tsamatain ishto bokana iki. Jatian jaton koshiyabi sontárobo bekanaitian oinxon, moa Pablo rishkikin jenekana iki.

³³ Nokóxon, ja sontárobaon joni koshi comandanten, Pablo jato yatanmaxon, rabé cadenanin jato nexamaa iki. Jaskáaxon yokata iki, tsoarin itan jawe jawéki akárin ixon.

³⁴ Ikaxbi jonibo meskotibo yoyo iki saa ikana iki. Jaskákanaitian ja comandanten, jakopíshaman jaskákanai ikon onanti atipanyamaxon, jawen sontárobo yoia iki, ja *cuartelain Pablo bokanti.

³⁵ Jatian moa xobo tapitiain nokóxon, sontárobaon Pablo iabainkana iki, jonibo jaki tsokasi jakonmaakanaitian oinxon.

³⁶ Ja jatíbi jonibo Pablo chibani beaibo ikana iki, neskati: “¡Moa retekanwe!” ikires saa iki.

**Pablon jonibo onantiakin
jato yoia**

³⁷ Jatian ja xobo chiteain moa jikimai bokanaitian, Pablon ja sontárobaon coshi comandante neskaákin yokata iki: —¿Eaki mibé jawetii joishoko yoyo iti atipanyamaa? —akin. Jaskáa ja comandanten neskaa iki: —¿Minki griego join yoyo iti onanna?

³⁸ Jaskara ikaxa ¿Mia iki ja Egipto joni, ja apoki jakonmaakin ja chosko waranka retemis joni, jain joni jayamainko jato boyantana? —akin.

³⁹ Jatian Pablon yoia iki: —Eara ja Cilicia main iká kikin jema ninkakaatai, Tarsoainoax pikota judío joni iki. Eapari jawetii joi ja jonibo yoimawe —akin.

⁴⁰ Jatian ja comandanten jen aka, tapitinin nixon, Pablonin jato meken chankanxona netékanketian, arameo join jato neskaákin yoia iki:

^q 21.26 Ja Moiséssen esekanra yoiai iká iki, jaskatax Dios betan jakon inoxon, ja esébo senenhati.

22¹“Papabo, itan jatíbi nokon kaibobo, ramapari ea jaki chipota maton onannon ixon en yoiái, ea ninkáxonkanwe”, akin.

²Jatian ja arameo join jato yoiaitian ninkatax, bebonbires netébainkana iki. Jatian Pablon jato yoiá iki:

³“Ea riki judío joni, ja Cilicia main iká Tarso jemameax pikota. Ikaxbira Jerusalénhainoax ea ania iki. Jainxonribira ja Gamalielnin axeaa, en kikinakin ja non rekenbaon esé onanna iki. Eara jatíbitian nokon jointiayaxonbi Diosbichores tee axonti shinanyaribi iká iki, ja rama netebaon maton jatíxonbi akai keskáribiakin.

⁴Ja Jesús ikonhaibora, retenoxonbo en jato benakatitai, yatanxonbora benboboyabi ainbobo inonbi, en jato cárcel meran niakatitai.

⁵Jaskara jawékibora, ja *sacerdotebaon koshin, itan jatíbi ancianobaon onanke. Jabaonbira ja Damascoain ikana non kaibo judíoboiba jayá kati kirika ea menikana iki. Jatianra jainoa joi akaibo yatanhanan, neno Jerusalénhain bexon, jato castiganti shinannax ea jain kaa iki.

Jaskáxon joi bia jato Pablon yoiá

(Hech. 9.1-19; 26.12-18)

⁶Ikaxbi ea bain kaai iitainbi, moa Damascoain nokóti ochóma, bariapan-shaman iketian, ratéresi naikanmeax kikin koshi joé eki paketa iki.

⁷Jaskáketian en mai tsakaa iki. Jainxon en ninkata iká iki: ‘Saulo, Saulo ¿Jaweatiki ea ramianoxon min benai?’ iki yoyo ikai.

⁸Jatian en yokata iki: ‘¿Miaki tsoa iki Ibó?’ akin. Jatian ea yoiá iki: ‘Ea riki ja Nazarethainoa Jesús, ja ramianoxon min benai iitai’, akin.

⁹Jatian ja ebé boaibaonra, ja joé oin-kana iki, ikaxbi ja ebé yoyo ikaiton joi ninkáyamakana iki.

¹⁰Jaskáketian en yokata iki: ‘¿Enki jawe atiki, Ibó?’ akin. Jatian non Ibon

ea yoiá iki: ‘Wenitax Damascoain kares-tanwe, jainxonra ja min ati jawékibo mia yoiakanti iki’, akin.

¹¹Jatian ja joé penekan moa ea benche banémaa iketian, ebé boaibaon metsonhanan ea Damascoain bokana iki.

¹²Jain iká iki, westíora joni Ananías janeya, Moiséssen esé senenhai itan Dios akin shinannai joni. Ja iká iki, jatíbi ja Damascoain jakana judíobo jaki jakoni yoyo ikanai.

¹³Jatian Ananías ea oinni joá iki, joxon ea neskáakin yoiá iki: ‘Saulo, moa jakiribi oinwe’, akin. Ea jaskáatianbi en moa oinna iki.

¹⁴Jainxon ea yoiribia iki: ‘Non reken papashokobaon Diossenra mia katóke, jawen keena keskábores ati min onannon ixon. Jainxon já ponté shinanya joni min oinnon ixon, itan já yoyo ikai joiboribi min ninkáanon ixon.

¹⁵Miara iki kaai, ja min oinna itan min ninkatabo, jatíbi jonibo jaakiriakin jato yoiái.

¹⁶Jaskara iken, moa basiyamai, wenitax bautizameexon, ja non Ibo yokáwe, min ochabo mia soaxonon’, akin.

¹⁷Jatian iiti, Jerusalénhain joríbaax, Dios rabiti xobonko ea kaa iki orani. Jainxonra en westíora namá keska meran oinna iki.

¹⁸Enra non Ibo oinna iki, janra ea neskáakin yoiá iki: ‘Ishton Jerusalénhainoax pikówe, nenonxonra mia ikonhayamai bokanei, ekiriakin min jato yoiaitian’, akin ea akai.

¹⁹Ea jaskáaketian en yoiá iki: ‘Ibó, jabaonra onanke, jain tsinkiti xobotiibi kaxon, ja mia ikonhaibo cárcel meran axon en jato rishkipachoaibo.

²⁰Jatian ja miikiriti iká joibo yoiái min joni Esteban retekanontianra, earibi jaskáatin keena ikax, ja akanaitian oinnira ea jain iká iki, jainxonribi jan reteaibaon choparibi en jato koiranxona iki’, akin.

²¹Ikaxbi non Ibon ea yoiá iki: ‘Katanwe ja ochokea jemamea joniboi-bara en mia raanai’ ”, akin.

**Comandanteki
Pablo jenekana**

²² Jaskáaketian, jain senenres Pablo ninkáxonkana iki. Jainoaxa neskati saa iki peokookana iki: “¡Nato jonira moa jati yamake! ¡Moara nato neten yamati jake!” iki.

²³ Jatian jaton chopabo jopexon peren-hayanambi, mai potobo bochiki potai saa iki jenéyamakanaitian,

²⁴ ja comandanten jato yoia iki, *cuartel meran ja Pablo jikimakanti. Jainxon jato yoia iki, jawekopíkayaki, jaki jakonmaati saa ikanai ixon, onanoxon rishkianan yokáti.

²⁵ Jatian moa jayá, rishkinoxon nexakankebi, jain itina jaton *capitán, Pablon yokata iki: —¿Akiai esekan yoikin, ja westfora romamea joni, koshibaon keshamaamabi rishkiti? —akin.

²⁶ Jaskáaketian ninkatax kaxon ja *capitánman comandante keshana iki: —¿Minki jaweakai? Natora romamea joni iki —akin.

²⁷ Jaskaketian ja comandanten joxon, Pablo yokata iki: —¿Ikonrin mia romamea joni? —akin. Jatian Pablon joia iki: —Ikon riki —akin.

²⁸ Jatian comandanten yoia iki: —Enra icha koríkinin kopíaka, iki romamea joni inoxon —akin. Jatian Pablon neskaa iki: —Eara ikonkon romamea jonishaman iki —akin.^r

²⁹ Jaskati yoyo iketian, ja Pablo rishkiti iwanabo moa jaibakeax ochókana iki. Jatian ja comandanteribi raketa iki, romamea joni ikenbi jato cadenaninbo nexamaax.

**Joi benxoai Judío koshiboiba
Pablo bokana**

³⁰ Jatian nete xabáketian, jako-píshaman judíobaon Pablo jakonmaakin yoikanai, kikinshamanhakin

onankaskin, comandanten choroa iki. Jainxonra ja *sacerdotebaon koshibo-yabi judíobaon koshibo jato tsinkia iki. Jaskáaxonra pikobainkin boxon, ja tsinkíkanabo bebon Pablo akana iki.

23 ¹ Ja judíobaon koshibo oinyake-tanxon Pablon jato neskáakin yoia iki: —Nokon kaibobo, ramakamanbira jakonma aká, shinan meran yama, ea Dios bebon jake —akin.

² Jaskáketian, *sacerdotebaon koshi Ananíassen, já patax ikábaon Pablo, ketash akanon ixon yoia iki.

³ Ikaxbi Pablon neskáakin yoia iki: —¡Miaribira Diossen ketash atiki, beparametai joní! Miara jain yakátinke ja Moiséssen esekan yoiai keskáakin, en akábo ea yoixon! ¿Jawekopiki minribi, ja esé senenhayamaa, ea ketash akanti jato yoixon? —akin.

⁴ Jatian jain ikábaon, Pablo yoia iki: —¿Ja Diossen *sacerdotebaon koshiki akai, min jaskáakin jakonmaakin yoikin? —akin.

⁵ Jaskáakana, Pablon jato yoia iki: —Nokon wetsabó, *sacerdotebaon koshikayabira ikenbira, en onanyamaa ike, Diossen joi meranra ikai neskati: ‘Min jemamea joni koshi jakonmaakin yoiamawe’, iki —akin.^s

⁶ Jatian jatíribi jain iká koshibo *saduceobo, itan jatíribi *fariseobo iketian onantaanan, Pablon jato koshin yoia iki: —Nokon kaibobo, eara fariseo joni iki. Nokon anibora fariseobo ikana iki. Ja mawábo jiriti iki ikábo en ikonhai kopíra, ea maton jaskáai —akin.

⁷ Jato jaskáa, fariseobo betan *saduceobo, moa ninkakananyamai jatonbinix, join iananankana iki. Jaskatax moa jatonbiribibo tsamá akáxbo ikana iki.

⁸ Ja *saduceobaon yoiai iká iki, tsoabi mawataxbi jiriamai; ángelbo yamaa, kayaboribi yamaa. Ikaxbi fariseobibiribi

^r 22.28 Ja Romano jonibo meranoax pikota jonishamanbora iká iki, kikin jonishamanbo. Jatian ja koríkinin kopíax ikanabora iká iki jashamanma. ^s 23.5 Ex. 22.28

iká iki, jatíbi ja jawékibora jake, ixon ikonhaibo.

⁹Jaskatax jatikaxbi saa ikana iki, jainoax fariseobo betan rabékana jawetii Diossen esé onan jonibo, Pablo rabékiini, neskákana iki: —Nato joninra jawe jakonma jawékibi akáma iki. Jaki pikóxon, kayan iamaxon ángelnin yoyo ayantana yoiira ibirai —akin.

¹⁰Jaskáakin aká, moa bebonbires jakonmakanaítian, sontárobaon koshi comandante raketa iki, Pablo ramia-kanaketian. Jaskáxon jawen sontárobo yoia iki, moa jainoa pikoxon, jakiribi *cuartel meran boti.

¹¹Jatian ja yamébi non Ibon Pabloki pikóxon, yoia iki: “Koshiakin shinanwe Pablo. Ja neno Jerusalénhainxon ekiriti iká joibo min jato yoia, keskáakinribira ja Roma jeman ikanabo min jato yoiti iki”, akin.

Pablo reteti shinan akana

¹²Nete xabáketian jatíribi judíobaon, neskara shinan akana iki: abanon, noa Diossen castigankin ja Pablo retexonmabi non piketian itan non xeaketian, ixon.

¹³Ja jaskáakin shinan akanabo ikana iki, chosko chonka winoa jonibobira.

¹⁴Jabaonra ja *sacerdotebaon koshi-boiba itan judíobaon ancianoboiba boxon, jato yoikana iki: —Nonra shinan ake, abanon ja Pablo retexonmabi non jawékiaketian, noa Diossen castigankin ixon.

¹⁵Ramara mato itan jatíbi joni koshiibo non yoiiai, bakishbi Pablo benon ixon, ja sontárobaon comandante maton yoiti: Ja jawen akábopari yoká-tiki paranhanan. Jatian jabaon iweaitianra noiba nokotamabi, ja Pablo non reteti iki —akin akana iki.

¹⁶Ikaxbi jaskatibo yoyo ikanai ninkábaini, Pablon piabakeranon, ja sontárobaon *cuartel ikain kaa iki, jain jikixon Pablo keshana iki.

¹⁷Jaskáakin yoia, Pablon westíora sontárobaon *capitán kenaa iki. Joketian, yoia iki: —Nato bakeranon min koshiiba iotanwe. Janra westíora jawéki mia yoiti jake —akin.

¹⁸Jaskáa ja ranon, comandanteba ioxon yoia iki, neskáakin: —Ja preso Pablonra, ea kenaxon nato bakeranon miiba ioti yoiike, janra mia jawetii joi yoiti jake —akin.

¹⁹Jaskáakin aká, ja *comadanten, ja bakeranon metsontaan, jabichobiribi ioxon, yokata iki: —¿Jawe joiki min ea yoikasai? —akin.

²⁰Jatian bakeranoman yoia iki: —Judíobaonra, jatixonbi shinan akánke, jan aká jawékibo kikinshamanhakin yokátiki paraanan, bakish ja Pablo, judíobaon joni koshiibo bebon mia bomati.

²¹Ikaxbi jato ikonhayamanoxiwe. Chosko chonka winoa jonira ikanai, jain min jato boxonaitian, sotanxon ja Pablo retenoxon, manaax. Abánon noa Diossen castigankin, ja Pablo retexonmabi non piketian itan non xeaketian, ikira yoyo iibakanke, jatian ramara min jato jen atin manataxes ikanai —akin.

²²Jaskáakin yoia ja *comadanten, ja bakeranon raankin yoia iki, tsoabi ja yoia joibo keshantima.

Joni koshi Félixiba Pablo raankana

²³Jatian comandanten, rabé capitán kenaxon yoia iki, rabé pacha sontárobo mainbi boaiibo benxokaamati, jainoax kabáyonin niiai kanchis chonka sontárobiribi, itan rabé pacha sontáro espadayaboribi benxokaamaxon, moa iskon hora yamé iketian, Cesareanko jato raanti.

²⁴Jainxon jato yoiribia iki, ja Pablo peyásanxon bokanti, wetsa kabayo benxoakantiribi. Jaskaribiakin jato yoia iki, kikinshakin koiranxon, ja joni koshi Félixiba bokanon ixon.

²⁵Jatian sontárobaon koshin, ja bokanaibo betan neskati iká kirika wishaxon, bomaa iká iki:

²⁶“Ea riki Claudio Lisias, nokon keen joni koshi Félix, enra mia saludanai.

²⁷Nato jonira retenoxon, judíobaon jato yatanmaa iká iki, ikaxbi enra romano joni onanxon, nokon sontáro-boyaxon jato bichinhanan, en jato rete-mayamaa iki.

²⁸Jatian jawekopiki jakonmaakanai ixon, onankaskin, ja judíobaon joni koshiiba en boá iki.

²⁹Jatian jaskáakin akanaitianra, en onanna iki, jaton esébo kopíres jakon-manin yoinkanai. Jakopi reteti itan jakopi cárcel meran atibobi, yama iká iki.

³⁰Nato joni moa jaskáaxon retenoxonbo, shinankana onanxonra, en mia jain raanxonai. Ramara ja jaki jakon-mataibo en jato yoiái, miiba kaxon, já iká jawékibo onantiakin mia yoikanti. Jatíres iki. Mia jakonbires ibanon”, iki iká.

³¹Jatian jato yoiái keskáakin, Pablo bixon, Antípatrissain yamé bokana iki.

³²Nete xabáketian, kabáyonin niai sontárobobiribi, Pablo iwei bokana iki. Jatian ja main boái sontárobo, moa Jerusalénhain jaton *cuartel ikainko banéribikana iki.

³³Moa Cesareanko nokóxon, ja kirika bomaayabi, Pablo ja joni koshi menikana iki.

³⁴Ja kirika yoyo akin senenhaa pekáo, ja joni koshin, Pablo yokata iki, jaweranao jonirin ixon. Jaskáaxon onanna iki, Pablo Cilicia mainmea.

³⁵Jainoa onanxon yoiái iki neskáakin: —Miki jakonmataibo neno bekanke-tianparira min yoiabo en mia ninká-xonti iki —akin. Jaskáataan, jawen sontárobo yoiái iki, jain Herodes iká xobo meran niaxon koirankanti.

Félix bebonmeax, Pablo yoyo ika

24¹Jatian moa pichika nete winota pekáo, *sacerdotebaon koshi Ananías, jawetii ancianoboya Cesareanko nokota iki. Jato betan-ribi joá iki, westíora abogado Tértulo

janeya. Jabora ja joni koshi Félixiba bokana iki; Pablon aká jawékibo keshani.

²Jatian moa Pablo bekanketian, Tértulon Félix yoiái iki, neskákin: —Írake, mia koshi jikía kopíresa, noa jakonbires jake. Jainoax min onan shinanman akinnatonra, non jeman icha jakon jawékiboribi non oinke.

³Jatíbi nato min aká jawékibora, non shinannai jatíbitian itan jatíbiainxon. Miara non írake akai, nokon keen Félix.

⁴Ikaxbi basiora mia non imanake-tianra, jawetii joishokores non yoiái, noapari ninkáxonwe.

⁵Nato non nokoa joni riki, kikin jakonmamis joni. Janra jatíbi judíobo, jatobiresbo jato rawikananmai, jainoax jaribira ja wetsaresibi esé chibanai Nazaretnobaon koshi iki.

⁶Janribira Diosen xobo jakonma-bires imakasa iki, jakopira presoanoxon non yatana iki, ja non esekan yoiái keskáakin anoxon.

⁷[Ikaxbi ja comandante Lisias joxonra, jakonmaxonbires noa bichina iki.]

⁸Jaskara jawéki aká kopí, non ja yoixonaibo ikon onannoxonra, minbi-shaman ja Pablo yokáti atipanke —akin akana iki.

⁹Jatianra jain itinkana judíobaon jaskaakinbires yoikana iki.

¹⁰Jaskákanketian, yoyo inon ixon, ja joni koshin Pablo bewéxona iki. Jaskáa Pablo neskati yoyo ika iki: —Enra onanke, mia iki icha baritia nato jeman joi benxoai joni iká. Jaskara ikenra, ea rakéyamai ja nokon ikábo miibebonxon yoitinin.

¹¹Minbi onankaskin jato yokáwe, moa riki ea chonka rabé nete, ja Dios rabii joá ea Jerusalénhain nokóibata.

¹²Ja ea jakonmaakin yoiábaonra, tsobébi join iananani iitaitian ea noko-kana yamake. Nin Dios rabiti xobo meranxon, jonibo jatobiresbo rawika-namai iitaitian, ea nokokanabo yamake. Jainxon jain tsinkíti xobonko itan

jemanxonbo en jato jaskáai iitaitian, ea nokokanabo yamake.

¹³En jato jaskáabo mia yoikanabira, tsoabi en jato jaskáai ea nokokanama iki.

¹⁴Ikaxbi en mia onantiakin yoiai riki, ja non reken papashokobaon Diosribira en tee axonai, ja bená bain yoiai keská; jara, jabaon yoiai jakonma esébo akin. Ja kirika meran iká wishá esébo itan ja profetabaon wishani joiboribi en ikonhaitian.

¹⁵Nato jonibaon akai keskáribiakinra en Dios manake. Ja jakonma jonibo, itan jakon jonibo mawákanabo jirikanti ikonhakanai keskáakinribira, enribi ikonhai.

¹⁶Jaskara kopíra en jatíbitian benai, Dios bebon itan jonibo bebon, jakonma aká shinan meran yama iti.

¹⁷Jatian jaweti baritia wetsankobo iaketana pekáo, nokon jeman ea karibaa iki, ja jawékinin maxkáirakanabo jato akini itan Diossibi jawéki menii.

¹⁸Jatian ja Moiséssen esekan jaskáti yoiai iketian ea benxokaata iki; jaskatax ja Dios rabiti xobo meran iitaitian, ea jabaon nokokana iki. Jatianra icha joni en tsinkiamo iká iki, itan tsoabiribi en jato tsokásmaama iká iki.

¹⁹Jatian ea jan jaskáakin oinnabora iká iki, ja Asia mainmea jawetii judíobo. Jatian jabokayara ikanti iki, neno mato bebon, ja en jakonma akábo iketian, mato yoi.

²⁰Jabo neno yamaketian, abánon natobaonbi mia yoikin, jawe jakonma aká iketianki, ja judío joni koshiboiba ea bokana iki, ixon.

²¹Ja jakonma en aká riki, jato bebon niax, koshin neskati yoyo iibaxon: 'Matonra akai ea masá tenemakaskin, ja mawatax jiriribikanti joi en ikonhai kopí', iki ixon —akin aká iki.

²²Jaskáketian, ja Félixnin moa Jesussen joi jakonshamanhakin onanna ixon, jainrespari, jenémaxon jato neskáakin yoia iki: —Ja sontárobaon

koshi comandante Lisias joketianparira jaskara jawékibo en mato benxoaxonti iki —akin.

²³Jatian Félixnin ja *capitán yoia iki, jakonhakinres Pablo koiranti, itan jabé raenanaibaon bexon, akinkanaitian jato bechitetima.

²⁴Jainoax jawetii nete winota pekáo, Félix jakiribi jawen awin Drusila betan joá iki. Jara iká iki judío ainbo. Jatian Pablo, Félixnin kenamaa joxon, jaskáxon Jesucristo ikonhati joi jato yoiaitian ninkábekona iki.

²⁵Ikaxbi Pablon, ja ponté shinanya joni iti jainoax ja jakonma jawéki ati shinanhomea iti, itan ja nete senenketian Diossen jaton jakonma jawéki akábo yoixonti, joiboribi jato yoia, ikonbiresi ratéxon, Félixnin yoia iki: —Moara ike katanwe, jakiribi en mia kenamaa joxon, noa yoinoxiwe —akin.

²⁶Jatian Félix iká iki, jakonmanin koríki bikasi, Pablon meninon ikax, manata. Jakopira jabé yoyo inoxon ichaakin kenamaa iki.

²⁷Jaskara moa rabé baritia winota pekáo, Félix moa koshi pikota iki, jatian jawen toanra Porcio Festo joni koshi jikia iká iki. Jatian ja judíobo betan jakon banéti kopí Félixnin Pablo piko-yamakin cárcel meranbi jenea iki.

Festoiba Pablo bokana

25 ¹Jatian moa jawen tee anox, Cesareanko nokóibataxa, kimi-sha nete pekáo, Festo Jerusalénhain kaa iki.

²Jain nokóketian, ja *sacerdotebaon koshiboyabi, kikin judío jonibo bekana iki. Jabaonra, ja Pabloki jakonma shinankanai jawékibo yoikana iki.

³Jainxon jashamanbiribi yokákana iki, ja Jerusalénhain Pablo boxonkanon ixon, jaton shinan iká iki bain kaaitian jato retemati.

⁴Ikaxbi Feston jato yoia iki, Cesarean-kobipari Pablo preso iti. Jawen shinan iká iki jabishaman basima jain kati.

⁵ Jato yoia iki: —Jaskara ikenra, maton koshiboribi ebé bokanti jake, ja Pablon jakonma jawéki akonabo iketian, jain kaxon ea keshani —akin.

⁶ Ja Jerusalénhainra Festo iká iki, posaka iamax chonka netebobira; jainoax moa Cesareanko karibaa iki. Nete xabáketian, joni koshi ikax, jawen yakátinin moa yakata iki; jainxon Pablo bexonkanon ixon jato yoia iki.

⁷ Jatian moa bexonkanketianra, ja Jerusalénhainoax bekana judíobaon nokobainxon, ja icha jakonmabires jawéki Pablon akábo, Festo yoikana iki. Ikaxbira ja jawéki yoikanabo, ikonma iká iki.

⁸ Jatian jaskáakin yoikanaitian, Pablonbiribi jato onantiakin yoikin, neskaa iki: —Enra jawekeska jakonma jawékibo akáma iki, judíobaon eséribira en jakonmaama iki, ja Dios rabiti xoboribira en ramiama iki, jainxon ja icha mai iboaa romamea aporibira en jakonmaakama iki —akin.

⁹ Jaskáabi, judíobo betan jakon ikáskin, Feston Pablo yoia iki: —¿Miaki keenai, ja Jerusalénhain kaxon, ja min aká jawékibo en mia oinxontin? —akin.

¹⁰ Jatian Pablon neskaa iki: —Eara moa ja icha mai iboaa romamea apo bebon itinke, nenonxonkaya riki, ja nokon ikábo onantiakin, maton ea yoixonti. Moara minbi akonkin onanke, ja judíobo jawebi en jato jakonmaama.

¹¹ Jakopi ea retekanti en jakonma aká jaketianra, ea mawáti jawemabi iti iki. Ikaxbi ea jaskara iká yoikanai jawékibo ikonmabo ikenra, tsonbi ea jakonmaati yamake. Ja icha mai iboaa romamea aponbishaman abanon, ja nokon ikábo ea yoixonkin —akin aká iki.

¹² Jatianra jan shinanman akin-naibo betan yoyo ika pekáo, Feston Pablo yoia iki: —Jaskara ikenra, ja icha mai iboaa romamea apon, min ikábo yoixontin keenax, mia jaiba kati jake —akin.

Apo Agripaiba Pablo iká

¹³ Jatian jawetii nete pekáo, apo Agripa betan jawen poi Berenice, Cesareanko kabékona iki, ja Festo oinni.

¹⁴ Jain moa basichaa ikanketian, ja Pablo yoikin, Feston jato neskaa iki: —Nenora westíora joni jake, Félixnin presoaxon potabainyantana, jawen jane riki Pablo —akin.

¹⁵ Jatian ea Jerusalénhain inontianra, ja *sacerdotebaon koshiabi judfobo akinnai ancianobaon ea yoikana iki, ja jonin jakonmabires akábo. Jainxon já retetiribi ea yoikana iki.

¹⁶ Ea jaskákanainbira, en jato neskaaakin yoia iki, romano jonibaon esekanra yoiai, jan jakonmaakaibo betan beibananax yoyo ikamatianbi, tsoabi timenbires retetima, jaribi jaskarakipota, jato ninkámai yoyo ikamatianbi, iki ixon.

¹⁷ Jaskara ikenra jabo neno bekanketian, basiamabi, nete xabáketian; jainxon en jato joi benxoaxonainko yakáxon, ja joni bexonkanti, en sontá- robo yoia iki.

¹⁸ Ikaxbi jaki ramitaibaon ja ikábo yoikanai en ninkatabi, iká iki, jaskara jakonma jawéki jan aká en shinanhi-bata keskáma.

¹⁹ Ja yoixonkanaibo iká iki, jawen ikonhai jawékibo itan ja Jesús mawá-yantanares, jatian Pablon yoiai iká iki moa jiria.

²⁰ Jatian jaskáshamanhaxon neskara jawékibo ati onanyamaxon, en Pablo yokata iki: “Kakiatiki Jerusalénhainxon nato jawékibo benxoai ixon”.

²¹ Ikaxbi jan yokata iki, ja icha mai iboaa romamea aponres benxoaxontin. Jaskáketian, jakiribi en jato xepomaa iki, ja romamea apoiba en raanai kaman.

²² Jaskáaketian ja apo Agripanin Festo neskaaakin yoia iki: —Enbishamanra ja joni yoyo ikai ninkákasai —akin. Jatian

Feston yoia iki: —Bakish yoyo ikaitian ninkánoxíwe —ákin.

²³Jatian nete xabáketian, raokaatax kikinman shinanmeeti, ja Agripa betan Berenice nokótoshitax weikana iki, ja apo yoyo ikai ninkáti xobo meran. Jawen sontárobaon joni koshiboyabi, ja jemamea kikin joniboribi jain weikana iki. Jainxon Feston kenama Pablo bekana iki.

²⁴Jainxon Feston jato neskáakin yoia iki: —Apo Agripa, jainoax jatíbi neno nobé tsinkíkana jonibo, oinkanwe já riki ja joni. Nato joni yoikinra, Jerusalénhainkoxon itan Cesareainkoxonbo judíobaon ea yoikana iki, jan jaskara jakonma jawéki akábo. Ishtonbires en jato retemanon ixonbora ea yoikin, jenezamakana iki.

²⁵Ikaxbi en oinnara, jaskara jawéki aká kopíshaman reteti yamake. Jawe jakonma jawékibi akáma riki. Ikaxbi nato joni janbix keena iki, ja icha mai iboaa romamea aponbiribi jawen ikábo yoixontin. Jaskáketianra, jain raanti en shinanna iki.

²⁶Ikaxbi ja joni jaskati ikábo onan-shamanama ixon, jaskáakinshaman, ja icha mai iboaa nokon apo, wishaxontikoma ikenra, en matoiba beke. Miibashamankayara en beke, nokon apo Agripa; moa maton yokáyona pekáo, jaskati ikábo wishanoxon.

²⁷En oinnara, shiroai keská iti iki, jaskara kopí ramiakanabo onanxonmabi, westíora preso en raanti —ákin jato aká iki.

Apo Agripa bebomeax Pablo yoyo ika

26¹Jatian ja apo Agripanin Pablo yoia iki: —Ramapari mia jaskatabo yoikanai, noa onantiakin yoiwe —ákin. Jaskáa meken chankanxon, Pablonin jato neskáakin yoia iki:

²“Eara ikonbiresi raroai apo Agripá; mibebonxonra, ea ikamainkobi ja

judíobaon ea jaskatabo yoikana, en mia onantiakin yoiái.

³Minra akonkin noa judíobaon axé, itan jakopi noa join iananai jawékibo onanke. Jaskara iken en mia yoiáibo jatsanyamakin, ea ninkáxonwe.

Joi biamatian jawen ikábo Pablon jato yoia

⁴Jatíbi judíobaonra onankanke, jawekeskatikiki ea bake ikax, itan bakera-nontian, nokon kaibobo xarameax itan Jerusalénhainoax ea jaa ikátiai, ixon.

⁵Jainxonra onanribikanke, ea *fariseo joni iká. Ja iki, ja non ikonhai joi kikin esé koshi. Abákanon keenxon, mia yoikin.

⁶Ea jaskara ikenra, neno bexon jakonmaakinbo ea akanai. Ja non reken papashokobo jato jaskáati Diossen yoiniboribi ikonhaax, ea jaon manata iketian.

⁷Jaskara yoini jawéki senenai ointinra, ja chonka rabé tsamaa rarebo *Israelbo manata ikanai. Jakopira yaméyabi neten Dios rabiananbi jawen tee axonkanai. Jaskaratonribi manata ikenra, akanai, ea ja judíobaon jakonmaakin apo Agripa.

⁸¿Jawekopiki ja Diossen mawábo jirimati atipana, maton ikonhayamai?

Joi akaibo ramiakatitai Pablon yoia

⁹Enribira moa shinanna iká iki, ja Nazarethainoa Jesús ikonhaibo jawekeskaxon inonbires, jato ramiati.

¹⁰Jaskara ixonra, ja Jerusalénhainoa joi akaibo en jato jakonmaaka iki. Ja *sacerdotebaon koshiibakea jaki, koshiti kirika bixon, icha joi akaibo en jato cárcel meran aká iki. Jatian jato retekanaitian, enribi jakon shinankatitai.

¹¹Jainxon ichaakinra, jaton ikonhaa jawékibo jenemakaskin en jato masá tenemaa iki, enra jato jaskáakatitai, jain tsinkíti xobotiibi kaxonbo. Jatoki ikonbiresi sinataxa, wetsa jemabo kamanbi ea kaa iki, jato ramianoxon benai.

Jaskáxon joi bia Pablon jato yoia
(Hech. 2.6-16; 9.1-19)

¹² Jaskara shinanyanixa, ea Damasco jeman kaa iki, ja *sacerdotebaon koshi-baon ati yoixon raana.

¹³ Ikaxbi en mia yoibanon, ninkáwe apó: Bain ea kakatainbira, moa bariapan iketian en oinna iká iki, bochikiax westíora joé bari winoa kikin koshi, itan pené eki itan ebé boaiboki paketi, jainxon noa katekin tenaa iki.

¹⁴ Noa jaskáara, jatíxonbi non mai tsakakana iki, jainxon en ninkata iká iki, arameo join ea neskáakin yoikin: ‘Saulo, Saulo, ¿Jaweatiki min ea ramianoxon benai? Minbixbi kensho jawékinin chachikaatai keskatira mia iitai’, akin.

¹⁵ Ea jaskáaketian en yokata iki: ‘¿Tsoarin mia Ibó?’ akin. Jatian ja Ibon ea neskaa iki: ‘Ea riki Jesús, ja min ramianoxon benai iitai.

¹⁶ Rama wenixon en mia yoiai ninkáwe. Eara miki pikóke, nokon yonoti imaxon, en ati yoiaibo min ea axonti kopí. Jainxon ja en aká min oinna jawékibo itan en ramakaya ati jawékibo oinxon, min jato yoinon ixonribi.

¹⁷ Ja judíobo itan ja judíomaboibakea píkoxonra en mia koirannai, jatoibara en mia rama raanai.

¹⁸ Jato bero chopexonai keskáakin min jato shinanmanon ixon, yamé keska meran moa jayamai joé meran jakanon ixon, jaskatax moa *Satanássen jatoaresabo iamakanon ixonribi, jaskáaxon ea ikonhaketian, Diossen jaton ochabo moa shinanxonyamanon ixon, itan ja nokon jonibo en jato benxoaxona jawékiboribi bikanti kopí’, akin.

**Namá keska meranxon ati
yoia, Pablon senenhaa**

¹⁹ Jaskara kopíra ja naikanmea namá keska meran oinnax, ea yoitimayamaa iki, apo Agripa.

²⁰ Jaskáyamakinra, rekenpari ja Damascoainoabo en jato joi yoia iki; japekaora ja Jerusalénhain, itan jatíbi Judea main iká jemabaonribi en jato joi yoia iki. Jainxonra ja judíomaboribi en jato yoia iki, jaton jakonma shinanbo akonkin jenexon, Dios ikonhakanti, itan moa ikonkon joi biabo onanti iti kopí, jakoni jakanti.

²¹ Neskarabo kopíra, ja Diossen xobo meran iketian, yatanxon judíobaon ea retekaskana iki.

²² Ikaxbi Diossen ea akinna kopíres, ramakamanbi nokon shinan koshipari ixon, ja kikinbo itan ja kikinmashokoboribi Diossen joi yoikin en jeneyamai. Ja ramakaya iti Moiséssen yoini itan *profetabaon yoini joiboribira en mato yoiai.

²³ Jabaon yoini joibora iká iki neskara: Cristo mawataxbi japari jiriti, itan ja judíoboyabi, judíomabo jan kishpinti joi jato yoitiki”, iki iká, akin jato aká iki.

Agripán Pablo yoishokoa

²⁴ Jatian Pablon jaskáakin yoiaitian, Feston koshin saí aka iki: —¡Pablo miara shinan keyotax iitai, ayorakin kirika meeresai ikax! —akin.

²⁵ Ikaxbi Pablon neskaa iki: —Nokon shinanbo keyotaxa ea iamai, nokon jakonhira apo Festó. Ja en yoiaibo riki ikon, itan onantishamanbo.

²⁶ Nenora apo Agripa iki, janra jaskara jawéki ikábo ayorakin onanke. Jakopíra ea já bebon niax, jawe rakétanma ea yoyo ikai. Janribi jatíbi jaskara jawékibo onanketian ikonhaax, ja en yoiaibora joné winota jawékiboma iki.

²⁷ ¿Ja profetabaon yoikani joiboki min ikonhai, apo Agripa? Enra ikonhai minra onanke ixon —akin.

²⁸ Jaskáa Agripán yoia iki: —¿Minki shinannai, ishtonshoko yoixon min ea joi ikonhamati? —akin.

²⁹ Jatian Pablon yoia iki: —Jaskara iken, ramabi iamaxon basi inonbi, mia apo itan jatíbi neno ikana, mia

ninkataiboribi ea keska joi akairibi mato ipainon riki. Ikaxbi ea akana keskáakinribi, cadenanin nexakanama —akin.

³⁰ Pablon jato jaskáa, ja apo wenita iki, jainoax ja joni koshi betan Berenice, itan jatibi jain yakata ikáboribi wenitax, moa bokana iki.

³¹ Boax, jatonbiribi torotax yoyo iki neskákana iki: —Nato jonira, jakopi reteti jawekeska jakonma jawékibi akáma iki, ja kopishaman presoatira yamake —ikibo.

³² Jatian Agripanin Festo yoia iki: —Ja Cesareainxon joi benxotain keen-yamaa ikenra, moabires nato joni non píkokeanke —akin.

Roma jeman Pablo raankana

27 ¹ Jatian noa Italiain raanti shinanxon, Pablo betanbi wetsa presobo, jan jato bonon ixon, sontárobaon koshi *capitán Julio menikana iki. Ja iká iki, icha mai iboaa romamea apo betanbi iká sontárobo ikinai.

² Jaskatax Adramitio repintiainoax, pishitaitonin noa nanékana iki. Ja wapóro iká iki, Asia main iká jema-botiibi taxna taxnakaini kaai. Jatian Aristarcoribi nobé kaa iki, ja iká iki Macedonia main iká, Tesalónica jemamea.

³ Nete xabáketian, Sidón ikain noa nokota iki. Jain ixon ja *capitán Julionin jakon shinarya ixon, Pablo jawen onanabo jato oinni kanon ixon raana iki. Já maxkata jawékinin jabaon akinkanon ixon.

⁴ Ja Sidónhainoax pishitax noa kaaitian, niweaban bechiteabi, ja Chipre nasi keebaini noa kaa iki.

⁵ Jainoax ja Cilicia betan Panfiliabi winobaini kaax, Miranko noa nokota iki, ja jema iká iki Licia main iká.

⁶ Jainoara ja sontárobaon *capitánman, Alejandríainoax wapóro Italiain kaai nokoa iki. Jatianra ja capitánman

noa jain nanékiina iki, jaskataxa noa tekíkaini kaa iki.

⁷ Icha netera noa ishtomashoko kaa iki, jaskatira masábires meboi, Gnido jema keiba noa nokota iki. Jatian noa kaaikirikeax niwe koshi beaitianra, ja Creta nasi keebaini mayati kaax, ja Salmona keiba noa nokota iki.

⁸ Jatian masábires mehananbi ja nasi kexabi ochó kaax, ja Buenos Puertos akin akanainko noa nokota iki. Ja iká iki Lasea jema ochóma.

⁹ Moa icha neteira kaxon oinna, jene-tiati ochóma ikax, kati onsá iketian, Pablon jato neskáakin yoia iki:

¹⁰ —Ninkákanwe jonibo, en oinnara noa kaabi kikin onsá itiki, jaskara ikenbi noa kaaitianra, wapóro bechonman jikimaa icha non neno boai jawékibo non bomati iki, jawekeska ikax noaboribi keyokanti atipanke —akin.

¹¹ Ikaxbi jaskáakin Pablon yoiabi, sontárobaon capitánman, ja wapóro ibon joi betan ja wapóronin teetai capitánman joires ninkáxona iki.

¹² Jatian jain noa taxnata repinti, jainxon matsi winómati jisáma iketian, oinxon shinankana iki, jain iamai, tanati ja Fenice repinti kaman nokóti. Ja iká iki Cretan westíora repinti, bari kaai mekayao itan bari kaai mexkaori aniparohoriti bechia.

Aniparomea jato niweaban aká

¹³ Jaskákenbi ja bari kaai mexkao-keax, niwe koshimashoko bei peokoota iki, jaskara oinnax jaton *ancla nebíbaini, ja Creta tenamanbi moa bokana iki.

¹⁴ Noa kakatainbi, niwe koshi bexon, noa jan kaai wapóro tsakaa iki, jawen jane iká iki Nor este.

¹⁵ Jaskáxon niweaban noa chitea, moa kati atipanyamaketian, niwen ja wapóro ishto boaitian non boma-resa iki.

¹⁶ Jatian kaaira, ja Cauda janeya nasi pekáobi noa kaa iki, jao niwe koshimatani ikaori. Jatianra ja maxko bote chirontameta, teebires meexon non mapémaa iki.

¹⁷ Jaskáakin moa mapémaxonra, ja wapóro kaxkénaketian, kikinhakín non risbikan neaa iki. Jatian ja Sirte janeya mashi benes tsakanaketian, rakékin, ja toxbatai *ancla nenankana iki, jaskáaxon niwe bomareshkana iki.

¹⁸ Jatian moa nete xabáketian, ja niwe bebon koshibirespari iketian, ja wapóroninmea jawékibo jeneki potakin peokana iki.

¹⁹ Jatian jawen kimisha nete itin, ja wapóro jayá niai jawékibo, moa jeneki potakana iki.

²⁰ Moa icha netebires bariamaa iki, wishtínbobi non yamé oinyamaa iki. Jatian ja niweaba jeneyamaitian non shinanna iki, moa noa keyotaires.

²¹ Jatian moa basiora jawékiama ixon, Pablon jato yoia iki: —Jonibó, ja Cretainoax noa pishitamatianbi en mato yoia, ea ninkáxonhibataxa, neskara jakonmabo noa winóyamakeanke, itan jawékiboribi jenekibo non nepóyamakeanke.

²² Ikaxbi rama masá shinanyamakanwe, tsoabira mawáyamai, ja wapóroresa ikai jikii.

²³ Yaméra ja en tee axonai Diossenbi raana westíora ángel eki pikówanke.

²⁴ Janra ea neskáakin yoiwanke: ‘Rakéyamawe Pablo, miara ja icha mai iboaa romamea apo bebonmeax yoyo iki kati jake, mia kopíresibira ja mibé wapóronin boaibo, tsoabi Diossen mawámayamai’, akin.

²⁵ Jaskara iketian koshiakin shinankanwe jonibo, enra Dios ikonhai, ja ángelnin ea yoiwana keskábo iti.

²⁶ Ikaxbira westíora nasikira noa tsakati kaai —akin jato aká iki.

²⁷ Jatian rabé semana ja Adriático janeya aniparon noa kaaitian, ja wapóro niwen oke boxon neke boxon

aabaina iki. Ja yaméra moa yamé pochínikon, ja wapóronin teetaibaon onankana iki, moa mai kexa taxnati bokanai.

²⁸ Jaskáaxon nemín meekana iki, kimisha chonka sokota metro, jatian moa orichaa kaxon aríbakana iká iki rabé chonka kanchis metros.

²⁹ Jatian moa shanka tsakai kaai shinannax, rakékana iki. Jaskáaxon, jan wapóro tewanai chosko *ancla, ja wapóro poinkikirixon jenenko potakana iki, abanon jan tewankin ixon. Jaskáaxon ishton netenon ixon Dios yokákana iki.

³⁰ Jatian ja wapóronin teetaibaon, moa jainoax jabáti shinankana iki, jaskáakin shinannxon ja rebonkonía jan tewanmati ancla jene meran raantiki paranax kaxon, ja maxko bote jeneki pakekana iki.

³¹ Jatian jaskákanaitian oinxon, ja sontároboyabi capitán, Pablon jato neskáakin keshana iki: —Ja wapóronin teetaibo nenobi iamai jabákanketianra jawekeskataxbi mato kishpintima iki —akin.

³² Jato jaskáa ja sontárobaon jan nexaa kabo xatekana iki, jatianra maxko bote jenenko paketa iki.

³³ Jatian moa nete xabáketian, jawékiatanikanon ixon Pablon neskáakin jato yoia iki: —Moa riki rabé semana, jawemein noa winotai ixon masá shinankin, maton jawékiayamaa.

³⁴ Jaskara ikenra en mato yoiai, jawetanishoko moa pikanwe. Jaskatax maton yora koshiinakiranon ixon, neskara winotibira tsoabi mawáyamai —akin.

³⁵ Jaskáakin jato yoitaanan, Pablon pan bixon, jatíbi jonibo bebonxon Dios iráke ataanon, ja pan tobaxon pia iki.

³⁶ Jaskáaitian oinxonra, koshi shinantaanan, jabaonribi pikana iki.

³⁷ Jatian ja wapóronin noa ikana iki, jatíbiainoax rabé pacha sokota chonka sokota joni.

³⁸ Jatian moa kikinakin jawékiak potóxon, ja trigobo moa jeneki potakana iki, ja wapóro keyátani toxbanon ixon.

Moa wapóro jikia

³⁹ Jatian moa nete xabáketian mai oinxonbi, jawen janerin ixon, ja wapóronin teetaibaon onanyamakana iki. Ixonbi westíora paboro mashi kerakaya oinkana iki, jainxon shinankana iki, jain ja wapóro taxnanti.

⁴⁰ Jaskáaxon ja wapóro tewanmaa *ancla nexaa kabobo xatekana iki. Jainxon jawen timón nexaaboribi expaakana iki. Jaskáaxon ja rebonkonía chopá panaaboribi keyaakana iki, jaskáakana mashioriakin ja wapóro niwen boá iki.

⁴¹ Ikaxbi ja wapóro niwen boá kaxon mashi tsakaax, jain tekeyanmeta iki. Jaskáketian ja wapóro poinkikiri bechonman tsakaxon, toeyona iki.

⁴² Jaskáaitian oinxon sontárobaon shinankana iki, nonoax jabakanaketian, jatíbi presobo reteti.

⁴³ Jaskáati shinankanainbi, ja capítán keenyamaa iki, ja Pablo jato rete-makashamai. Jaskáakin jato amayamaxon jato yoia iki, ja nonoti onanbopari jene tsakataan boax mainko nokókanti.

⁴⁴ Jainoax jatíribibo tablanin perakaax, itan wapóroninmea toxbatái jawékibaon perakaax bokantibo, jaskatax boax jatikaxbi mainko nokotax tsoabi noa mawáyamaa iki.

Malta nasin Pablo iká

28 ¹ Jatian jatikaxbi main nokotax mawáyamaxon, non onanna iki, ja Malta janeya nasinkaya noa iitai.

² Jain ikana jonibaon noa kikinakin noibaxon, ja oi bei matsi iketian, noa chii keteaxonkana iki, jatikaxbi noa jain yookanon ixon.

³ Jatian Pablon meshibo tsinkianan chiiki bepota iki. Jatian ja bepotaikoníax xanan aká jabati kakín, Pablo mekenki natexax rono jainbi panía iki.

⁴ Jatian jaskara oinnax, ja nasin iká jonibo jatonbiribi neskati yoyo ikana iki: “Ikon riki nato joni retemis, jishaman ja aniparomeax mawáyamenbi ake, Diossen shinanxonatonin rono natéxkin, ramara moa mawatai”, ikibo.

⁵ Ikaxbi mebiski ikin, chiiki ja rono Pablon potaa iki, jatian já jawebi chexayamaa iki.

⁶ Jatianra jonibaon shinankana iki, ramabishokora soo ikai, iamax mawára paketai ixonbo. Jaskáaxon basima manáxon oinkanabi, jawe iamaa oinnaxa, wetša keskáakin shinanax yoyo ikana iki, nato jonira westíora dios iki, ikibo.

⁷ Jatian jabo ikana ochóma iká iki, ja nasin iká joni koshi Publion mai, janra noa bixon kimisha nete senen, kikin jakonhakin ja maxkata jawékibaon noa akinna iki.

⁸ Jatianribi ja Publion papa iká iki, yoná ayananbi jimin chixokan iki rakata. Jaskara iken Pablo já oinni kaxon jaki orantaanan, ja isinai joni mamepasa, benxoa iki.

⁹ Jaskáaketianra, ja nasin ikana wetša isinai joniboribi, Pablo bexonkana jato benxoa iki.

¹⁰ Jatian ikonbiresi noki rarokin moa jawékibo menireskana iki. Jain iiti moa kaai wapóronin noa nanetaitianra, ja non kakín jawékiatibo noa menikana iki.

Roma jeman Pablo nokota

¹¹ Jatian kimisha oxe ja nasin ikax, wetša wapóronin noa naneta iki. Ja wapóro iká iki, jainxon jenetia winómai baneta. Ja iká iki Alejandríainoax joái wapóro. Ja wapóronin jane iká iki, jaton

diosen janenbi akana, Cástor betan Pólux.

¹² Jatian kaax, Siracusanko noa nokota iki, jainra kimisha neteres noa ikana iki.

¹³ Jainoaxa mai kexashoko iikainax, noa Regioain nokota iki. Jain noa westíora nete iketian, niwe *surhori-keax bea iki. Jatian jainoax kaax, jawen rabé nete itin Puteoliain noa nokota iki.

¹⁴ Jainoara jatíribi nobé joi akaibo-ribi non nokoa iki. Jabaon noa westíora semanapari iti yoia, noa jain banékana iki, jaskati iikaini kaaxa, noa Roma jeman nokota iki.

¹⁵ Jatian ja Romamea nobé joi akai-baon noa jain kaai moa ninkákana iká iki. Jaskatax, ja Foro de Apio itan Kimisha Tabernas akin akanai jemankonia noa bechii bekana iki. Bekanketian oinxon Dios iráke akax, Pablo jawen shinan raroinakirana iki.

¹⁶ Jatian moa Roma jeman nokóxon, ja Pablo janbiribi imaxon westíora sontá-rores koiranmaa iki.

Roma jeman Pablon joi yoia

¹⁷ Jain nokoibata moa kimisha nete ixon Pablon judíobaon joni koshibo kenamaa iki. Jatian beax tsinkíkanke-tian jato neskáakin yoia iki: —Nokon kaibobo, eara jawekeskataxbi nokon kaiboboki jakonmaatama iki, itan nokon rekenbaon axékibira ea jakon-maatama iki. Ea jaskatama ikenbira ja Jerusalénhainoa joni koshibaon ea presoakana iki. Jainxonra ja romano joniboiba ea bokana iki.

¹⁸ Jatian jabaonra, kikinakin yoká-yona pekáo, ea pikokaskana iki, ja aká kopíshaman ea reteti yamakettian.

¹⁹ Ikaxbira ja judío jonibo keen-yamakana iki. Jaskákanaitianra ja icha mai iboaa romamea apon, nokon ikábo yoixontin keenkin en jato yokata iki, jain kaxon ja nokon

kaibobo jato jakonmaati shinanya-xonma.

²⁰ Jakopira mato oinkaskin, itan mato betan yoyo inoxon, en mato kenamake. Ja noa *Israel jonibo jan manata *Cristo en yoiai kopí riki, ea neno cadenanin akana —akin.

²¹ Jaskáaketian yoikana iki: —Mia jaskatabo yoií iká kirika wishábi Judeain-xon noa bemakanama iki. Westíora joi akai judíoninbira jainoax joxon, mia jakonmaata jawékibo noa yoikanama iki.

²² Ikaxbi noara ninkákasai, min shinanbiribi. Nonra ninkáke, ja min yoiai bená joiki jatikaxbi jatíbiainoax jaki ramíkanai —akin.

²³ Jaskara ikenra, westíora nete jaiba benoxon, Pablo yoikana iki. Jatian moa nete nokóketian, icha jonibo jaiba bekanketian, yamékiri peoxon yantánkamanbi, ja Diossen ikinaton jati joi jato yoia iki, jainxon ja Jesús-kiriakinbo, jato ikonhamati shinanna iki, ja Moiséssen esé kirika meranxon, itan ja profetabaon wishani kirika meranxonboribi.

²⁴ Jato jaskáa, jatíribibaon ikonhaka-naibi, wetsabaonbiribi ikonhaayama-kana iki.

²⁵ Jaskatax ninkakananyamaxon ikonhayamai moa bokaanaitian, Pablon jato neskáakin yoia iki: —Akontibira ja non reken papashokobo, Diossen Shinanman yoimaa *Profeta Isaíasen neskáakin jato yoinike:

²⁶ *Nokon joniboiba kaxon jato neskáakin yoitanwe:

Ninkáxonbira, maton jawebi onan-yamanoxiki.

Ayorakin oinxonbira maton ointi atipanyamanoxiki.

²⁷ Nato jonibora moa jaton jointi chori-shabo ikanai. Jaton pabíki kinira, xepota keskábo iki; jainoax betita keskáboribira ikanai; jaskara ixonra, ointi, itan ninkáxon onantiboribi atipanyamakanke;

shinanmeetax eiba bekanketian en
jato benxomati ikenbi', iki ixon.^t

²⁸ Jaskara iketian, matonribi rama
onankanwe, ja judíomaboribi jan kish-
pinti joi jato yoitira ea Diossen raana
iki. Jatian jabaonra ninkáxon ikonha-
noxikanai —akin jato aká iki.

²⁹ Jato jaskáa, jatobiresbiribi join
iananax, ja jatíribi judíobo moa bokana
iki.

³⁰ Jaskatax Pablo jainpari inoxon, jato
xobo kopíax jain rabé baritia senen iká
iki. Jain ixon jatíbi jaiba bekanaibo jato
bia iki.

³¹ Jainxonra jato Diossen ikinaton
jati joi jato yoia iki, itan ja non Ibo
Jesucristokiriti iká joiboribi jato yoia
iki. Jatian jaskáakin jato yoiaitian
tsombi jaweayamaa jakonhaxonres jato
onanmaa iki.

^t28.27 Is. 6.9-10